

Ms. A. 10 B.
9

Ms. A. 10 B.

31018, II, B, g.

31018, II, B, g,

879.
1. Febr.

IZGLEDI

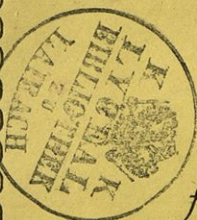
bogoljubnih otrok

iz vsih časov keršanstva.

I. del.

Spisal in založil

ANTON KRŽIČ,

katehet.

~~~~~  
(Ponatis iz „Zgodnje Danice“.)  
~~~~~

V Ljubljani.

Tisk J. Blaznikovih naslednikov.

1879.

Izgleđi

BOGOLJUBNIH OTROK

iz vsih časov keršanstva.

I. del.

Spisal in založil

ANTON KRŽIČ,

katehet.

(Ponatis iz „Zgodnje Danice“.)

V Ljubljani.

Tisk J. Blaznikovih naslednikov.

1879.

1891

BOGOLJUBINI OTROK

iz vseh letnih poročanj

1891

1891

1891

1891

1891

1891

1891

IN=030007654

Uvod.

Otročje serčice, s posvečujočo milostjo Božjo pri sv. kerstu oblaženo in po prihodu Jezusa Kristusa zlasti pri prvem sv. obhajilu poveličano, se mi zdi kakor rahla zemljica, v kateri hitro in rado obrodi vse, kar se zaseje. Ako sprejemajo tla mladega serca slabo plevelovo seme, hitro bo plevél vzrastel in bahotno se vzdigoval; zaseješ pa zadosti zgodaj žlahtno seme, se bode tudi prijelo in poganjalo različne kali bogoljubnosti ter bo obrodilo čudovito lep sad.

Sej bi jaz ne govoril tako, ko bi me ne učila skušnja in zgodovina. Resnica je dokazana. Gorjé je le to za svet, da je toliko povsod hudobnih sovražnih sejavcev, ki ljuliko sejejo; pa tako malo varuhov, ki bi ne spali, ampak čuli in varovali dragoceno njivico otročjega serca!

Za ljudi, ki so dobre volje, tedaj ostaja le še naloga rešiti, kar se dá rešiti, in vsled tega prevažno vprašanje: kako je naj lože priti do otročjega serca? kako naj gotovše zasejati vanj dobro seme nebeškega nauka, da bo rodilo zaželjeni sad bogoljubnosti in res prave poštenosti? Kako dobro setev zveršiti, da bi sovražnik z ljuliko ne prehitel dobre rasti?

Menim, da prav sodim, če pravim, da med drugim so zlasti lepe zgodbe in izgledi tisto oralo, katero naj globoče seže v rahlo zemljico mladostnega serca in ob enem zaseje v njem seme, ki ne more ostati brez dobrega sadú. In sicer pred vsem take zgodbe, pri kterih ni treba mlademu čitatelju še vpraševati, so li resnične ali niso?

Prav take in samo take sem nabiral in veseli mladini v mali šopek povezal. Resnični izgledi so to posebno izvoljenih otrók, ki so v sedanjem stoletji umerli ali pa še živijo. Nabiram pa še in mislim še kaj dati z Božjo pomočjo, zlasti krasne cvetke iz rajskega verta, t. j., mladostne izgleda onih srečnih, ktere sv. Cerkev že za svetnike časti.

Da bi bilo treba za mladino skerbnejše pisati, to vem; kajti živo sem prepričan modrih odgojiteljev zlattega izreka: „za mladino je dovelj dobro le to, kar je naj boljše“! Ta moja zbirka pa je narastla polagoma s potom časnikovim, brez počeznega pregleda. Na to naj blagovolijo ozir imeti vsi oni mladino ljubi, ki bi znabiti to ali to radi imeli drugač.

Poskušal sem z dobrim namenom; naj poskusi še kdo, naj jih poskuša veliko, naj išejo tega, ali še drugih načinov! Mladina je vredna in potrebna našega obilnega truda. K sodbi Božji pride blezo počez naj več tacih, ki že v mladosti umerjó; in upam, da ravno izmed otrók jih bo prav mnogo na desnici, ker veliko jih umerje že prav zgodaj. Taki so kakor jagnjeta med ovcami in bodo loži odgovor dajali memo onih, ki so v poznejših in poznih letih umerli. Skušnja uči vsak dan, da jih veliko več umerje mladih, kakor starih, in niso li mlade leta — leta nedolžnosti? O da bi res bile vselej! In

če te niso, ktere pa bodo? Ni li poleg tega tudi starost večidel taka, kakoršna je bila mladost?

Zatoraj starši, duhovni, učeniki in učenice, gospodarji in gospodinje ter sploh vsak, komur so otroci v varstvo izročeni: skerbite, kolikor je v vaši moči, da otroci ostanejo dobri, nedolžni, da bodo še čedalje boljši, nikoli ne slabši! O blagor, stokrat blagor otrokom, ki imajo skerbne starše in vestne varuhe, take, da molijo in čujejo, da sovražnik ne dobi nobene priložnosti zasejati plevela. Obvarovati je lažje, kakor potem pleti, ko je plevel povžil naj boljše moči. To vé vsak kmet. S plevelom preraščeno serce ne bode nikdar več imelo prvotne lepote, naj se ruje in ruje, kakor hoče. Edino prava pot keršanske odgoje je ta: obvarovati male greha, privaditi jih čednosti! Ko bi moji „Izgledi“ kaj malega vsaj pripomogli v ta preblagi namen, veste, da me bo veselilo. Sedanji čas namreč imajo mnogi otroci celó zgodaj nekaj starostnega na sebi, pohaja jim detinska priprostost. V glavicu je večkrat še nekaj, a serce je rado zgodaj puhlo, vélo, oparjeno. Serca, serca naj bodo boljša, prav blaga — taka kakor jih blagruje evangelij na vsih svetnikov praznik; — potem se je nadjati jasniše prihodnosti! Mladino rešiti časne in večne pogube, to bodi, še enkrat rečem, to bodi naše geslo, geslo vsih! V ta namen pomagaj nam Jezus, naj veličastniši prijatelj otrók! Pomagaj Marija priserčna Mati vse nepopačene mladine! Pomagaj sv. Jožef, deviški varuh čistih duš! in pomagajte angelji Božji, naj zvestejši tovarši vsih malih, ki vedno gledate obličje nebeškega Očeta, kateri želi, da bi bili vsi izveličani, nobeden pogubljen!

V Ljubljani, na dan nedolžnih otročičev 1878.

Ant. Kržič.

1. Jezus in otroci.

Pusto, dolgočasno in žalostno se vam zdi, kaj ne, po zimi, ko je zemlja vsa z debelim snegom pokrita, da skoraj nikamor ne morete iti izpod strehe; in ko bi tudi mogli, saj bi nič lepega ne vidili, nič veselega ne slišali, nič prijetnega ne čutili. Na drevji ni viditi več zelenega perja, le belo ivje se obeša po vejah; ob mejah in germičih ni nič cvetečega, po tleh nič zelenega. Na daleč okrog, kamor oko sega, je vse z belo tako rekoč mertvaško obleko pokrito. Vert se zdaj ne loči od pašnikov, voda z ledom preprežena ne od ceste s prahom posute. Po hribih se plazijo temne megle, in če proti nebu pagledate, kažejo se vam černi oblaki, kakor bi vam hotli nagajati, in vam ravno takrat ljubo solnce zakrivajo, ko bi ga naj raji imeli. Če nastavite uho, ne slišite nič več prijetnega tičjega petja, ne prijaznega žuborenja raznih živali, poskritih po poljih in travnikih, po njivah in v germovji; le tenko žvižganje ostre burje in cvileče škripanje pod merzlimi nogami vam prihaja do hladnih ušes, mraz pa do vsih udov. In če se spominjate prijetnih občutkov, ki ste jih imeli o jasnih spomladanskih dnevih, vas navdaja zdaj tako čutilo, da se kar tresete, kar trepetate.

Toda še žalostniši, kakor pogled v naj hujšo zimo, še brez mere tužniši je pogled v pretekle čase, — v daljne čase pred Kristusovim prihodom. Strašno in pretresljivo je le misliti na ta nesrečni brezbožni čas. Kolikor bolj so se namreč ljudje po Adamovem grehu razširjali po zemeljskem krogu, čedalje hudobniši so bili. Pozabili so edino pravega Boga, častiti so jeli malike, ktere so si sami narejali iz lesa in kamenja, tudi iz zlata in srebra. Celó nesnažne živali (mačke, kače, voli itd.) so po božje častili, drugi so molili celó solnce

in zvezde. Mnogi so mislili, da ti bogovi — maliki — ki jih po božje častijo, niso drugačni, kakor mi ljudje, le da so veči in mogočnejši, in v vseh rečeh — celó v hudobijah spretniji nego nas. Sploh so takrat ljudje menili, da je veliko bogov, in mnogi neverniki naštelí so si jih s časoma do več tisoč. — Edino pravega Boga pa niso poznali in za dobrega Očeta v nebesih niso vedeli.

In ker niso imeli prave vere, tudi njihovo življenje ni bilo lepo, temuč hudobno, razuzdano, rekel bi živinsko. Bili so tako rekoč le dvojnati ljudje: prevzetni bogatini, obupani reveži. Bogatini so nezmérni vživali in zapravljali, kar so imeli; reveži pa in podložni bili so zatirani hlapci in sužnji. Na tergh so jih kupovali in prodajali, kakor pri nas žival, in delati so jim morali, kakor črna živina. Marsikak bogatin je imel po več sto, na tisoče tacih nakupljenih sužnjev. Kar je hotel, delal je ž njimi. Neusmiljeno jih je dajal pretepati ali pa za vsaki nič umoriti, ako se mu je zljubilo. Če je takov ubog suženj kako posodo ubil, ali kaj družega poškodoval, bil je zato brez usmiljenja pretepan, večkrat celó zato, ako je na glas zakašljaj, ali se mu je glasno kihnilo. Bogat Rimljan ukazal je svojega kuharja živega speči, le zato, ker mu kosec mesa ni bil po všeči skuhal. Drugi je redil v velikem ribnjaku ribe z mesom zaklanih sužnjev. Kadar so hoteli imeti imenitneži kako veselico in kratek čas, napodili so sužnje, da so se metali in topli med seboj ali pa se borili z divjimi zvermi, da jih je po več sto naenkrat žalostno smert storilo; in neverski gospodje, tudi gospe in gospodičine, bili so tega veseli, so se smejali, radovali po več dni nad kervjo umirajočih sužnjev!

Veliko, veliko žalostnih reči bi vam še lahko povedal iz onih tužnih časov, vendar prežalostno bi bilo; le to vam hočem še omeniti, kako nesrečni so bili v neverskih časih — otroci!

Ker starši niso imeli prave vere, tudi prave ljubezni niso mogli imeti do svojih otrok. Po postavi bilo jim je dovoljeno zavreči ali pomoriti jih. In le premnogokrat so se terdoserčni posluževali te strašne pošastnosti, ter so dali pomoriti svoje lastne otroke, kateri jim

niso bili všeč. Po nekterih krajih je bilo celó naravnost zapovedano zavreči vse slabotne in bolehave otročiče. In na tisoče in tisoče tacih sirot so kar na ceste pometali, ali po pustinjah poskrili, da so lakote pomerli, ali jih raztergali psi in druge živali. Včasih so prišli drugi ljudje ponje, pa ne, da bi jim bili dobri in skerbni zanje. Oslepili so jih neusmiljenci ali drugač škodovali, da so jim potlej, kot slepi, kruljevi berači dobiček donašali. Mnoge so poprodali za sužnje. Pa to še ni vse; še nekaj grozovitejšega imam povedati. Brez števila so jih darovali tudi malikom, včasih starši sami prostovoljno, večkrat pa primorani, ker menili so nesrečni pagani, da njihovi maliki se dajo naj rajši potolažiti s kervjo in smertjo malih otročičev.

V velikem mestu Kartagi stal je velikansk malik iz železa, znotraj ves votel. V tem maliku so zakurili, in ko je bil dovelj razbeljen, pokladali so uboge otročiče žarečemu maliku v naročje, od koder so po razbeljenem žrelu padali na ogenj ter so v neslišanih bolečinah umirali. Dvé sto malih sirotkov so enkrat en sam dan starši primorani nanесли in darovali grozovitemu Molohu, potem pa so jih tri sto še prostovoljno dodali.

Tudi oni, ki so pri svojih starših še živi ostali in rastli, niso imeli ob tistih časih nič prijetnega. Nikogar niso imeli, da bi jih bil tako lepo učil, kakor zdaj znajo skerbne katoliške matere svojim nedolžnim otročičem tako globoko vcepovati v nežno serce prelepe nauke sv. vere, katerih ne morejo (ko bi tudi hotli) pozabiti vse žive dni. Nikogar ni bilo, da bi bil male tako okrog sebe zbiral, kakor jih zdaj zbirajo goreči duhovni takrat, ko jih s toliko skerbjo za prvo spoved in s toliko ljubeznijo za slovesno prvo sv. obhajilo pripravljajo. O to so bili merzli, žalostni časi!

Prišel je pa Jezus Kristus na svet, in kako se je vse spremenilo povsod, kjer je bil sprejet Njegov božji nauk! Srečo in blagoslov je prinesel Odrešenik za vse, posebno še za otroke. Ljubil, priserčno ljubil je vse ljudi, ali posebej je ljubil nedolžno mladino! Kako ginljivo je, kar beremo o tem v sv. evangeliji!

Ves utrujen težavnega podučevanja je že bil Jezus nek večer, kar mu pripeljejo skerbne judovske matere svoje male, da bi jim jih dobri Jezus blagoslovil. Aposteljni, ki niso imeli tako detinsko dobrega serca, jim branijo, češ, da Gospod potrebuje počitka, kaj bi se še z otroci zdaj ukvarjal; Jezus pa, kakor zagleda nedolžne, koj je v sredi med njimi, „pustite male k meni — tako kliče — nikar jim ne branite“; jame se ž njimi ljubeznjivo pogovarjati, prav kakor otrok z otroci; v naročje jih jemlje, z velikim veseljem jih blagoslavlja ter tako pomenljivo reče: „taci je nebeško kraljestvo!“

Tako lepo še nikdar nobeden ni pohvalil otrok; tacega darú jim še nihče ni obljubil! O stermite in veselite se, vsi nedolžni otroci! Jezus je pripravljen, ako nedolžni ostanete, vam dati, kar ima naj dražega, svoje kraljestvo; kar ima najlepšega, svoje nebesa! To veselo obljubo je vam Jezus še o družih priložnostih ponavljal in zaterdil, kakor n. pr. takrat, ko je k sebi poklical nedolžnega otroka, ga objel in postavil pred aposteljne, rekoč: „Ako ne boste kakor ta otrok, ne pojedete v nebeško kraljestvo!“ Kolika sreča za otroke zopet v teh besedah!

Le Jezusu se imate zahvaliti, da niste tako nesrečni, kakor so bili nekđaj otroci nevérccev, in so še zdaj po vseh krajih, kodar Jezusova vera ni razširjena! O spodobilo bi se pač, da bi tudi vi Jezusa tako ljubili, kakor On vas ljubi, da bi vsaj nekoliko za Njega storili, ker je On tolikanj za vas storil! Toda — oh — otroci, zatoženi ste! Od vsih strani vas tožijo! Starši se pritožujejo, da jih nočete vselej lepo vbogati, da namesti veselja napravljate jim žalost; duhovni, ki vas v cerkvi vidijo, bi se skor zjokali nad vami, ker nočete lepo klečati, nočete moliti ves čas, kakor se spodobi vpričo Jezusa in angeljev; in sploh se slišijo pritožbe, da niste dovolj modri, sramožljivi, mirni in prijazni, bogoljubni, temuč prevzetni, vporni, jezljivi, do Jezusa mlačni, celó merzli, in sicer velikrat preveč surovega, divjega obnašanja, z eno besedo, da niste nedolžni!

Povém vam, ko bi zdaj Jezus stopil med vas, nikakor bi ne bil vsim tako prijazen, kakor je bil onim otrokom; ne bi vsim klical, pustite male k meni, temuč

mnogim bi resno zažugal: „poberite se spred mene! Ker čeravno ste še mladi, vender takih, kakor ste vi, niso nebesa, za take je pekel!“

Tako bi bil Jezus primoran reči mnogim z med sedanje mladine. Mnogim, pravim, ne vsim. Zakaj, čeravno se ne dá tajiti, da se mlačnost in spridenost, kakor pri odraslih, tako pri mladini nagloma širi, je vendar tudi res, da jih je med malimi še, kateri so dobri — prav dobri. O da bi le ves čas ostali! In kakor se popotnik v puščavi razveseli, kadar dolgo iskaje najde tudi med ternjem in puščobnim rastlinjem lepo in dišečo cvetlico, še bolj se razveselimo mi odgojitelji, ako vidimo med spačenim svetom dobrega, blagega, nedolžnega otroka.

In ne le mladim za poduk in posnemo, temuč tudi odraslim, katerim čedalje menj pobožne mladine pride pred oči, za veselje in tolažbo, sem se namenil spisati ginljivo in neomadežano življenje mnogoverstnih nepopačenih, bogoljubnih, nedolžnih otrok; najpred iz sedanjega veka, potlej pa iz preteklih bližnjih in oddaljenih časov keršanstva.

---

2. Bernardinica iz Lurda.

Daleč tam na jugu francoske dežele, blizo španske meje na podnožji pirenejskega gorovja je malo mestice Lurd (Lourdes). To mestice pred nekaj leti ni bilo tako imenitno, kakor je zdaj, ko romarji skor vsega sveta v neštetih trumah tje romajo. V tem malem mesticu živela je pred kakimi dvajset leti blaga deklica, Bernardinica. Bila je prav revnih staršev najstarejša hči. Zavaljo velike revščine dati so jo morali na deželo v izrejo. Tukaj je po samotnih gričih pasla ovčice. Družčine ni imela. Pogovarjala se je z ovčicami, igrala se s cveticami ter vživala stoterno veselje, ki ga daje priprosto nedolžno otročje serce. Brati in pisati ni znala, še manj številstva in družih vednosti, ker ni bilo nikogar, da bi jo bil dal

v šolo; njeni kmečki redniki so jo imeli zato, da jim je delala. Druzega ni znala, kakor Očenaš, Češena-Marijo in aposteljsko vero in pa rožni venec, ki ga je še posebno rada molila in velikokrat ponavljala, ko se je čeda mirno okrog nje pasla.

Ljudje, pri katerih je bila, so se tako malo zanjo pečali, da še prvega sv. obhajila ni bila opravila, čeravno že 14 lét stara. Vendar se za to pri njej ni še tako mudilo. Kajti bila je še tako majhna, tako šibke in nežne rasti, da bi ji nihče ne bil prisodil čez 10 lét. Kakor po telesu, tako in še veliko bolj blaga je bila po duši. Bila je živa podoba nedolžnosti in čednosti — vsa krotka, čista in priprosta pastarica. Tudi Marija, nebeška Mati je rada imela to dobro dete. Prikazala se ji je osemnajstkrat! O srečna deklica, ki je smela nebeški Kraljici v rajsko obličje gledati, smela se pogovarjati s premilo Materjo Božjo — osemnajstkrat!

Zgodilo se je pa tako-le. Starši so jo k sebi nazaj vzeli, da bi sv. obhajilo opravila in pa jim v toliki revšini kaj pomagala. Večkrat jo kam pošljejo. Zadnji četrtek pred postom, 11. sveč. 1858, pošljejo jo nabirat suhih odpadkov za kurjavo blizo mesta na kraj, kjer je votlina in skala Massabielle (Masabjélj) imenovana. Ž njo gre tudi mlajša sestra Marica in sosedova, enako ubožna Ivanka. Treba je bilo iti čez vodo Gáve. Uni dve greste hitreje, Bernardinica nekoliko zastane. Že ste bile unstran vode, tudi Bernardinica si izuva čevlje, da bi prebredla — kar zasliši neko šumenje. Ozira se, pa nikjer nič ne zagleda, tudi pérje po drevji se ne maja. „Berž ko ne sem se zmotila“, pravi sama pri sebi, „pa kaj bi neki bilo?“ Pri tej priči sliši drugič šumenje, kakor bi mogočen veter potegnil. Ozné se na kviško — hoče zavpiti, pa ne more — na vsih udih se trese in trepeče — kajti gospó zagleda v nebeški svitlobi, tako lepo gospó, da se ne dá popisati. Bila je srednje velikosti, mlada še kakor pri 20 letih in silno krasna; nedolžno prijazna kakor otrok, brezmadežno čista kakor devica. Modre in ljubeznjive so bile njene oči. Stala je rahlo in lahkotno na skali v votlini, vsa v beli dolgi obleki, prepasana z višnjevimi pasom, ki je s koncema segal skoraj do nog. Na glavi

je imela bél pajčolan, v rokah molek iz čisto belih jagod, ki so bile nabrane na zlati verižici. Pri tej prvi prikazni Mati Božja ni spregovorila nobene besede.

Bernardinica ni vedela, kdo je ta tolikanj lepa in ljubeznjivo mila gospa. Vsa osupnjena in v velikem strahu berž vzame rožni venec, ki ga je vedno pri sebi nosila, pade na kolena in začne tako priserčno moliti, kakor je imela navado moliti, ko je še pasla. To terpi nekako četert ure in podoba — zgine.

Zdaj prebrede potok in dojde svoji tovaršici, ki ste že pridno derv nabirale. Vidile ste jo sicer pred klečé moliti, a to se jima ni čudno zdelo, ker ste jo poznale, kako je pobožna in tudi sicer je v tistem kraji hvale vredna navada, da otroci tudi zunaj na prostem klečé molijo.

„Ali niste nič vidile?“ ju vpraša Bernardinica, ko se jima približa.

„Nič“, ji odgovorite, „si li ti kaj vidila? Zakaj si tako vznemirjena?“

Dolgo časa noče povedati, vendar, ko se ne dá več zakrivati, pravi: „Vidila sem belo oblečeno gospó.“ In jima vse po versti pové ter pristavi: „Nikar tega nič ne pravite.“

Pa kakor že sicer otroci nobene skrivnosti ne morejo zamolčati, tako je tudi te dve deklici niste. Ko pridejo domú, Marica precej vse pové materi. Bernardinica, se vé, da zdaj tudi ne more drugač, kakor povedati mora vse, kakor je vidila. Mati jo kregajo, češ, da to ni nič, da se ji je le zdelo, da je kaj vidila, da so to le otročarije in pristavijo: „Nikdar več mi ne smeš k skali, ti prepovém!“

Te prepovedi je bila deklica zeló žalostna, kajti silno je kopernela gospó zopet viditi. Vendar molčé terpi, ker Bernardinica je bila dobra deklica, ki je mater vselej hitro in z veseljem ubogala. Tako bi morali vsi otroci.

Bernardinica ne more, ko bi tudi hotla, pozabiti lepe gospé. Vedno misli nanjo, pa matere si ne upa prositi. V nedeljo, ko je posebno lepo solnce sijalo, jo še bolj nekaj vleče tje k skali. Po sv. maši pregovori Marico in Ivanko in še tri druge otroke, naj gredó k

materi in naj lepo prosijo, da spet dovolijo iti k skali „Massabielle“. In kako bi se mogli mati dolgo ustavljati priserčnim prošnjam tako dobrih otrok, ki obetajo še pridniši in ubogljivši biti? Dajo se preprositi in spet dovolijo.

Otroci vsi veseli (bilo jih je 6) se koj odpravijo. Pred pa stopijo še v cerkev nekoliko molit. Seboj vzamejo še blagoslovljene vode. „Znabiti, pravijo drugi otroci, si ti kaj hudega vidila; če to, kar si vidila, ni od Boga, bo bežalo pred blagoslovljeno vodo.“ Ko pritečejo k skali, začetkoma nič ne vidijo. „Molimo rožni venec!“ pravi Bernardinica. Otroci pokleknejo in molijo rožni venec. Naenkrat se Bernardinici obraz spremeni. „Glejte, tukaj je!“ zavpije. Pa, oh! drugi otroci ne vidijo ničesa.

Bernardinica pokropí z blagoslovljeno vodo; bliščeča podoba se še bolj približa h kraju votline. Deklica poklekne in skončá pričeti rožni venec. Preljubeznjiva Gospá je tudi med belimi persti prebiralá jagode svojega moleka, kakor bi z njo molila. Po molitvi spet zgine. Onih pet otrok, ki niso vidili družega, kakor spremenjeno obličje svoje tovaršice, je groza obšla in rekli so: „Nas ne bo nič več le-sem“.

Otroci pridejo, kakor so bili doma obljubili, še ob pravem času k večernicam nazaj. Hitro se razglasí, kar se je zgodilo. Povsod je govorjenje le o Bernardinici. Nekteri verjamejo in se čudijo, drugi nočejo verovati; še vse spreobračajo in se norčujejo. Tudi starši presrečnega otroka ne morejo prav verjeti. Tega sicer ne mislijo, da bi se jim bila blaga hčerka zlagala, ker se jim še nobenkrat ni, temuč, da je le tako živa domišljija, da se ji le zdi, kakor bi res vidila.

En teden je že minil od prve prikazni. Čez teden, prvi postni četrtek, gre po sveti maši Bernardinica zopet z dvema ženskama k votlini. Spet poklekne pred skalo ter začne moliti rožni venec. Naenkrat zavpije, ker velika bliščoba se prikaže in svoje ime sliši klicati ter že v tretjič zagleda prekrasno gospó. Spremljevavki prižgete blagoslovljeno svečo, molite in velite, naj vpraša, kdo je in kaj hoče. „Ljuba gospá, začne deklica, ako mi imaš kaj povedati, zapiši mi, kdo si in kaj želiš.“ Velečastna gospá se nasmehljá pa pravi: „Ni potreba

zapisovati, kar ti hočem povedati. Stori mi veselje ter prihajaj vsak dan le-sem dva tedna. Obljubim ti srečo, sicer ne na tem svetu, pa v večnosti.“ Bernardinica vpraša: „Ali smete le-ti dve tudi priti?“ Devica odgovori: „Obe, in še drugi smejo priti; želim prav veliko ljudi tukaj viditi.“ Zdaj zgine.

V Lurdu je bil somenj in reč se je razglasila na daleč okrog ter sodili so različno; eni prav, eni pa tudi nasprotno. Gospod župnik se še ne odločijo za nobeno stran, temuč pravijo: „Prepustimo vse Božji previdnosti. Ako prihaja to od Boga, nihče ne bode ubranil; ako pa ni od Boga, bo samo potihnilo.“

Drugi dan gre že prav veliko ljudi ž njo. Marija se spet prikaže, a ljudje ne vidijo družega, kakor zamaknjeno deklico.

Še znamenitejše je bilo 21. svečana prvo postno nedeljo. Že pred solnčnim vshodom pričakuje več tisoč ljudi pred votlino. Bernardinica pride z materjo, ki prepričana zdaj tudi že verjame. Spoštljivo se ji ljudje umikajo. Poklekne pred votlino in nagloma se ji začne obraz spreminjati: vsa zamaknjena upira vesele oči proti votlini. „Kaj naj storim?“ vpraša Devico. „Moli za grešnike!“ odgovori Mati milosti Božje. Pri tem postane sicer tako veselo obličje Marijno zelo tužno in žalostno. Deklica začne jokati — debele solze ji kapljejo po licih. Ljudje stermijo, ne morejo se načuditi. Povsod se pogovarjajo le o novi prikazni.

Po Bernardinico pa pridejo beriči, ter jo peljejo pred sodnijo, kjer jo dolgo časa izprašujejo, nazadnje pa pravijo: „Ako greš še enkrat k votlini, boš zaperta!“ „Obljubila sem priti, in obljubo hočem spolniti“, jim odgovori. Oh pa še tudi oče ji prepovedó iz samega strahu, rekoč: „Mi vendar ne boš nepokorna, to bi bilo pervikrat v tvojem življenji.“ „Storila bom, kar morem“, odgovori in po tolikanj veselem dnevu ima prav žalosten večer.

Drugo jutro mora Bernardinica v šolo. To je bilo toliko potrebnije, ker dozdej še nikamor ni hodila v šolo. Učiteljica ji ne verjamejo, da bi se ji bila prikazala Mati Božja, zato ji niso prijazne. To je Bog pripustil za poskušnjo otroku. „Ti lažeš“, pravi ena, in

druga reče: „O resnem postnem času pustuješ, in se norčuješ, ti hudobni otrok, ti!“ Tudi součenke jo zaničujejo. „Hočeš biti svetnica in vendar nisi pobožniša od nas“; tako in enako jo žalijo otroci 22. svečana.

Priprosti pastarici vse to britko rani nedolžno serce in milo se ji dela. Ob dvanajstih mine šola. Vse šolarice so vesele, le ena žaluje — ljubljenska Matere Božje!

Ko zazvoní „angeljsko češčenje“, pobožna deklica obmoli in neka nevidljiva moč jo vleče tje proti votlini. Vkljub očetovi prepovedi gre. Pride do skale, poklekne — začne moliti rožni venec — moli dolgo — prikazni pa ni. Žalostna s solzami v očéh se verne domú — ubožica!

Oče jo hudo kregajo, da je bila zoper njihovo voljo šla. Užaljena hčerka družega ne reče, kakor: „Neka neznana moč me je zoper mojo voljo tje vlekla.“ Ker se jim še nikdar ni nič zlagala, ji oče verjamejo, in ne, da bi jo kaznovali, ji še prijazno rečejo: „Če je tako, ti dovolim odsihmal hoditi k votlini.“ — Da se to pot Marija ni bila prikazala, se je hitro razvedelo na okrog in deklica je bila vsled tega mnogotero zaničevana. Toda kmali je bila revica potolažena.

V torek (23. sveč.) gre spet k votlini, kjer je bilo že pred solnčnim vzhodom veliko ljudi zbranih. Vsa žalostna ponižno poklekne in v eni roki rožni venec v eni blagoslovljeno svečo deržé začne moliti. Kmalí zasliši, da se kliče njeno ime s tako prijetno ljubeznjivim glasom, da še nikdar tako ne. „Tukaj sem“, odgovorí. „Povedati ti imam, pravi Devica, skrivnost, ktera je samo za te.“ Več časa se skrivnostno pogovarjate. Kaj je bil ta pogovor, ne vé drugi, kakor Pij IX, ki so si bili dali na svojem vertu napraviti enako votlino, kakor je pri Lurdu.

Preden nebeška Kraljica zgine, se še enkrat prav ljubeznjivo ozrè na pobožno deklico, rekoč: „Zdaj pa pojdi in reci duhovnom, da želim, naj se mi napravi na tem-le kraji kapelica.“ — Od vsih strani zdaj Bernardinico ljudje obsujejo ter oprašujejo, kaj ji je pravila nebeška Kraljica? Vsim na kratko odgovarja: „Ena reč je samo za-me, druga pa za duhovne. Precej jim grem naznanit naročeno.“

S tim naročilom hití v duhovnjijo k domačemu g. župniku. O tem gospodu že vemo, da so bili zeló previden mož in začetkoma s čudovitim prikazovanjem niso hoteli imeti nobene zveze, vso razsodbo prepustivši prihodnosti, to je, previdnosti Božji. Zatoraj prišlo deklico ostro poprijemajo, češ, kaj ljudi tolikanj moti in bega? Ko jim vse po versti razodene, kar že mi vemo, jo vprašajo: „Ali veš, kako je gospej ime?“ Deklica odgovori: „Ne vem, mi še ni povedala, kdo je?“ — G. župnik: „Nekteri, ki ti verjamejo, pravijo, da je presv. Devica. Ti praviš, da jo sama vidiš. Ako se lažeš, je ne boš gledala nikdar, na veke ne.“ — Deklica: „Ne vem, ali je presv. Devica ali ni, govori pa ravno tako z menoj, kakor se vi gospod, z menoj pogovarjate. Poslala me je namreč semkaj k vam, ker želi, da bi se ji postavila kapelica tam pri skali, kjer se mi prikazuje.“ — Nato rekó g. župnik: „Ne vem, kdo bi utegnila biti ona gospa. Prosi jo, naj mi pokaže svojo moč! Reci ji v mojem imenu, naj stori, da se razcvete veja rožnega germiča.“ Deklica se poslovi.

Tam, kjer se je Marija prikazovala, je bil namreč rožni germič, po zimi — se vé da — popolnoma brez pérja, brez cvetja — in ta naj bi zdaj naenkrat razcvetel?!

Bernardinica gre naslednji dan (t. j. 24. sveč.) po navadi k votlini in, ker se je bila župnikova terjatev razglasila, mnogo ljudi ž njo. Marija se ji prikaže, kakor sicer. Ko pa deklica razodene župnikove želje, se nasmeja in pravi, naj moli za spreobrnjenje grešnikov ter trikrat ponavlja besedo: „pokora! pokora! pokora!“ Ljudje na okrog slišijo deklico trikrat ponavljati besedo „pokora“. Nato ji pové Marija še drugo skrivnost ter zgine. Roža se ne razcvete. Deklica hitro teče v duhovnjijo povedat, kaj se je zgodilo. Mnogi se ji smejaajo, ker se divji rožni germ ni razcvetel; g. župnik pa jamajo biti bolj zamišljeni.

Se lepše je bilo pri votlini 25. sveč. Brez števila ljudi je že bilo zbranih, ko pride Bernardinica. Poklekne in moli. Veliko jih poklekne ž njo in molijo. Nekako čudovito so ginjeni vsi, vsi presunjeni; kajti neprevidoma se deklica zamakne — nebeška prikazen

pride. „Hčerka moja“, ji pravi, „povedala ti bom zadnjo skrivnost, ki je samo za-te. Ne pravi je nobenemu človeku, kakor onih dveh ne.“ Potem še pristavi: „Zdaj pa pij in umij se v tem studencu ter uživaj zelišča, ki tod rasto!“

Bernardinica se ozira krog in okrog; nikjer ne vidi nikakoršnega studenca. Le rečica Gave zraven šumljá. „Ne hodi tje, veli Devica; nisem ti rekla, da pij iz Gave. Zajemaj iz tega studenca!“ Pri teh besedah stegne svojo belo roko in pokaže s perstom še suh kot na desni strani votline. Bernardinica gre po kolenih na pokazani kraj. Víra ne zapazi; začne z ročicami rahlati tla in razberskovati perst, kar začnejo iz nepoznanih votlin kapljice vode izvirati. Pije, se umije ter vžije nekaj peresic onih zelišč, kakor je bilo zapovedano. — Kdo bi popisal začudenje ljudstva! Vsak je hotel viditi novi studenec, vsak pokusiti!

Ako so se že prešnje prikazovanja hitro na okrog razglasile, se je toliko bolj še čudežni studenec. Od vsih strani so hiteli romarji, in drugo jutro bilo jih je 6000, ki so hrepeneče pričakovali srečne pastarice. Ko prihaja, jelo je med množico šumeti: „Svetnica pride, glejte jo!“ Mnogi so se dotikali njenega oblačila, tako zeló so spoštovali priprosto deklico.

In da bi se mlado serce pri toliki časti ne prevzelo, se tisti dan Marija — ne prikaže. Deklica prosi zastonj; Gospé ni! Njen obraz se ne razveseli, se ne spremeni, ne zamakne, kakor drugikrat, temuč vsa žalostna se verne nazaj. Studenec pa močnejše izvira, nego prešnje dni, v poterjenje nebeške prikazni. Tudi nekteri bolniki čudovito ozdravijo pri novem studencu. Silo veliko ljudstva prihaja od vsih plati. Slednjič se prepové, da se nobeden ne smé bližati čudodelnemu studencu. Še nedolžna deklica ima veliko prestati. Silijo jo namreč (nasprotniki), naj vse, kar je vidila, prekličé. Tega pa ne more. „Ko bi imela tudi življenje dati, bom zmeraj tako govorila, kakor sem z lastnimi očmi vidila“, vedno stanovitno odgovarja.

Ko je odločenih 14 dni preteklo, je sicer še tje hodila molit, pa Marija se ji ni več prikazovala. Še le 25. sušca 1858, v praznik Marijnega oznanovanja, jo

zopet vidi, kakor prejšnje dni. Za ta dan — Marijin praznik — so tudi ljudje pričakovali, da se bode prikazala Mati Božja. In niso se zmotili. Kakor vselej, bila je tudi zdaj neizmerno lepa. Deklica je vsa nebeško srečna. „O, ljuba Gospá“, začne klicati, „bodi tako dobra in povej mi, kdo si in kako se imenuješ?“ — Devica se smehljá in nič ne reče, zakliče še enkrat: „O ljuba Gospá, bodi vender tako dobra, povej mi, kdo si in kako ti je ime?“ Devica postane še lepši, odgovorí pa nič ne. Še v tretje ponavlja otrok svojo prošnjo z ravno tistimi besedami. Še ni odgovora. In le še priserčniše prosi Bernardinica. Pri zadnji prošnji razprostre presv. Devica sklenjeni roki ter pravi: „Jaz sem brezmadežno Spočetje!“ Bernardinica še ni nobenkrat slišala te besede. Ljudje pa so razumeli. Le-ti so zdaj do dobrega vedeli, da prikazuje se sama Mati Božja.

Po poti v enomér ponavlja presrečna deklica: „brezmadežno Spočetje“, da bi mogla doma gospodu župniku povedati, kdo je ona gospá, ki se ji je že petnajstkrat prikazala. Vsak dan prihaja več bolnikov k čudežnemu studencu. Veliko se jih spreoberne. Spovednice so zmiraj obdane s skesanimi grešniki. Odertniki in tatovi povračujejo krivično blago, pohujšanje prenehuje. Toliko sv. obhajil še ni bilo, kolikor to spomlad.

Še več ljudi — okrog 9000 — je bilo, ko se je malega travna Devica Marija predzadnjikrat prikazala. Velik čudež se zgodí. Bernardinica poklekne z gorečo svečo, in ko vsa zamaknjena gleda nebeško Kraljico, nevedoma položi roko na gorečo svečo. Plamen gorí in šviga med persti. Vsi se prestrašijo ter kličejo: „Opekla se bo, opekla!“ Deklica pa se smeja, ostane nepremaknjena in vesela. „Čudež, čudež!“ se sliši od vsih strani, tacega začudenja še ni bilo v Lurdu. Ljudstvo je bilo tako presunjeno, da ni bilo hudodelnika več najti. Sodnija ni imela ne tožb ne kaznovanja.

Med tem je prišel čas, da se je Bernardinica pripravljala za prvo sv. obhajilo. Ljudje so mislili, ko pojde pervikrat k sv. obhajilu, da se bode gotovo prikazala Mati Božja in da bodo kaj posebnega vidili.

Pervo sv. obhajilo je prejela sv. Rešnjega Telesa praznik. Toda vidili niso nič, kakor le prav pobožno ljubezni kopernečo deklico, ki je z izgledno in ginljivo pobožnostjo pervikrat prejela Gospoda nebés in zemlje.

Le še enkrat se ji je Mati Božja prikazala. In ta poslednja prikazen je bila samo za njo, izmed vsih nekako naj lepši. Pa o njej se ni veliko zvedelo.

Tudi o blagi Bernardinici sploh vam nimam veliko več povedati. Čez kake dve leti potem sprejele so jo usmiljene sestre. Toda novištvo je pričela še le l. 1866, in 30. vinotoka 1867 je bila preoblečena in imenovana „Sestra Marija Bernard“. Zmiraj je ostala ljubeznjiva, priprosta, krotka, ponižna Bernardinica. Večkrat je bolna. Ima namreč srečo veliko terpeti. Čudovito je njeno poterpljenje. Pobožna je kakor angelj, krotka kakor jagnje, priprosta kakor golobček. O prikaznih in posebnih milostih sama ne govori. Če jo kdo vpraša, pripoveduje naravnost in ponižno, kakor je vidila. Samo tri skrivnosti hrani za-se. Le-te so ji tolažba v terpljenji.

Lurd je zdaj skor naj imenitniši božja pot. Predlanskim je včasih po leti prišlo na dan po 10.000 romarjev, po 500—600 duhovnov iz vseh dežel svetá. V votlini je veličastna podoba Marijna iz najlepšega karsarskega marmorja in okrog glave se bere v bliščečih zlatih čerkah: „Je suis l'Immaculée-Conception.“ (Jaz sem neomadežano Spočetje.) Nad votlino se vzdiguje veličastna cerkev, od Pija IX s posebno prednostjo obdarovana. V njej je veliko srebra in zlata, pa tudi veliko bergelj in družih hvaležnostnih spominkov, ki kažejo, da Marija nikogar ne zapusti, ki z otročjim zupanjem k Njej v potrebi pribeži. Voda iz prečudnega studenca se razpošilja po širokem svetu, in nezmérno je število bolnikov, ki so bili čudovito ozdravljeni. Velike so bukve, v katerih so popisani čudeži, ki so se godili na prošnjo Device Marije iz Lurda. 3. julija 1876 je bila podoba neomadežnega spočetja še slovesno kronana. Papež sami so poslali svojega namestnika; 35 škofov, 3000 duhovnov in do 100.000 vernih se je vdeležilo te svečanosti. Bernardinica pa je ostala in ostane v samotnih zidovih samostanskih v sredi terpljenja vesela — srečna!

Na konci te dogodbe, ki se je veršila pred 20 leti, in je čisto resnična, vas, dragi otroci! še vprašam: vam je li všeč? Ako bi kateri rekel, da se mu ne dopade, bi se sam izdal in pokazal, da ni dober otrok Marijin, da še nikoli ni prav pomislil nepopisljive sreče tacega človeka, ki se mu Marija prikaže, ki smé z nebeško Kraljico govoriti tako, kakor se otrok pogovarja z materjo. Ljubite Marijo in častite jo, kakor jo je blaga Bernardinica.

---

3. Janez Mihael Kostello.

Nebeško kraljestvo primérja Gospod goršičnemu zercu. Majhno je, pa kadar začne rasti, izraste velikansko drevo. Majhna je bila začetkoma sv. katoliška cerkev, zdaj je podobna velikanskemu drevesu, ki razteza svoje rodovitne veje čez vesoljni svet in podaja svojega nebeškega sadú slehernemu, da ga le hoče sprejemati. Ne ponuja zastonj. Po vsih delih sveta nam kaže zgodovina brez števila ljudi, ki so sprejeli nauk kraljestva Božjega in živeli tako lepo in bogoljubno, da so bili bolj angeljem podobni, kakor pa ljudém. Zakaj to kraljestvo je podobno tudi k v a s u. Kvas tako vgodno predéla moko, s katero se zmeša, da se speče iz nje prav dober in slasten kruh; enako se predela, prerodí in zboljša serce, katero se je odperlo Jezusovemu nauku in Njegovi milosti.

Zlasti ginljivo je viditi otroka, ki Jezusu daruje vse svoje mlado serčice, in Jezusu posvečuje vse svoje nežne in zbujene moči. Kako lepo, kako ljubeznjivo se razcvita v cvetji nedolžnosti! Izgleda imamo iz vsih časov, iz vsih krajev. Opisal vam bom ob kratkem mladenča, ki je pred nekoliko leti v kraju, kateri je nam nasproti, unkraj zemlje — v Ameriki — izveličal svojo lepo dušo.

Janez Mihael Kostello je bil rojen 1846 v severni Ameriki v novem Jorku (Njújorku). Njegovi

starši so bili iz Irskega. Oba, oče in mati, sta bila imenitnega rodú. Oče umerjó, ko je Janez še le dve leti star. Ko spolni sedmo leto, opravi prvo sv. spoved, in v osmem ali devetem prejme prvo sv. obhajilo. Od tega časa se začne zala klica njegovega nedolžnega serca še le prav razcvitati. Bilo mu je preljubo veselje, svét ponos, ako je smel pri naj svetejšem opravilu, pri sv. maši, streči. In mislim, da malo kje se otrok tako lahko pokaže in hitro spozná, kakor če mladenčki več časa pri sveti maši strežejo. Po dolgi navadi se le preradi privadijo zoperne mlačnosti, tlačanskega službovanja ter zgubé dolžno spoštovanje do Najsvetejšega. Res hvalliti pa moramo mladenčka, ki dolgo časa to angeljsko službo goreče, bogoljubno, po angeljsko opravlja. Skušnja kaže, da se je nadjati pri takem lepe prihodnjosti. Prav take hvale in zaupnosti je bil vreden naš blagi Janezek. Pri sv. maši je stregel ves čas s toliko priserčno pobožnostjo, da so se nad njim zgledovali duhoven in ljudje. To lepo pobožno obnašanje je nekega dne ondašnjega g. župnika tako ginilo, da pridši v zakristijo si niso mogli kaj, da bi ne bili ljubeznjivo objeli te blage nedolžnosti.

Z osmim letom ga dajo skerbna mati v šolo tistega mesta, kjer so takrat bivali. Enako, kakor na štapljah pred oltarjem, kaže nam še bolj mladeneč že v šolskih klopéh, kaj nam je pričakovati od njega v prihodnjosti. Skušeni učeniki, ki so po več lét pri šolah, že naprej lahko napovedujejo osodo svojim učencem, če tudi niso preroki. Kakoršna šola, tako kaj rado tudi življenje, in imamo pristaviti — taka tudi večidel smert. Hudo je biti za učitelja, terd je kruh učiteljski. Edina tolažba so učitelju večkrat le oni „nekteri“, ki med razposajeno množico vedno stanovitni, pridni — nedolžni ostanejo. Taka tolažba, veselje je bil Janko Castello svojemu učitelju. Ta tako-le piše o njem: „Komaj je začel Castello v šolo hoditi, zdelo se mi je njegovo preblago serce in pohlevno vedenje tako nenavadno, da sem ga moral, ko bi tudi ne hotel, rad imeti. Zmiraj je bil prvi v svojem razredu. Njegova pokorščina in gorečnost v učenju je bila v vidnem nasprotju z razposajenim in spridenim značajem večine premnogih součencev.

Kolikor se spominjam, mi nikoli ni prelomil le ene šolske postave.“

Pet lét se je tako šolal. V 14. letu gre s svojo materjo v mesto Albany, kjer je škofov sedež. Mati ga peljejo v škofijsko cerkev. Ravno tisti dan so imeli sami škof sv. opravilo. Krasota hiše Božje in lepota svetih opravil je dečku močno presunila občutljivo serce, ter domú gredé zdaj pervikrat materi razodene, da želi postati duhoven, ako mu dovolijo.

Očitno je, da je to bilo za pobožno mater nezmérno veliko veselje. Vse je pripravljena dati in storiti, da bi le njen blagi sin mogel doseči naj lepši, naj imenitniši službo na zemlji — mašništvo. Vsak stan je sicer čestit, ako se vestno spolnujejo njegove dolžnosti, vendar naj častitljivši je gotovo duhovski stan. Zato je žalostno, zeló žalostno in znamenje zanikarnih časov, da marsikteri mladeneč, ki je začetkoma tudi tako obetal svoji skerbni materi, pozneje zgubi vse veselje za ta sveti poklic, pridši v roke slabovernim zapeljivcem in puhlim posvetnjakom, ki mu svetno veselje čez mero lažnjivo hvalijo, duhovskega pa še poznati nočejo. Navzét posvetnega duha, se greha več ne varuje in za službo Božjo ves omerzne. Ko pride čas odločitve, jame pre-mišljevati svoje mlačno serce, pregledovati svojo tolikrat ranjeno vest in — svoji užaljeni materi pošlje kratko sporočilo: „Nimam poklica!“ Pa kdo je kriv? Ali jih ni veliko, ki so bili poklicani, pa poslušaje zapeljivcev kačji glas so Božji klic preslišali? Toda ne brez zadolženja, ker tudi tukaj utegne obveljati: „Veliko poklicanih, malo izvoljenih.“

Kako se z lepim življenjem vkljub vsim nevarnostim ohrani in uterdi poklic, nam prelepo kaže Kostello.

Njegov župnik prosijo škofa, naj bi ga sprejeli v kak vstav, kjer se mladenči za duhovski stan pripravljajo. Škof ga z veseljem sprejmejo ter pošljejo v vstav sv. Karola v državi Mariland. Kostello se tega naznani neizrečeno razveseli ter 7. sept. 1863 koj odrine. Na poti se mu pridruži dijak iz ravno tega vstava, gredoč s počitnic. Oba sta bila enake starosti, enako zbujenega duha in ljubeznjivega serca. Tedaj sta se koj začela rada imeti. To ni bilo nič napak. Pa lju-

bezen do tovarišev je kakor ogenj; če ga zadosti skerbno ne varuješ, ali se hočeš celó igrati ž njim, napravi ti veliko škodo. V toliko škodo bi bil kmali zabredel Kostello s svojim prvim prijateljstvom.

Uni dijak, njegov novi prijatelj, se je v prvih letih jako lepo obnašal. Toda v počitnicah se je navzél spridenega posvetnega duha, in ta duh se je čedalje huje jel kazati in razvijati. Postal je lahkomiseln, neubogljiv, uporen in razuzdan ter tako s svojim zgledom novemu tovarišu zeló nevaren.

Eden učencov, ki je spoznal lepe zmožnosti in blage lastnosti Kostellove, spoznal pa tudi nevarno prijateljstvo, ga svari pred tako nevarnostjo in ga polagoma izvabi izpred brezna, ki ga je imelo požreti. Tako je bila rešena njegova nedolžnost. Uni dijak pa se naveliča tihega življenja in zapustí vstav. Zapustí ga pa tudi za vselej veselje za duhovski stan.

Žalostna osoda prvega prijatelja je bila za Janeza kaj hasnovit nauk. Sprevidel je, da zvesto spolnovanje svojih dolžnosti, celó v naj manjših rečeh, in posebno natančna pokorščina je potrebno sredstvo, da si zagotovi sveti poklic.

Srečnejši je bil s svojim drugim prijateljstvom. Pri tem namreč ni več gledal na zunanjo prijaznost, temuč na oni temelj, na katerem edino zamore obstati pravo in stalno prijateljstvo — na krepostno življenje.

Ko se je namreč po počitnicah prvega leta spet peljal v Št. Karol, dobil je med potoma tovariša iz tega vstava. Skupaj se peljeta, — kar uide železnični vlak na prav nevarnem kraju s tečajev in se polnoma preverne. Veliko popotnikov je zeló poškodovanih: le oba dijaka ostaneta brez kake škode. Takrat, ko je prišla nesreča, je Kostello ravno natihoma molil — sveti rožni venec. Kmalu potem, ko ga prvi strah mine, podá svojemu prijatelju knjigo, in mu velí, naj (kar je že sam storil) Te Deum moli, ter se zahvali ljubemu Bogu za tako srečno rešenje.

Ta nesreča je bila vzrok, da mu je bil uni dijak odsihmal naj ljubši, pa tudi naj zvestejši in naj pobožniši prijatelj. Ker sta bila v pobožnosti oba enako goreča, v vedenji enako modra in ker sta oba enako želela

in kopernela v čednosti rasti in napredovati, sta se med seboj pogodila, da hočeta drug družega na razne pogreške opomniti. To sta spolnovala prav natanko vsakih štirinajst dni, ali vsake tri tedne. Dalje si tudi obljubita, da bosta vsak dan drug za družega eno Češeno-Marijo obmolila za plačilo take keršanske ljubezni.

V veri je bil terden kakor skala. V Ameriki je mnogo krivovercev, ki našo sv. katoliško vero mnogo-verstno napadajo in katoličane zaničujejo. Omahljivci se dajo večkrat preslepiti in preplašiti, da se sramujejo očitno kazati svoje versko prepričanje. Kostello pa se je vsikdar možato potegoval za sv. reč in kaj bistroumno odbijal nasprotno zvijače. Ako je pa videl, da je nasprotniku le za prepir in ne za prepričanje, je na kratko, odločno odgovarjal n. pr.: „Jaz sem popolnoma prepričan, da sem na pravi poti. Sodnji dan bo odločil, kdo ima resnico in kdo je v zmoti; gotov sem, da mnogi bodo objokovali svojo slepoto tedaj, ko bo že prepozno.“

Posebej omeniti moramo njegovo veliko ljubezen do Marije. Kakor po družih enakih vstavih, je tudi v tej hiši „Marijina družba“ (kongregacija), v katero se sprejemajo le bolj izgledni in izverstni gojenci, ki se morajo pa več časa zato pripravljati in svojo vrednost djansko pokazati. Tudi Kostello je bil več časa na poskušnji in še le drugo leto vpisan. Od tega časa pa je imel pri vsem djanji in nehanji le to željo, biti vreden sin Marijin. Večkrat je govoril o Njej z velikim veseljem. Predstojnik te družbe mu daja spričevanje, da od prvega dné do smerti je bil eden najgorečnejših udov.

Imeli so Marijni častilci te hiše posebno kapelico. V tej so obhajali v majniku vsak večer šmarnice. Janez je imel pri taki slovesnosti nalogo, kinčati Marijin oltar. In to mu je šlo tako od rok, da so se mu vsi čudili. Noben trud, nobeno delo ni bilo pretežko za tega zvestega Marijnega otroka. Vsak čas je iznajdel kaj novega, skor vsak dan je drugač ozališal oltar „svoji preljubi Materi“, kakor je Marijo imenoval. Sošolci so bili vsak večer kar zavzeti, ko so vidili, kako spretno in umetno je razpostavljal cvetlice in svetila s tolikratnim spremenom. Zdaj je sestavil iz njih krasen križ, zdaj

lep venec, zdaj začetne čerke presv. imen Jezusa in Marije, ali pa podobo najsvetejših Serc.

Toda oltar kinčati je lahko prijetna igrača, kaj rado le tlačansko delo. Da je bilo pa pri Janezu to gola ljubezen in pobožnost, pričajo njegova druga dela.

Cvetlice in svetila, ki jih je mladi Kostello v svojem sercu Materi Božji razpostavil, so bile še veliko lepše od onih, ki jih je deval na oltar.

Mlademu človeku ni mogoče dolgo časa ostati v pravi pobožnosti in nedolžnosti, ako večkrat pobožno ne prejema ss. zakramentov. Zato Marijnim otrokom družbino pravilo to posebej vелеva. Kostello je prejemal, ako je bilo le mogoče, o šolskem in o počitnem času skoraj vsak teden ss. zakramenta pokore in presv. Reš-njega Telesa. Vsak dan je molil rožni venec in male dnevnicе presv. Device, bral pogostoma pobožne knjige, zlasti življenje svetnikov in Matere Božje in nikdar ni šel spat, da bi se še posebej ne bil priporočil prečisti Devici.

Dijaško življenje v katoliškem odgojišči daje malo priložnosti za nenavadne, rekel bi, junaške čednosti. Bolj je podobno tihemu skritemu življenju malega Jezusa v Nazaretu. Več priložnosti pa je za one čednosti, ki jih imenuje sv. Salezij „male čednosti“. Malenkostne in tihe so take čednosti za videz, za navadno oko; pa velik je pred Bogom služabnik, kateri je v takih malih čednostih zvest in stanoviten. Kajti zvestoba v malem — ta kaj velja. Gospod sam ji obeta veliko plačilo.

Za njo je bil Kostello posebno prizadeven. Toraj še o tej nekoliko.

1. Resničnost. Njegova mati je pravila sama, da v 17 letih, kar je bil pri njej, se nikoli ni vedoma zlagal. Če se je katerikrat kako tako izgovarjal, da ni bilo prav popolnoma res, ga ni imel miru, dokler ni vsega do dlake po pravici poravnal.

2. Vestnost. Nekega dne obišče v veliki vročini prijatelja in prosi ga požirek vode. Dekla mu precej ponudi kupico vina. Preden pokusi, jo vpraša, ali za to vé gospodinja. Odgovori mu, da tega ni treba, da je vino za domačo potrebo. Vendar to Janezu še ne utolaži

tenke vesti in ne dotakne se vina, dokler se gospodinji ne sporoči.

Drugikrat zapazi, da mu pri telesniku gumba manjka, in prosi mater, naj mu ga prišijejo. Mati njegova je bila takrat pri nekem misijonarju v službi. Hoče tedaj kar od misijonarjevih enega vzeti. Janez pa prosi mater, naj tega ne storijo, ker nimajo pravice tudi ne do enega. In to prošnjo je ponavljal tako resno, da mu mati mora obljubiti, da bode koj sporočila misijonarju, ko pride.

3. Pokorščina. Sošolec, ki je bil dve leti ž njim, pripoveduje: „Vselej je bilo spodbudljivo za me njegovo natančno spolnovanje hišnih postav in sicer tudi v tacih malenkostnih rečéh, ki bi se jaz sicer še nikdar ne bil spomnil na nje. Nikoli ga nisem vidil kaj storiti, kar je bilo prepovedano.“ Med tovariši je bil že prigovor, da Kostello-ta v učni sobi nikdo ne pripravi, da bi se zasmel. Tako natanko je spolnoval tudi naj manjše postave.

4. Prijaznost. V hišnih postavah je bil odločen čas tudi za razvedrilo, za igranje. Tu je imel dovelj priložnosti, lastno voljo zatajevati, da je mogel drugim vstreči, z razposajenimi tovariši poterpljenje imeti, vsim prijazen ostati. Dobro je vedel, da prava pobožnost ni čmerna, ni kaka ledenica, ktera — sama merzla — vsim, ki se bližajo dobrodejno gorkoto krati, kakor hinavci sodijo. Zato je bil sam vedno vesel in vedril je tudi druge. Kadar je prišla prosta ura, pridružil se je svojim tovarišem veselega in jasnega obraza. Znal je razveseliti še tako tužnega, pa tudi v pravo mejo zaverniti še tako prešérnega. S svojim blagim, odkritim, prizanesljivim, vedno veselim srcem, pridobil si je vse svoje verstnike. Nikoli ni bilo slišati, da bi bil koga razžalil. In če se mu je kdaj zdelo, da ga je, ni imel mirú, dokler ni svoje dozdevne napake popravil.

5. Krotkost in poterpežljivost. Kjer je veliko mladih ljudi, so gotovo med njimi tudi nekteri razposajeni, sitni. Taki so bili tudi med Kostellovimi tovariši. Njegovo krepostno, izgledno življenje je bilo lahkomišelnim vedno očitane. Zato so ga taki čertili, skrivaj celó terpinčili. Na sprehodih so kamenje nanj

metali itd. Kostello pa je prenašal njihovo zaničevanje in surovost s krotkostjo, kakoršna je le lastna odličnim Jezusovim učencem.

Enkrat pride mlad dijaški razposajenec k njemu ter pravi: „Kostello, ravno kar sem zvedel, da ti tudi večkrat krive tožbe donášaš gospodom profesorjem čez svoje součence.“ Za tako blagočuteče serce, kakor je bilo njegovo, si pač ne moremo misliti hujšega žaljenja. Do dna serca ga zbođe, kri mu zavrè in kipí po licu in po čelu. Nekoliko postoji — potem prav mirno in krotko reče: „Kaj tacega mi v celi hiši nobeden po pravici ne more očitati.“

6. Keršanska ljubezen do bližnjega. Že préd sem omenil nesrečo na železnici. Ko se je bil Kostello spravil iz razbitega voza, zagledal je blizo žensko, ktera nikakor ni mogla potolažiti svojega malega preplašenega otroka. Mati sama je na eni roki tako ranjena, da si ž njo ne more kar nič pomagati. Janez Kostello, mladi učenček neskončno usmiljenega Zveličarja, z besedo tolaži, z rokami pa zavezuje ranjeno roko ubogi ženi, ob enem pa še sprejme jokajoče dete v naročje ter ga tako dolgo na rokah zibka, da nedolžnost zaspí. Še več. Ubogi ženski podarí mili dar od svojega imetja, celó izposodi si od tovariša, da jo preskerbí za nadaljno potovanje.

Naj večí dar pa, ki ga je Božje usmiljenje dalo temu tako dobremu, blagemu mladenču, je bila zgodnja smert. Tako je bil obvarovan, da „brezbožnost ni preslepila njegovih misli, in goljufnost ni omadeževala njegove duše“, kakor govori sv. pismo.

Že tretje leto je bival v vstavu sv. Karola. Slovesni dan sv. patrona te hiše je zadnjikrat obhajal leta 1865. Posebno lepo je opravil duhovne vaje, ki so jih imeli dijaki ob tej priložnosti. Nekoliko sklepov si je tudi zapisal, da bi jih ne pozabil ter gotovše spolnoval. Tako-le se bere v njegovem zapisniku:

„Jaz, Janez M. Kostello, naredim te-le sklepe, ki jih hočem s pomočjo Božjo in z varstvom prečiste Device zvesto spolnovati:

1. Svèt svojega dušnega vodnika hočem vedno tako sprejemati, kakor bi mi prišel od Boga.

2. Ob času molčanja se ne bom okrog oziral.

3. Pri svojem vedrilu ne bom naprej igral, berž ko zapazim, da sem jezen.

4. Vsak križ hočem poterpežljivo prenašati.

5. Vse, kar je v moji moči, bodem storil v večo čast Božjo.

6. Vedno hočem imeti priserčno ljubezen in pobožnost do presv. Device Marije.

Sv. Marija! prosi za-me grešnika Janeza M. Kostello!“

Nekoliko tednov potem ga je napadla vročinska bolezen in 16. grudna 1865 o poli devetih zvečer je sladko v Gospodu zaspal. Bilo je ravno v saboto, na dan, ki ga je cerkev posebno posvetila v čast nebeški Kraljici.

4. Adelina.

Zdaj pride na versto kaj mično življenje ljubeznjive deklice, ki je le 15 lét živela, pa si v tem kratkem času zaslužila prekrasen venec pri Bogu. Živela je na Francoskem. V popisu njenega življenja beremo le kerstno ime, a kako se piše, to ni povedano, beržkone zarad sorodnikov, ker še mnogi živé.

Rojena je bila 25. sušca 1838 in pri kerstu je dobila ime Marija Adelina. Njen rojstni dan je bil tedaj Marijin praznik, in ob Marijnem prazniku so se veršili tudi drugi naj imenitniši dogodki njenega kratkega življenja, kakor bi to hotelo pomeniti, kolika ljubljena Matere Božje je bila Adelina.

Starši, posebno njena pobožna mati, so Adelinico zeló radi imeli. Bila je pa tudi vredna naj priserčniše materne ljubezni. Že precej v prvi nježni mladosti bila je nenavadno krotka, mirna in dobroserčna, kakor bi ji bilo že vse to prirojeno. Zgodaj je pokazala veselje za delo in učenje, in pri vsem je razodevala redko razumnost. Še le pet let stara, je nekega dne v kotu sedé

vsa zamaknjena nekaj resnobno premišljevala. Oče to viditi, jo vprašajo: „Kaj ti je, dete moje, da si tako žalostna?“ Nedolžnost odgovori: „Papá, na svoje grehe mislim!“

V osmem letu nevarno zbolí. Vendar jo ljubi Bog še ohrani, ker volja Njegova je bila, naj delj časa živi, da vsim mladim deklicam zapusti izgled Bogú in ljudém prijetnega vedenja. Po hudi bolezni je opešala in gre v drugi kraj k svoji dobri teti, da bi tam popolnoma okrevala. Med tem izvé, da so ji doma mati vsled trudopolnega čuvanja in prevelikih skerbí zastran njene bolezni tudi tako zeló zboleli, da so že v cerkvi očitno za nje molili. Tedaj začne tako priserčno pobožno moliti za bolno mater, da je teta, ki je bila priča stanovitne otročje molitve materi pozneje rekla: „Le molitvi svoje Adelinice se imaš zahvaliti, da si ozdravela.“ Še potlej, ko so že mati okrevali, ne preneha moliti. Zvečer pred odhodom s tetinega doma je naenkrat zmanjka. Povsod je iščejo. Slednjč jo najdejo v vaški cerkvi, kjer je zopet molila za svojo ljubo mamó.

Ker je že zgodaj razodevala tako lepe zmožnosti, namenili so se starši zarad zanesljive izreje dati jo v nunski samostan. Vender precej še ne. Préd se je imeia izučiti njena starejša sestra. Tega je Adelina tako vesela, da komaj pričakuje dneva, ko bo smela iti tudi sama v nunsko šolo.

Ta čas pa doma vedno večé veselje dela svojim staršem. Vselej vestno vboga; nikdar se ne zlaže; natančno vselej obmoli svoje molitve, ter tiho, mirno in veselo opravlja svoje otročje dolžnosti.

Vendar prava čednost ni nikomur prirojena; mora se še le pridobiti — priboriti. Tudi pri tej tako blagi deklici se je sem ter tje pripetila kaka napačica, ktere pa modra mati niso vselej prizanesli brez kazni, če je bila še tako majhna. Pri taki priložnosti so jo djali v malo sobico. Tu je vedno molila, da je čas kazni pretekkel. In ko so prišli ji napovedat konec kazni, našli so jo na kolenih s sklenjenimi rokami — v molitvi.

Nekega dné gredo mati obiskat njeno sestro, ki je bila v samostanski šoli v mestu Auxerre-u (Okzêru). Mati in hči se posvetujete, kaj bi kupile Adelinici, da

bi jo bolj razveselile. Slednjič se odločite in kupite lep križec (britko martro). Ko domu pridši mati izročijo darilo v roke dobremu otroku, veselja zarudí, častitljivo poljubuje podobo Zveličarjevo, vsede se ž njo v kotiček pri oknu in si jo položi v naročje, pa v enomer gleda vanjo. Starši jo na tihem opazujejo in vidijo, kako nepremakljivo gleda Križanega, — debele solze ji kapljajo raz lica na znamenje odrešenja. Vprašajo jo, zakaj se joka. Noče precej odgovoriti; ko pa pomisli, da bi se pregrešila zoper starše, ko bi terdovratno molčala, se premaga in pravi: „Jokam se zato, ker mislim, da je bilo pač velike hudobije treba, da so ljubega Boga umorili!“ — Ne moremo skor drugač soditi, kakor da se je hotel mili Jezus poslužiti tega maternega darila, da je zanetil v otročjem sercu plamečo pobožnost, ki jo je ves čas imela do britkega terpljenja Gospodovega.

Nekako tisti čas so zapazili tudi pri njej posebne vaje ponižnosti in pobožnosti, kar si je bila sama iznašla. Vsak večer namreč, preden je šla spat, je še poljubila tla svoje sobe. Poprašana, čemu ji je ta pobožna navada, odgovori le: „Mislim, da to ni nič greh.“ Kadar je obiskala svoje tete in imela kak prost trenutek, koj se je zgubila (kakor tudi doma) na vertu za germovje, pa molila rožni venec ali druge molitve.

Zlasti pa je bila njena pokorščina in vbogljivost čedalje bolj popolnoma. Nekega dne gre s sestrico in z več tovaršicami v log se sprehajati. Bilo je pa mladi družčini doma naročeno, kako daleč le smé iti. Otroci so vse obljubili, kmali pa spet pozabili. Prijetna pot po zelenem logu jih zapelje, da gredo dalje, kakor bi smeli. Pa glejte, ko se tako lahkomišljene deklice dalje dervijo, naenkrat zapazijo, da ni Adelinice več pri njih. Berž se vernejo in kmali dobijo ljubljeno tovaršico, ki je klečé molila pri meji, ktero prestopiti jim je bilo prepovedano. Vse deklice se jamejo čuditi po tihem in na glas, Adelina pa mirno odgovori: „Bilo je prepovedano.“

Tako je rastla žlahtna cvetka ter od dne do dne se lepše razcvetala. Domači, in katerikoli so jo poznali, so je bili veseli. Pobožni starši so jo imenovali svojega angelja, drugi pa so se čudé popraševali, kaj bode iz

te deklice? Tudi v samostanu, kamor je imela pozneje iti v šolo in odgojo, je bila že naprej znana njena pobožnost in pridnost. Starejša sestra je večkrat pravila o njej. In ko jo pride enkrat z materjo obiskat, je vse hitelo skupaj in hotelo viditi enajstletno deklico, ktera se še ni nikoli zlagala in ni bila materi še nikoli nepokorna!

Slednjič je prišel za njo dolgo zaželeni dan. Mati jo peljejo 7. sveč. 1850 v mesto v Uršulinski samostan. Takrat je bila nekako 12 lét stara. Materi se milo stori, ko izročujejo gospém svojo ljubljeno hčerko, in z ginjenim glasom jim rečejo: „Čestite gospé, tukaj vam izročam svojo Adelinico, ki mi še ni bila nobenkrat nepokorna!“

Zdaj se začne za deklico novo življenje. Kmali se privadi samostana in samostanskega reda; kajti, kar kdo sam hoče, tega se kaj hitro privadi. Tudi tukaj je bila kmali vsim drugim zgled, in sicer v vsih rečéh: v obnašanji, učenji in v molitvi.

V vsem vedenji je bila krotka in prijazna, priprosta in brez zvijač. Neka gospodičina, ki je dalj časa v samostanu ostala, da se je za učiteljico izučila, pravila je že po smerti pobožnega otroka, da je ni nobena reč tako kratkočasila, kakor pogled naše Adelinice. „Sedela sem, pravi, nasproti temu ljubeznjivemu angeljčeku, in kadar sem si hotela počiti, sem jo gledala, in to me je razvedrilo.“

V šoli in sploh ob času učenja je bila vedno mirna, tiha, pazljiva. Vse naloge je skerbno in natanko, navadno naj boljše izdeljevala. In sicer ne samo za učiteljice, temuč pred vsem za Boga. Poprijela se je prelepe navade, da se je pred vsako nalogo prekrižala, da bi tako vsako delo Bogu izročila še preden ga prične.

Naj bolj pazljiva pa je bila pri keršanskem nauku. Že na obrazu se ji je bralo veselje, ko je slišala govoriti o ljubem Bogu in Božjih rečéh. In kako skerbno se je pripravljala za prvo sv. obhajilo! S koliko ginljivo pobožnostjo je Jezusa pervikrat sprejela!

Tako je bila ginjena, da ni mogla na glas moliti navadne molitve, s katero so se deklice pri prvem sv. obhajilu Mariji izročevale. O tem je potlej sama pisala

tako-le: „Pred blagoslovom z Najsvetejšim sem imela moliti izročilo presv. Devici, moja tovaršica pa ponoviti kerstno obljubo. Ko je rekla, da se odpové hudemu duhu in vsim njegovim delom, smo vse položile roke na sv. evangelij, v znamenje, da se tudi mé, in vsaka je odgovorila „Amen“. Potlej sem jaz pokleknila pred podobo presv. Device ter začela sem z derhtečim glasom: „Sveta Marija!... Sveta Marija!“... Več nisem mogla, kajti obilne solze so mi zatopile glas. Potem so nam ukazali vsesti se, in Pater, ki so imeli préd z nami eksercicije, so nam tako zelo lepo pridigovali o pobožnosti do presv. Device, da sem se morala ves čas jokati. Ko je pridiga minula, so mi mignili, naj zdaj berem „izročilo“. Hotela sem ubogati, toda zastonj sem se trudila. Druzega nisem mogla, kakor na tihem sem se izročila Devici Mariji in sem si jo izvolila za Mater.“ — Sv. Frančišek Saleški nam zagotavlja, da sv. Devica posebno ljubi one, kateri Njo serčno ljubijo: s koliko radostjo je pač sprejela obljubo tega nedolžnega serca!

Od tega časa je hodila pogostoma k sv. obhajilu. Da ji je bilo le dovoljeno, nikoli ni opustila. Pa kako ginljivo lepo se je vselej pripravljala! Naložila si je v ta namen marsikako zatajevanje; bolj pogostoma je obiskovala presv. Rešnje Telo; še zdatniše je delala, kakor sicer, dalj časa molila, revežem dajala svoje južnice, pogostoma izrekala pobožne izdihljeje; ob kratkem, vse si je prizadjala, karkoli je bilo v njeni moči, da bi serce vredno ozališala za prihod nebeškega Kralja.

V hiši Božji se je vselej tako lepo vedla, da so jo navadno imenovali le malo Alojzijo. Zlasti pri sv. maši je bila njena pobožnost večja, kakor je v tej starosti pričakovati. Pri sv. maši biti bila ji je med vsemi najljubša pobožnost.

Enkrat se je bila prav hudo prehladila, da je morala zjutraj dlje v postelji ostajati. Pa kako je želela zopet s tovaršicami vred vstajati! Prijateljici je rekla: „Še bi lahko nekoliko poležala, toda — sv. maša!“ — Zeló je milovala svojo sestro, da več časa ni mogla k sv. maši, ko so bili ondašnji 85letni gospod bolni. Med drugim ji piše: „Uboga sestrice, kako dolge se Ti morajo nedelje zdeti! Ko bi Ti vedela, koliko in kako

priserčno se te spominjam pri sv. maši! Kako srečna sem, da smem vsak dan pri sv. maši biti! Oh, ti bi bila te milosti veliko vredniša od mene; pa Bog mi znabiti ravno zavoljo moje slabosti toliko milosti deli. Ali ni mar to velika milost, pri sv. maši biti?"

Vsak dan je četert ure premišljevala; naj rajše terpljenje Jezusovo; smertne britkosti na Oljski gori in grozne bolečine na križu. O postnem času je to pobožnost še pomnožila, ker je večkrat sv. križev pot opravljala, svoj kruh revežem dajala, ob suhem kruhu se postila itd.

Večkrat na dan je obiskala in počestila Jezusa v presv. Rešnjem Telesu. Nobena stvar je ni mogla od tega odverniti.

Krona njeni pobožnosti pa je bila priserčno detinska ljubezen do Marije prečiste Device. Zeló se je razveselila, ko je bila nenavadno zgodaj, kmali po prvem sv. obhajilu, sprejeta v Marijino družbo, v kateri se sleherni ud imenuje „Marijin otrok“. Komu bi se bilo pač bolje podalo to čestito ime, kakor njej, ki se je bila že pri prvem sv. obhajilu s tako ginjenim srcem Mariji popolnoma izročila? Zvesto je poslušala in si globoko v serce vtisnila svéte in nauke, ki so jih imele pobožne družabnice priložnost še posebej poslušati v nagovorih Marijne družbe. Vestno in natanko je splovala vse družbine pravila. Sploh v besedi in djanji je vedno kazala, da je res pridna hčerka naj boljše Matere. V pismih, ki jih je večkrat pisala svoji ljubljeni sestri, skor vselej kaj omeni svojo nebeško Mater n. pr.: „Uganila si, ljuba sestrice, ko praviš, da se pečám z vertom presv. Device. Začenjam ga prekopovati, in prizadevam si prav čistega ohraniti, kar mi pa ni vselej tako lahko.“ V nekem drugem pismu pristavlja: „Mislim, da imaš še kaj vijolic na vertu. Prav razveselila me boš, če mi jih nekoliko pošlješ, zakaj namestiti imam mali šopek, ki sem ga z doma prinesla za Mater Božjo!“

Vsi so bili zadovoljni ž njo, le sama seboj še ni bila; ker dobro je vedila, da človek na svetu se nikoli dosti ne poboljša in nikoli ne more reči, da bi ne mogel biti še boljši, še svetejši. Kakor je klical sv. Karol Baromej z Davidom: „Danes začnem“, tako je tudi ona

vedno svoje dobre sklepe ponavljala in poživiljala; o posebnih priložnostih si jih tudi zapisovala. O nikar ne mislite, otroci, da je bila brez truda in prizadevanja tako dobra in pridna! Adelinica je imela večkrat hudo vojsko. Vendar nikdar ni zgubila serčnosti.

Omenim naj le samo treh reči, v katerih se ji je zmaga naj težja zdela.

Napuha se je pred vsem bala. Pridne deklice namreč si naj težje ohranijo krotkost in priprosto ponižnost. Kajti če so v resnici pridne, jih vse hvali in — kar ni prav — večkrat celó vpričo njih povikšuje. Mlado serce si dopade v svoji lepoti, Božje dobrote pripisuje svojim zaslugam in skor neprevidoma se navžije nečimernosti — lepota serca obcvete, — odpade — zginе! V taki nevarnosti je bila tudi Adelina. Toda o pravem času je bila podučena in svarjena nekako s temi-le besedami: „Adelinica, Bog te ljubi, in daja ti velike milosti. Nehvaležnost bi bila to tajiti, ali ne pripoznati tega. Tudi presv. Devica kaže, da ima materno ljubezen do tebe, ker prejeta si bila v njeno družbo, še preden si znala prav ceniti toliko milost. Zatoraj zvesto me poslušaj in ohrani, kar ti rečem: Nečimurna in samoljubna misel, skriti napuh zastran čednosti bi te lahko v Božjih očéh spremenil v pravo zvér (pošast). Varuj se tedaj, brezno imaš pred svojimi nogami!“ — In varovala se je ter z Božjo in Marijno pomočjo obvarovala in si pridobila toliko ponižnost, da se je med njenimi čednostmi še naj bolj odlikovala.

Zapazila je tudi, da je za nekatere reči še preveč samoglavna. Njej, ki je bila tako natančna v spolnovanji svojih dolžnosti, je silno težko djalo, če je bilo treba tudi za majhne reči dovoljenja prositi. Le po stanovitnem vojskovanji si je sama popolnoma izbila svojo termo.

Enako težko se je privadila natančne rednosti. Dobra mati in sestra ste jo večkrat na to opomnile. Posvarjena, se vé da, je berž pospravila in poravnala vse, kar je bilo njenega; toda kmali je spet razobesila in razmetala obleko, knjige itd. vse navskriž in povprék. Pa tudi v tej reči se je tako poboljšala, da še terpeti ni mogla nobenega nereda. In če so ji hotele tovaršice

ponagajati, so ji razmetale njene zdaj tako lepo pripravljene reči. Vendar tudi s tem je niso mogle v jezo pripraviti. In človek ne vé, ali bi se bolj čudil njeni snažnosti, ali občudoval njeno poterppljenje, ko bere to le dogodbico, ki se je zgodila kake tri tedne pred njeno smertjo.

V učni sobi namreč je bilo kmali po zadnjih počitnicah nekoliko spremembe in Adelina je drugo mizico dobila. Dve razposajenki jo hočete dražiti. Ko je namreč ni bilo v sobi, izmečete vse njene knjige in zvezke iz miznice na peč, rekoč: „To je za Adelino, ona ne bo jezna!“ In res, ko pride nazaj ter najde predale izpraznjene in vse razmetano, jame natihoma mirno pospravljati, in ne kaže nobenega najmanjšega znamenja nepoterpežljivosti.

Velika škoda, ali bolj po pravici bi smel reči — velika sreča je bila, da je tako blago deklico tako zgodnja smert pokosila! Svet je čisto nič ni okužil, šla je med angelje.

Vendar preden jo obiščemo na smertni postelji, povedati moram še eno dogodbo, ki nam posebno živo kaže, da je bilo njeno serce res kakor — čisto zlato.

O božičnih praznikih 1851 zagledale ste dve gojenke nekega večera pri vratih dimnikarčka, ki je vbo-gajme prosil. Prišel je iz Savojskega s svojo še manjšo, pa neizrečeno revno sestrico. Savojsci namreč večkrat v svoji revšini pošiljajo otroke na Francosko, da bi si kaj pridobili.

Precej, ko vidijo preubogo, nesrečno deklico, jo pokličejo notri, in mladim gojenkam se tako smili, da vsaka kaj daruje za njo. Virginija, tako ji je bilo ime, je v kratkem vmita, počesana, preoblečena. Dva mesca skerbijo za njo; toliko časa je imela ostati na Francoskem.

Ko je pa morala zopet nazaj na Savojsko, je bila močno žalostna. Jako dolgčas ji je bilo, ko je po planinah živinico pasla, in neizrekljivo se ji je tožilo po mladih dobrotnicah samostanskih. Kakor hitro prvi sneg Savojske pastirje s planin prežene, precej hiti spet na Francosko. Po poti si kruha prosi in peš, vsa vtrujena, pride 5. listopada v Auxerre (Okzêr).

Osér

Blage gojenke se je zelo razveselijo. Pa v hudo zadrego jih pripravi, ko jim pové, da oče jim jo meni za zmiraj prepustiti. Kako bi preskerbele dvanajstletno deklico z vsim? Toda ljubezen je iznajdljiva, dobro serce si vé kmali pomagati. Da bi je oče spet ne zavergel, sklenejo skupno za njo skerbeti.

Pred vsemi vneta je Adelina. Za postrežbo se začetkoma ne vsiluje, ko so še druge rade pri njej; pač pa dá svoj denar in svojo južino. Kaka dva dni potem pridejo Adelino starši obiskat. Ko se od njih posloví in se vsa objokana nazaj vrača, jo sreča pred šolami gospa učiteljica in kar ji je bilo že pred v mislih, ji zdaj razodene: „Ali bi ne hotla moja draga Adelina prevzeti skerbi za Virginijo? Dobila boš denar v roke in ti naroči, kar ji bo treba napraviti.“ Pri tem veselem naznanilu se koj spremeni objokano obličje; obriše si solze; priserčno se zahvali g. učiteljici in urno hiti, da poskerbi, česar je naj bolj treba.

Od tega trenutka do svoje smerti bila je mali Savojki res kakor skerbna mati. Zjutraj opoldne in zvečer ji je donášala jedil, kakor je najboljše mogla. Ko se je najedla, se je ž njo igrala, jo je podučevala posebno v keršanskem nauku. Včasih je tako dolgo pri njej ostala, da so jo morali klicati, sicer bi še potrebnega počitka ne bila imela.

Svoji sestri je o njej takole pisala: „Veseli se z menoj, ljuba sestra, moja mala Virginija bode med nami v naši kapeli prvo sv. obhajilo opravila in tvoja sestra je zelo vesela, da se ima ž njo katehizem učiti in jo pripravljati za to veliko opravilo. Moli za mojo malo hčerko in reci Tereziji, da jo bom še rajše imela, če se za to dobro delo tudi tebi pridruži. Ponavljam svojo prošnjo za malo Savojčico, ki mi je tolikanj ljuba, ker sem njena mala mati.“ V nekem drugem listu piše: „Zahvaljujem se preljubi materi za čevlje, ki so mi jih dali; moje deklice jih zdaj nosi in nič več je v noge ne zebe.“ —

Zdaj smo pri koncu tega sicer kratkega pa vendar tolikanj zaslužnega življenja.

Na praznik brezmadežnega Spočetja Device Marije 8. grud. 1852 je bila Adelina s toliko pobožnostjo

pri sv. obhajilu, da se ji je to tudi na zunanem videlo. Med mašo so jo slišale tovaršice večkrat šepetati: „O moj Jezus, kako te ljubim!“ Kar čudile so se toliki ginjenosti in tako vzvišeni ljubezni. Bog pa je gotovo hotel mlado dušico v tem sv. obhajilu, zadnjem v njenem življenji, pripraviti na tisto preimenitno uro, ko jo je hotel na vekomaj skleniti z Jezusom in Njegovo neomadežno Materjo.

Ta praznik je bila zadnjikrat v Marijni družbi, ktera se ji je bila nad vse priljubila. Drugi dan je že morala v postelji ostati zavolj hudega prehlajenja; tretji dan je prišla še v šolo in ni nič tožila, da bi ji ne bilo dobro. Zvečer je še nesla, kakor po navadi, mali deklici večerjo, še molila ž njo in, kakor je bilo zapovedano, kmali se vernila, da bi se s tovaršicami o prostem času poigrala in razveselila. Tu se je vsedla v senco na klopico, tako da je bila za drugimi in je učiteljica ni mogla videti. Skerbno tedaj poprašuje: „Kje je pa moja Adelinica?“

„Tukaj, tukaj“ zavpijejo deklice okrog nje in sama se prismehtlja, da bi se pokazala.

Kmali potem je zazvonilo in Adelinica vstane ter prosi naj ji dovolijo iti presv. Rešnje telo obiskat. Šla je zadnjikrat pred tabernakelj; kajti ob desetih zvečer (bilo je ravno na praznik lavratanske Matere Božje) nenkrat hudo zboli. Vse tako kaže, da bo vročinska bolezni. Drugi dan pride zdravnik; skerbi se za naj varnišo postrežbo. Pa pri vsej skerbi in postrežbi je le slabeje nikar boljše. Pišejo staršem, a starši so po naključbi zaderžani, da ne morejo koj priti. Od četrtega do nedelje popoldne je ležala v samostanu ter dajala ves čas najlepši zgled krotke poterpežljivosti in genljive pobožnosti. Svoj rožni venec je imela vedno pri sebi in še zdaj je svoje molitve z navadno pobožnostjo opravljala. In če jo je g. učiteljica vprašala: „Ali se nočeš, ljubo dete, zdaj popolnoma izročiti v voljo Božjo, ki zdaj hoče, da si bolna?“ vselej je odgovorila: „O hočem, česti vredna gospa!“

V nedeljo še le pridejo starši in ljubeznjivo bolnico vzamejo seboj na dom. Oče, sam zdravnik, sicer previdi veliko nevarnost, pa se še tolaži in si dela

upanje. Vendar pozneje je razodel sam, da tisti trenutek, ko so se odperla velike vrata samostanske za voz, na katerem se je odpeljala Adelinica, je že kar čutil — slutil, da to je mertvaški voz, ki mu pelje dete na pokopališče. Slišal je namreč, da te vrata se večidel samo takrat odprejo, kadar kako nuno k pogrebu neso.

Srečno se pripeljejo domu. Bolnica celo misli, da je že zdrava, ko stopi čez domači prag in tako tudi terdi svojemu očetu. Toda spati ne more kar nič, in kmali zgine vse upanje, da bi se ozdravila.

V tej kratki pa hudi bolezni se je še le prav v pravi luči pokazala njena pobožnost. Vedno je na tihem molila ali pa pritiskala Marijno svetinico na blede ustnice.

Naj slabša zdravila vživala je z angeljsko vdano-stjo in poterpežljivostjo: naj so bile bolečine še tako britke, ni je bilo pritožbe iz njenih ust.

Neko jutro ji rečejo mati: „Nikar toliko ne moli, ljuba moja, to te utruji“ in — precej neha. Čez nekaj časa pa pokliče mater in pravi: „Mama, sej nočem z ustnicami več moliti; pa v sercu, samo v mislih, kaj ne, da mi dovolite?“

Neko noč je terpela silno hude bolečine. Skerbna mati bi jo rada utolažila, pa skor ne vé, kako; vzame tedaj sv. križ, ga ji pokaže in pravi: „Le serčna bodi, ljuba hčerka! Glej, koliko je ljubi Bog za-te terpel; ali ga ljubiš prav iz serca?“ — „O se vé, da ga ljubim“, odgovori mlada bolnica; „kaj ne, ljuba moja mati, da bom prišla kmali v nebesa?“ — Na to si pritisne sv. križ na ustnice in ga podá še očetu in materi.

Kadar ji je nekoliko odleglo, da ni bledla, kar je sicer navadno v vročinski bolezni, spominjala se je svoje male Savojske. „Mati, pravi, mislim, da imam le še prav malo denarjev, da bi kupila kruha svoji hčeriki; ali bi ji ne hoteli vi kaj poslati?“ Mati ji precej ne le obljuje, temuč tudi spolnijo, kar je želela. In koj je utolažena. Pa tudi kadar ni bila prav pri zavesti, je naj večkrat govorila o samostanu. Enkrat je zaklicala, kakor bi bila še tam: „Ljuba sestra, daj mi veliko, le prav

veliko podzemljic za mojo malo Virginijo — o dobre sestre, še, le še!“

Zadnji dan jo pridejo obiskat spovednik iz samostana in zdravnik iz mesta. Sestra ji natihoma pové: „Gospod oče iz samostana te pridejo obiskat!“ „Gospod oče samostanski?“ zakliče in njeno blede lice zopet zažari: „o kolika sreča!“ — Gospod duhoven se približajo postelji ter poprašajo, če se želi spovedati? In ko prikima, drugi odstopijo, sami ostanejo pri bolnici. Spové se in podelijo ji odvezo. Še jih enkrat pokliče nazaj ter z veliko skerbjo poprašuje, bo li mogla pokoro opraviti. Gospod jo tolažijo in edino le to velijo, naj se z umirajočim Jezusom sklene in reče: „Moj Bog, Tvoja volja se zgôdi!“

Okoli štirih so poslovita g. duhoven in zdravnik. Na materno vprašanje, bi li ne bilo potrebno za bolnico, da sprejme sv. zakramente za umirajoče, ugovarja zdravnik, da se lahko še počaka do drugega dne. Ravno to je bil vzrok, da deklica ni bila tako srečna, še enkrat sprejeti Zveličarja. Toraj je bilo njeno obhajilo na praznik brezmadežnega spočetja res zadnje v življenji, če tudi takrat še sama ni kaj tacega slutila.

Preden gospod duhovnik odidejo, še enkrat pristopijo k postelji ter pravijo: Z Bogom, drago dete! „Z Bogom!“ odgovori bolnica. In zdajci povzdigne svoje nedolžne oči tako nekako pomenljivo proti nebesom, da se celo zdravnik začudi: kakor bi hotla Gospodovemu služabniku pokazati prostor, ktereга pridobiti ji je on pomagal.

Proti devetim zvečer jela je moliti: „Gospod Jezus! jaz umiram, usmili se me! O Marija, brez madeža spočeta, prosí za-me, ki k tebi pribežim!“ Kmali na to reče sestri: „Kaj ne, da ne boš na-me pozabila?“

O poli desetih jo še hujše napade. Viditi je bilo, da se ima vojskovati s hudobnim duhom, kateri vedno, zlasti pa na zadnjo uro, skuša zapeljati tudi pravične — nedolžne, ko bi bilo mogoče. Ko ji odleže, zakliče: „O kaj še, kaj še!“ In kmali zopet: „O kako sem srečna, da sem prejela odvezo!“ Posebno pa je skerbela prav do zadnjega za dušo svojega očeta. „O vera!“ je klicala z močnim in pretresljivim glasom, „oh! pekel!“

vera! oče! oče!“ — Trikrat so jo slišali še reči: „Moj Bog, odpusti!“ Potlej tako glasno zakliče, da očeta v spodnjem nadstropji prebudi, — vzdigne se na postelji, naredi sv. križ in glasno moli Očenaš, Češenamarijo in vero! — položi spet glavico na zglavje in čez nekoliko minut mirno in sladko v Gospodu zaspi.

Na dan pogreba je vreme sicer ob zgodnjem jutru slabo kazalo, a ko so prinesli mladega merliča k cerkvi, je prijazno solnce posijalo, kakor bi hotelo tudi od svoje strani pozdraviti blago deviško deklico, preden jo denejo v hladni grob. Za pogrebom so razun veliko družih ljudi šle njene verstnice in sploh dekleta ondotnega kraja z Marijnim banderom. Tudi v samostanu je bilo veliko molitve, veliko solza.

Starši so dali, kar je bilo njenega, ubogi Savojki, da je mogla sprejeta biti v zanesljivo odgojišče. O gotovo nikdar ni pozabila osrečena deklica svoje tolikanj ljubljene nedomestljive dobrotnice!

Spolnila se je ranjce tudi naj bolj vroča zadnja želja. Tudi oče, za kterega je toliko molila, šel je kmali za njo v večnost, in sicer previden s ss. zakramenti, prav lepo pripravljen; v poterpežljivosti in vdanosti nekako podoben svoji hčerki Adelini, ktere nikakor ni mogel pozabiti, o kateri je zadnji čas naj rajše govoril in z ginjenim srcem jo večkrat imenoval: svoje angeljsko dete.

Na grob so postavili križ s prav kratkim in priprostim napisom: „Naši krotki, močno ljubljene Mariji Adelini, umerli v 15. letu 16. grudna 1852.“

Kjer so jo pred poznali, je kar niso mogli in ne morejo pozabiti. Otroci! ker ste jo zdaj spoznali po nekoliko tudi vi: nikar ne pozabite njenega lepega, svetega življenja. Ako še niste, hitro storite sklep, enako čistiti in lepšati serce, kakor ga je blaga srečna Adelina!

5. Pija IX mlade leta.

Bog ima pri svojih služabnikih različne namene. Marsikteri mu prav natihoma služi. Svet ga ne pozná;

še ime njegovo se daleč ne izvé. Le družina, ki biva ž njim pod eno streho, in njegovi bližnji sosedje poznajo po nekoliko njegovo blago serce. Mnogokrat ga še le-ti ne znajo po vrednosti ceniti in večkrat je res edini spovednik, ki vé za neprecenljivi biser take izvoljene duše, ki natihoma v svoji nedolžnosti zvesto in stanovitno služi Stvarniku v svojem tihem stanu.

Druge pa si Gospod odvoli za učenike narodom. Le-ti pa ne morejo in tudi ne smejo ostati skriti. Po Jezusovih besedah imajo biti podobni mestu zidanemu na verh hriba, ktero se povsod od daleč na okrog vidi; enaki morajo biti luči, ki se ne smé djati pod mernik, temveč na svetilnik, da razširja po celi hiši svoje svitle žarke. In takim še posebej veljá Zveličarjeva beseda: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela in hvalijo nebeškega Očeta!“

Taka svitla luč, ki jo je bil prižgal Gospod za vesoljni svet — in ga je nenavadno dolgo razsvitljevala — bili so Pij IX, naš preljubljeni papež, nepozabljivi oče vsih milijonov katoliških kristjanov. Ne kar navadna luč, temveč solnce so bili, ki nam še po svojem zahodu v prijazni zariji pošilja svoje blagodejne žarke. Smem reči, da nikdar ne bode ugasnila ta zarija — blagi spomin tako blagega svetega moža! Bili so v življenji za izgled vsim: mladim in starim, priprostim ljudém in naj višim vladarjem, veselim in žalostnim. Tudi poznejšim rodovom se bode navdušeno pripovedovalo, kakošni so bili Pij IX, in nekdo je rekel unkrat, da bodo nas celó blagrovali, zato, ker smo v njihovem času živeli.

Tudi vi boste imeli še priliko veliko lepega slišati in brati o velikem, tako dobrem, tako blagem Piju IX. Tukaj vam hočem le iz mladih lét nekoliko povedati, da razvidite, kako morate mladosti zlate leta prav obračati, ako hočete kdaj kaj veljati pred Bogom in pred ljudmi.

Pij IX bili so plemenitega stanú. Pisali so se Mastaj z grofovskim pridevkom Ferretti. Grofovska rodovina Mastaj-Ferretti je bila izmed tistih, ki jih imenujemo „dobre hiše“. Dobro imenujemo Mastajevo hišo ne tolikanj zato, ker je bila premožna — terdna, kakor pravijo, temuč zato, ker je bila v resnici po vsem poštena.

Že predniki, posebno pa Pijevi starši, bili so blagega serca, neomahljivega značaja, čistih rok, ob kratkem: verni, krepostni, res vsega spoštovanja vredni katoličanje.

Skušnja pa uči, da v dobrih hišah so poleg drugega dobrega zlasti — dobri otroci. Učitelji to kmali spoznamo, ko bi tudi zraven slehernega imena ne imeli zapisane hišne številke itd.

Blagor otrokom, ki imajo tako dobre starše, kakor so jih imeli papež Pij; blagor pa tudi staršem, ki imajo tako dobre otroke, kakor so jih imeli Pijevi. Vidna sreča spremlja take že tu na zemlji. V dokaz tega blagovanja naj edino le to omenim, da skor vsi iz rodovine Mastajeve so čakali nenavadno visoko starost. Oče so umerli 80 lét stari, mati 82, dva brata in sestra čakali so precej čez 80 lét, in tudi Pij sami umerli so v 86. letu svoje starosti. Ali ne pride tu koj vsakemu na misli, da se tukaj vidno vresničuje četrte zapovedi pristavek: „da boš dolgo živel!“

Pri kerstu dobili so, menda po maternih željah, ime Janez Marija in še pozneje so se radi tako imenovali poleg papeževega imena. In če je le kako ime kdaj kaj pomenilo za prihodnjost, je gotovo to dvojno ime. Ne rečem ime samo ob sebi. Sam vem, da bi bilo to prazno vedeževanje, ko bi kdo hotel že kar iz imena, ki ga otrok pri kerstu dobi, sklepati, kakošna bode njegova prihodnjost; kakor so namreč nekdanj neverski latinci sodili, da človeka že ime izda, rekoč: „nomen est omen“. Pri nas kristjanih je to drugače. Mi od kerstnega imena smemo res kaj pričakovati, toda le tedaj kaj prida, ako starši skerbijo in si otrok sam prizadeva, da posnema življenje tistega, čigar ime je prejel koj v začetku svojega življenja. In ravno to se je zgodilo pri Piju od obeh strani. Pobožna mati mu je zato odbrala ime Janez, ker je želela, da bi njen naj mlajši sin bil kedaj tako blagega, milega, nedolžnega serca, kakor je bil oni srečni učenec Jezusov, kterege je Zveličar sam med vsemi naj bolj ljubil, kateri je pri zadnji večerji slonel na Njegovih božjih persih, da bi se tako rekoč še za slovo navzél milobe in blaženosti Jezusovega presladkega Serca.

Marijno ime mu je izvolila, ker ni nobene reči tako želela, kakor to, da bi bil njen otrok tudi pravi ljubljenec, otrok Marijin. Zakaj kakor je sv. Janezu umirajoč Jezus svojo Mater izročil, Janeza pa Materi, tako si je beržkone mislila pobožna mati Katarina, naj bode tudi njen Janezek Marijin otrok in Marija naj mu bo mati; Ona naj ji pomaga izrejati ga, Ona naj ji pomaga obvarovati njegovo nedolžnost. Nek dan je klečé pred podobo žalostne Matere Božje imela malega Janezka v naročji, ga je povzdignila in klicala: „O Marija, kakor si nekđaj ljubljenea Gospodovega Janeza sprejela namesto Sina, tako blagovoli tudi tega tukaj vzeti za svojega sina! Tebi ga postvetim, Tebi ga izročim!“

In materne želje so se spolnile. Malo jih je bilo tako podobnih sv. Janezu; malo jih je še živelo, da bi bili za Marijno čast tako vneti, da bi bili Marijno slavo tako zdatno pospeševali: kakor pokojni Pij IX. O da bi bila dobra mati še pri njegovi zibelji to vedla, kar mi zdaj vemo, kako bo namreč vreden obojega imena: o kako bi bila srečna!

Pod varstvom dvojne matere: skerbne zemeljske in naj boljše nebeške, pač ni bilo pričakovati družega, kot prav dobrega, naj boljšega vspeha. V rokah tako dobre matere moralo je služiti k dobremu vse: celó hudobija tadanjega časa, tudi nesreča, še bolezen.

Takrat so bili žalostni časi, tužni za tadanje katoličane. Papeža Pija VI so francoski rovarji v jetništvo odpeljali in sv. Cerkev je bila zeló zeló stiskana. Vsi dobri ljudje so žalovali, in kako Mastajeva tako blaga družina ne bi? Pa Mastajeva hiša ni le žalovala, ampak tudi molila. Grofinja je vsak večer sama molila z otroci in spominjala se je v molitvah tudi sv. Očeta Pija VI.

Da bi blago čutilo v mladem sercu vzbujala, pripovedovala je skerbna mati tudi večkrat Janezku velike britkosti papeževe, kolikor je že takrat mogel umeti. In miločutni sinek je obljuboval materi, da bo še priserčniše molil za namestnika Kristusovega, in res je

sam mater vsako jutro in vsak večer opomnil na to molitev.

Neki večer ob molitvi objame grofinja sinčeka, solze ji lice zalivajo, in reče mu: „Milček moj, nocoj moramo posebno goreče moliti za sv. Očeta, vihar je pribučal, ktereга smo se bali; oboroženi so se jih lotili, vjeti so in peljejo jih iz Rima.“

Sinek je dosihmal zvesto poslušal, pri teh besedah pa se jame z materjo jokati, sklene ročice in moli goreče za sv. Očeta, da je viditi kakor angelček.

Po molitvi vstane, solze kakor svitli biserčki mu še migljajo v nedolžnih očescih in v neki dvomljivosti reče materi: „Pa, mama, kako more ljubi Bog dopustiti, da papeža, namestnika njegovega Sina Jezusa Kristusa tako hudo zadene? Kako more pustiti, da nje, ki so tako dobri, kakor pravite, kot hudodelnika vlečejo v sužnost?“

„Ljubo dete, odgovori grofinja, ravno zato, ker so papež namestnik Kristusov, dopusti Bog, da se ž njimi tako godi. Ali se ne spominjaš, kar sem ti pravila iz življenja Jezusovega, kako je Bog in Zveličar, sama čista ljubezen, vendar imel sovražnike, kako so se bili ti sovražniki njega lotili; kako prestrašno so ga terpinčili in so ga poslednjič na križ pribili? In lej, ljubi otrok, Bog je tako hotel, da so papeži podobni terpečemu Kristusu, On tudi dopusti, da se tako godi s sv. očetom Pijem VI.“

„Ali, mama, odgovori otrok, tedaj so uni ljudje hudodelniki, ki tako neusmiljeno delajo s sv. Očetom, kaj ne? In treba je Boga prositi, naj jih kaznuje.“

„Ljubi otrok, odverne grofinja, nikoli ne smemo prositi, da bi Bog koga kaznoval! Spomni se, kaj je Jezus na križu storil! Molil je za svoje sovražnike, prosil je Boga, naj bi imel ž njimi usmiljenje ter naj bi njih hudobno serce k dobremu obernil. Svesta sem si, da tudi Pij VI ta trenutek tako molijo; mi moramo svojo molitev z njihovo molitvijo skleniti in Boga prositi, da bi vse une brezbožne razsvetlil, ki so roke stegnili po sv. Očetu!“

In mladi Mastajček se skloni na kolena in ponavlja očenaš tudi še za sovražnike Pija VI.

Glejte tu prvo cvetlico, katero je zasadila pobožna mati v rahlo Janezkovo serce — angeljsko pobožnost! S kolikim veseljem so pač angelji iz nebes gledali to pobožno detice, kadar je bilo v molitev vse zamaknjeno! Sej še nam ljudem se skor ne zdi nič lepšega na svetu, kakor gledati nedolžnega otroka, kadar klečé na svojih nežnih kolenih s sklenjenimi in povzdignjenimi ročicami prav vneto ponavlja svoje priproste molitvice, ktere že zna! Če tudi taki vsake besedice ne razumevajo tako natanko, kakor mi odrašeni; vendar sem si svest, da radostno nosijo pred Božji tron take otročje molitvice angelji varuhi, o katerih posebej pravi Jezus, da vedno gledajo obličje nebeškega Očeta.

Še na obrazu se pozna večkrat taka priserčna bogoljubnost in še za poznejša leta se nekako vraste v ljubeznjivo obličje: kakor pri Mastajčeku. Čista, nedolžna, deviška duša dajala je tudi njegovemu telesu neko nadzemeljsko, angeljsko lepoto. Tako lepo je bilo to plemenito dete, s čela mu je sijalo tako ljubo solnce nedolžnosti, da bi bil človek mislil, da ima angeljčka pred seboj. Kolikrat je igraje se z družimi vpričo matere kar naenkrat obstal, malo na stran šel, očesca povzdignil proti nebu, prav rahlo glavico nagnil, kakor bi slišal z višave angeljski glas šepetati: bratec moj! — Kolikrat je smuknil po jedi, ne k igračam, kakor imajo taki otroci navado, ampak skrivaj v materno kapelico, je tam pokleknil in nedolžne ročice sklenil pred podobo ljubega Jezuška, ktere ga ljubiti in posnemati ga je mati tako lepo učila, ali pa pred podobo nebeške Kraljice, katero mu je kot naj dražji zaklad tolikrat priporočevala! Oh, otroci, ko kaj tacega slišite, ali si ne boste obraza z rokami zakrili in se sramovali, da še svoje navadne vsakdanje molitve tako mlačno, oh večkrat tako merzlo in vnemarno opravljate!?

Druga prekrasna cvetlica, ki je že prav zgodaj začela cvesti v Pijevem dobrem sercu ter do groba ni vsahnila, bila je nenavadna usmiljenost do ubogih. Še ko je bil prav majhen, se mu je sleherni revček v serce smilil. Kolikor naj bolj hitro je mogel, je tekkel k mami in je ginil njeno serce za ubožčeka; znal je tudi sprošeni dar tako dati, da prosilca ni bilo sram. Pa o

tej dobroserčnosti njegovi hočemo še pozneje nekaj povedati, pred pa pokazati, kar je bilo zgorej rečeno: da tudi nesreča mu je bila v korist.

Proti koncu preteklega stoletja v vinotoku l. 1797 je šla vsa družina Mastaj-Ferretti na svoje posestvo na deželo, kakih osem milj iz mesta, in petletni Janezek tudi ž njo. V tem kraju gre nekega prav lepega dne veseli deček s priprostim domačim služabnikom Dominikom Gvidom na prosto cvetlic tergat in se razveseljevat nad letajočimi pisanimi metuljčki, kar je za nedolžne otročje leta naj navadniše radovanje in veselje. Na tem sprehodu prideta do precej globoke vode. Deček obstoji, gleda, kako ribice plavajo ter urno sem ter tje švigajo; hoče jih z roko zagrabit, približa se prepadu — kajti otrok ne vidi nobene nevarnosti — pomiče se polagoma naprej po spolzkih ilovnatih tléh — kar mu spodleti, pade in skrije se pod vodo. Gotova smert! Ali Bog, ki čuje v svoji nezapopadljivi previdnosti nad tako dragim življenjem, ga reši zgodnje smerti. Pogumni služabnik priteče; še ga doseže, preden se potopi do dna, ga izleče in pripelje kakor drugega Mozesa na suho kraj vode. O koliko je bilo na tem trenutku ležeče!

Nevarnost, v katero je bil tako prišel mali grofovski sinek, je storila, da so ga vsi še raji imeli, kot pred. Sej je bil tako rekoč zopet dobljeno dete; in rešitev je bila tako čudovita, da se je morala le nebeški Materi Mariji pripisovati; bila je očitno znamenje, da Božje oko s posebno očetovsko skerbjo nad njim čuje. Njega samega pa je to silno presunilo, tako, da je obledel in po malem jel bolehati. Ali duha mu je še povzdignilo, ter je bil ves nekako spremenjen in bolj resnoben, kakor poprej. Mati gotovo ni zamudila te prilike ter mu je živo zaterjevala, da ta rešitev je posebna dobrota Božja in znamenje prav posebne ljubezni Marijne do njega, za kar nikdar in nikakor ne more dovolj hvaležen biti.

To pa je že naravno, da ga je mati po nesreči še bolj ljubila. In obilno materno ljubezen je vedil blagi Janezek tudi obilno povračevati. Zato pravim, da tretja cvetlica v prekrasnem venčeku njegovih čednosti je: njegova velika in stanovitna ljubezen do staršev, zlasti do matere.

Zares, ravnal se je deček Mastaj čedalje bolj po naj svetejšem dečku Jezusu; ne le v tem, da je rasel na modrosti in prijetnosti pri Bogu in pri ljudéh, temuč tudi v tem, da je po Jezusovem zgledu tako priserčno ljubil svoje starše, kakor malokdo drugi. Zato je pa tudi prejemal v vsem dolgem življenji blagoslov, kterega je Bog obljubil le pokornim, ubogljivim otrokom, kateri serčno ljubijo starše. Kako drag mu je vedno bil zlasti spomin nepozabljive matere, vam živo kaže med drugim to-le. Ko je bil Mastaj že za papeža in je bila mati že davno umerla, so vsako jutro Pij IX z velikim veseljem molili iz zastarelih bukev, ki so bile nekdanj materine, in z ginljivo pobožnostjo so v njih poljubovali dve podobici, ki ste bile tudi materine. In ko je neki dan devetletni deček prosil sv. blagoslova, rekoč: „Sv. Oče, dajte mi blagoslov za-me in za mojega očeta!“ mu resno rečejo, preden mu položijo roko na glavo: „In za svojo mater pa ne želiš blagoslova?“ Ubogi deček je bil pozabil na mater in zato je jel zdaj milo jokati. „Glej“, pravijo papež s perstom žugaje, „da mi drugi pot na mater ne pozabiš; poklekni, da dam blagoslov tebi, tvojemu očetu in tvoji dobri materi!“ --

Vkljub nekterim žalostnim prigodkom pretekle so hitro, prehitro blagemu Janezku priproste otročje leta: mirno in veselo, kakor krasni spomladanski čas, lepo, kakor jasni dnevi cvetečega maja. Prezgodaj — kakor že marsikteremu drugemu — prišel je tudi njemu dan, da mu se je bilo posloviti od ljubljenih staršev ter zapustiti dragi dom, da bi začel resniše misliti in delati za prihodnjost.

Ker je bil prav bistre glave, zraven pa pobožen in priden, naučil se je bil sicer začetnih in naj potrebnih reči že pri svojih starših, ki so mu bili preskerbeli dobrega zanesljivega učitelja. Ko bi bil Janezek, kakor drugi otroci, kar navadnih zmožnosti in ne tako premožnih staršev, bilo bi to že zadosti. Kajti za človeka v priprostem stanu navadno ni treba posebne učenosti, pač pa zmir dobrega, blagega — serca, ako hoče srečno živeti. Mastaj pa je bil tolikih dušnih zmožnosti in starši v takih okoliščinah, da bi bilo res napačno, ko bi se ne bil dalje šolal.

Za više nauke pa je treba viših šol, domača ne zadostuje. Toraj je nastalo tako važno vprašanje: kam ga poslati v više šole? Oče in mati sta v velikih skerbéh; več časa se posvetujeta, kako in kaj, in prosita tudi iz nebes razsvitljenja, ker prepričana sta bila oba, da prvi vtiski v otročjem sercu so naj globočji in so potlej za vse življenje ali méd in hladilno mazilo, ali pa kis in žolec za žalostni spomin. Poslednjič se oba odločita za to, da se sinček pošlje v imenitni vstav očetov pijaristov v Volteri, vstav, ki je takrat in potlej daleč okrog slovel zastran dobrih učiteljev in modrega reda.

A to je bilo daleč. Ločitev je bila zato jako težka, prebritka za obé strani. Pa tu ni bilo vprašanje, kaj je lahko, ali kaj težko, temuč le, kaj je dobro in zveličavno. Velike reči namreč se pridobivajo veči del le z velikim trudom. Težka ti je bila setev, vesela ti bo žetev.

In zdaj je prav za prav prišel čas, da si je Mastaj globoko zasadil četerto prekrasno cvetlico, ktera mu je tudi poleg drugih do zadnjega zdihljeja tako lepo precvitala, da je njeno korist in vonjavo okusil vesoljni svet: to je njegova neumorna pridnost in delavnost. Pa ravno pridnosti, veliko pridnosti mora imeti, kdor hoče veliko koristiti. Dobra glava sama brez pridnih rók te ne pripravi daleč. Žalostne imamo izgled bistroumnih beračev, kateri so v mladosti z leno lopato zakopali svoje talente, katerih tudi pozneje nočejo odkopati in rabiti, temuč so raji drugim poštenim ljudém za nadlogo in nadlego. Kako gerdo je to! In kako mora osramotiti slehernega postopača, bodisi malega ali odraslega, bliščeči izgled našega Mastaja, ki je bil vedno delaven v mladosti in starosti!

Šest lét skoraj je ostal v tej šoli, daleč od svojih ljubljenskih staršev, in si je marljivo nabiral viših vednosti: učenih jezikov, zgodovine, številstva, naravoslovja, modroslovja itd. Ker je bil že po natori lepe postave, prebrisane glave, prav krotkega serca in preljubeznjivega obnašanja; ni moglo drugač biti, kakor da se je v kratkem prikupil vsim učenikom in da je bil hitro vsim sošolcem naj ljubši tovariš. Že takrat si je pri-

dobil terdni značaj, ki ga je pozneje memo družih posebno odlikoval. Bil je vse skozi priden in vedno delaven, zraven pa pobožen in ostal je zmiraj posebni ljubljeneec in častivec Marijin, in čeravno je izmed vsih naj več vedel, je bil vendar med vsemi naj ponižniši.

V tem niso le pisatelji, ki so o njegovi mladosti pisali, vsi ene misli, tudi njegovi sošolci in učitelji isto terdijo. Tako spričuje eden njegovih prvih učiteljev, „da je ta njegov učenec imel posebno sijajne zmožnosti, zlasti pa kakor angelj čisto serce, in da mu ni bila nobena veda tistega časa neznana, temuč v vsaki reči se je odlikoval“. — Spet drugi pravi: „Mastaj je bil v svojem vedenju čist ko angelj in neutrudljiv pri delu.“

Posebno zanimiv je pa ta-le prigodek. Nekoliko mescev preden je zapustil to šolo, pride iz Francoskega viši ogleda si ogledat vstav, ker takrat so bile cerkvene dežele ravno prišle v francoske roke. Skoraj vsi so bili pred njim spraševani. Mladi Mastaj tudi. Ali njegovemu izverstnemu odgovarjanju, njegovi prijazni osebnosti in pohlevnemu vedenju se francoski gospod ne more dovolj načuditi; čestita mu in naposled reče predstojniku: „Ta mladeneč bo še daleč prišel, če mu bodo okoliščine količkaj vgodne.“ Ta pot je francoski gospod bil dober prerok, kajti res je izmed vsih še naj dalje prišel blagi pridni Janko Mastaj Ferretti.

Ali Bog svojim ljubljencem ne deli že na svetu plačila, in popolna neprestana sreča in radost je le nebeščanom prihranjena. Tukaj na zemlji se vedno cvetje druží s ternjem. In sicer na korist človeštvu. Sv. pismo nas uči, zgodovina pripoveduje in skušnja spričuje, da ravno šola terpljenja, to je tista šola, v kateri so svoja izverstna spričevala (prav v pravem pomenu spričevala zrelosti) sprejemali naj bolj značajni možje, naj večí svetniki, naj bolj blage duše. Tudi našega dijaka viših šol, ki je do zdaj tako mirno in zadovoljno živel, čakali so še hudi dnevi, ki so pa tudi njemu čistili značajnost, kakor čisti ogenj zlato.

Že v Volteri ga jame zadnje leto (1808) božjast lomiti. Ta huda bolezen je izviralá še od tedaj, ko je bil v vodo padel in se tako močno prestrašil. Kajti pred je bil zeló terdnega zdravja in cvetoče barve, potem pa

zmiraj po nekoliko bolehen in bolj bled. Pa zato se še préd dosti zmenil ni, ker ta žalostni nasledek se ni nobenkrat tako pokazal, kakor poslednje leto, tako, da so bili že zdravniki nad njim obupali. Oj, kako žalostno! mladeneč, ki je svoje učenje tako izverstno izveršil, in ki bi zdaj imel misliti na prihodnji stan: se zarad bolezni ne vé nikamor oberniti!

Velika žalost je bila to tudi za skerbne starše. Zlasti se mati kar ni mogla utolažiti. Kako vesela je bila pred kdaj, ko je prihajal na počitnice: vsako leto bolj učen in olikan, vsako leto boljši in ljubeznjivši, zraven pa še precej terdnega zdravja! Oh, kako ji je pa zdaj serce kervavelo, ko je spet prišel in še za več časa, pa — ves potert in betežen!

Ena reč vendar je dobro mater še tolažila: da njen ljubljeni sin v tolikih stiskah ni zgubil keršanskega zaupanja. In veselilo jo je gledati, kako se v vencu že imenovanih čednosti razvija in čedalje lepše razcvita še peta žlahtna cvetlica: neomahljivo zaupanje v Boga in Marijno priprošnjo. To ne navadno zaupanje, vkoreninjeno v otroško-živi veri, je bilo tako terdno, in še pozneje v naj težavniših okoliščinah prav do smerti tako neomahljivo, da se mu moramo kar čuditi.

V takem zaupanju je vkljub bolezni že v latinskih šolah prejel „tonzuro“, ki sicer nikogar še ne veže odločno na duhovski stan, vendar pa je prva stopinja do njega. V tem zaupanju šel je v Rim bogoslovja se učiti. To zaupanje mu je dajalo pogum, da se je lotil duhovskih nauk, če tudi ga zarad bolezni niso hoteli za stalno sprejeti v nobeno duhovnico. To zaupanje ga tudi takrat ni popolnoma zapustilo, ko je še stric, korar št. peterske cerkve, njegov naj ljubši podpornik, moral pred Francozi bežati iz Rima. Zapustil je za nekaj časa sicer tudi on večno mesto ter šel domu k staršem; ko je bil pa spet mir in papež zopet slovesno v Rim vpeljan, vernil se je nazaj ter nadaljeval svoje nauke.

Ne bom vam obširno popisoval, kako priden je bil tudi v Rimu, kako skerbno se je varoval slabe družčine, napačnega prijateljstva, kako je tudi tu napredoval v bogoljubnosti, pobožnosti itd.; vendar ene reči ne

smem zamolčati, kar se pripoveduje in se bo pripovedovalo, koder koli slovi Pijevo čednostno življenje.

V Rimu namreč je sirotišnica imenovana „Tata Giovanni“, v kateri se imajo zapuščeni in zanemarjeni dečki z delom in podukom poštenega življenja privaditi. Vstanovil je to koristno napravo ubogi pa usmiljeni zidar Janez (Giovanni) Borgi, ki je umerl v začetku sedanjega stoletja. Ta pošteni delavec je silno rad imel bolnike in reveže; in če jim ni imel kaj dati, jim je saj stregel, kolikor je mogel. Neki večer pri procesiji neke bratovšine zapazi več razcapanih in umazanih dečkov, postopačev in potepuhov, kakoršnih se posebno po velikih mestih na ulicah nikdar ne zmanjka. V serce se mu zasmilijo. Berž jih nekoliko seboj vzame, pripravi jim doma posteljico, jim sprosi pri dobrih ljudéh čedniše obleke in skerbí, da se kakega dela privadijo. Kmali se mu pridruži še več družih blagodušnih dobrotnikov duhovskih in svetnih, in s pomočjo takih dobrih serc je bila zagotovljena sirotišnica, ktera je za zmiraj prideržala ime „Tata Giovanni“, ker je Borgi vedno imenoval te sirote svoje otroke, oni pa njega svojega očeta (laški „tata“). Papež Pij VI z veseljem odobrijo to napravo ter še sami kupijo za njo veliko palačo. Borgi je zdaj zmiraj krog hodil, in kjer je zasačil kakega zanemarenega otroka na ulicah ali na cesti, precej je moral z njim. Če je bil kje kak tak „zgubljeni sin“, mu je bilo treba le reči: „Tata Giovanni“ gre, beži! — in koj jo je potegnil. Kajti Borgi ni odveč rahlo prijemal razposajencev; in ktere je v roke dobil, morali so redno moliti, redno delati in vsak večer svoj zaslužek točno donašati, dan za dnevom. Kolikor je še časa ostajalo, se je obračal v poduk. In tako se je sto in sto sirot rešilo časnega in večnega pogina, ter taki niso zastonj imenovali blagega zidarja svojega „očeta“.

Za to napravo je zvedel dijak Mastaj. Njegovo usmiljeno serce, ki je še v otročjih letih bilo tako veselo, kadar je mogel darek za ubožce sprostiti, ni mirovalo, dokler se ni pridružil onim usmiljenim, ki so po smerti nepozabljivega Borgija za zapuščeno mladino enako velikodušno delali. Vsak dan je šel k ubožčekom v „Tata Giovanni“, če je mogel le količkaj časa odter-

gati od svojega učenja. Bil je tu kmali domači prijatelj, čedalje ljubši, v kratkem prav drugi „Tata Giovanni“.

Ker je bil imenitnega, grofovskega stanu, zelo učen in priljuden, bi se bil lahko soznanil z naj imenitnejšimi in naj bogatejšimi hišami, ki bi mu bile potem pripomogle k visoki časti in službi, kjer bi se bil lahko dan na dan raznoverstno kratkočasil. Pa med nesrečnimi bivati in jokajočim solze sušiti ga je bolj veselilo, kakor s srečnimi gostiti in radovati se. S tako vnemo in tolikim veseljem je podučeval in opominjal otroke, kakor bi ne imel družega posla na svetu, in grofovski sin se je tako priserčno igral z beraškimi otroci doma in zunaj na prostem, kakor bi mu bile gospôske dvorane in bogate palače vse zaperte. Ob nedeljah popoldne, ko se je nekoliko shladilo, je navadno zahajal na tiste travnike, koder so njegovi ljubljenci skakljali in se življenja veselili. In glejte — kako priprosto ginljivo! — tudi on gre med nje, leta ž njimi sem ter tje, se lovi in igra ž njimi in jim razdá vse, kar ima. Ni čudo, da so ga siroteji tako radi imeli in ljubili kakor svojega očeta.

Tako se je šolal nekaj lét. Ali tako ni moglo dolgo ostati. Že v dvaindvajsetem letu je bil, pa se še ni bil za noben stan odločil. Njegova pobožnost, se vé, ga je nagibala do cerkvene službe, ali branilo mu je negotovo slabo zdravje: sam ni vedel, kam bi se bil djal. To je bilo za pobožnega, občutljivega mladenča neizrečeno žalostno in mučno: v svetni obleki je hodil, pa bogoslovja se učil.

Kar naenkrat dobí veselje do vojaščine in prosi za sprejetje med častno papeževo stražo (Noble-Garde). Ali je bilo to res pravo nagnjenje, ali je bila skušnjava, ne vemo; to pa vemo, da v Božji previdnosti je bilo drugač odločeno. Gledé na njegovo bolehnost namreč se mu prošnja odreče. Le na besede Pija VII, ki so mladega grofa posebno radi imeli, se zapiše; toda čakati mora, da se sprazni kako častniško mesto. Pa drugač je prišlo; zanj med vojščaki ni bilo mesta. In ko še to povém, boste sprevidili, kar sem malo prej terdil: da tudi bolezen je bila v njegov prid in po njem vesoljnemu svetu na korist.

Vsak večer je hodil v „Tata Giovanni“; ali enkrat ga čakajo, čakajo — pa ga le ni. Ubogi siroteji so že žalostni in klaverno sedejo k večerji. Kar obstane prazna kočija pred hišo. Kočijaš berž pokliče hlapca in pravi, da je vidil ležati na ulicah mladenča, ki se je čudno zvijal in kerčevito valjal po tléh. „Zavoljo svojih konj, pristavi, mu sam nisem mogel pomagati; berž pojdite, da ga kak voz ne povozi!“ Vrtar zdajci vzame svetilnico in urno teče na omenjeno mesto, — in koga dobí? — Naš Mastaj je bil, božjast ga je bila spet vergla, in kerč ga je víl neusmiljeno. Precej ga prinesó v sirotišnico in položé na ravnateljevo posteljo. Ko siroteji zvedó, da njihov naj ljubši prijatelj leží nezaveden v hiši, vsi povprek prihitijo; vse ga hoče viditi, mu streči, se ga dotakniti.

Hitro se je po Rimu raznesla ta žalostna novica in prijatelji njegovi so bili neizrečeno žalostni, ker mishli so, da se mu je skazila vsa prihodnjost. In res, tisti načelnik častne straže, ki ga na prvo ni hotel med svoje sprejeti, gre k Piju VII in zahteva, naj se zdaj izbriše.

Ljubeznjivi sv. oče hočejo to mladenču sami naznaniti, da bi se preveč ne prestrašil. Pokličejo ga k sebi. Ves v solzah pade papežu k nogam in zakliče: „Kaj mi je početi? Vse pota v življenje so mi zaperte, za-me ni srečne prihodnjosti, zgubljen sem!“ Papež ga ljubeznjivo tolažijo, rekoč, da Bog lahko to nesrečo k dobremu oberne; le Njemu naj se popolnoma izročí, in Ga prosi, naj storí iz njega kar hoče! Tako ga dalj časa tolažijo in k priserčni molitvi opominjajo ter prijazno pristavijo: „Bog ni nikdar gluh za takošno molitev. Bog Vas ljubi, On Vas bo uslišal! On Vas bo uslišal, zlasti če Marija, ki je tudi Vaša Mati, ktere ime imate, svojo prošnjo z Vašo združi! K Njej se zatecite!“

Kakor prijetno hladilo so šle te besede mladenču do serca in čutil je, kakor bi mu bili dve debeli kaplji na čelo kanili. V tem trenutku je imel občutke, kakor še nikdar pred ne. Spomnil se je na sv. Pavla čudoviti padec. Jel je premišljevati, če tudi njemu ni kak glas

govoril, ko je bil na ulicah padel. Večkrat je Piju VII roko poljubil in odšel potolažen, ves drugačnih misli.

Še tisto jutro je izginil iz Rima. Nihče ni vedel, kam da je šel. Še le čez nekoliko mescev se je zopet prikazal; toda ne več v svetni obleki, ampak v duhovski, kakoršno nosijo v Rimu tisti, ki se pripravljajo za duhovski stan: Mastaj se je bil svetu popolnoma odpovedal in vsega se Bogu izročil.

Kaj pravite, kako in kje se je spremenil in potolažil tako?

Besede, ki jih je slišal iz ust sv. očeta, so zopet močno obudile v njem nekdanje želje po duhovskem stanu, in zdaj je zares sklenil duhoven postati, ako mu Bog le zdravje dá. Precej zapustí Rim, gre v Sinigalijo naznanit staršem svojo odločbo. Starši mu z veseljem dovolijo. Posebno pobožna mati je bila kaj vesela, sej se je s tem njeno upanje vresničilo, sej so se zdaj spolnile njene serčne želje in goreče molitve. Le še ena skerb je bila — bolezen, ki je napravila sinu in materi že toliko britkosti, da bi se le še ta odstranila! Sv. oče Pij VII so mu svetovali, naj pribeži k Devici Mariji; na Marijo ga je spominjala pobožna mati; k Mariji ga je vlekle lastno serce. Marija mu more, Marija mu hoče, Marija mu mora pomagati.

Na sv. kraji, ne daleč od svojega rojstnega mesta, kamor je že čez pet sto lét romalo več ko poldrugsto milijonov kristjanov — med njimi papeži in svetniki, kjer jih je že brez števila tolažbe in pomoči zadobilo v dušnih in telesnih potrebah, na tem sv. kraji, v sv. hišici, kjer je svoje dni stanovala Devica Marija, kjer je bil začetek največih skrivnosti naše sv. vere: v Marijni hišici v Loreti hoče tudi on poklekiniti pred svojo milostno Mater; tu hoče povzdigniti roke proti Njej in jih ne prej spustiti, dokler ne bo uslišala njegove prošnje, dokler mu ne bo od svojega Božjega Sina sprosila zdravja, ali kar je še več — dokler mu ne bo sprosila milosti, da bi postal vreden služabnik Gospodov!

Kar si je bil namenil blagi mladeneč, je tudi spolnil. Z romarsko palico in rožnim vencem v roki se podá bledi in upaderi, pa lepo oblečeni romar na pot. Ko pride v svetišče in zagleda čudovito podobo presv. De-

vice Marije z Jezuškom v naročji, pade na kolena in globoko ginjen jame premišljevat: tukaj je tista hišica, kjer je živel naj svetejša družinica; zdaj sem v tisti sobici, kjer je sam Kralj nebés in zemlje živel, z Marijo in Jožefom delal in jedel; tukaj so se pogovarjali, tukaj so molili itd.!

Čedalje bolj se zamisli in jame tako priserčno ginljivo moliti, da se ne dá izreči, ter moli dolgo — dolgo. Solze gorke so mu kapale iz oces. Tako se mu je zdelo, kakor bi mu angeljci šepetali: Tvoja prošnja je uslišana! Ko se še očisti v zakramentu sv. pokore in se okrepčá z angeljskim Kruhom ter vse pobožno opravi, kar gre romarju, vzame spet palico v roke in lahkega serca potuje k svojim staršem v Sinigalijo, kjer se pa kmali spet poslovi ter hití nazaj v večno mesto Rim vesél — ozdravljen!

L. 1819 je že novo mašo pel, l. 1827 je bil že imenovan za škofa, l. 1832 za nadškofa, l. 1840 postal je kardinal in l. 1846 je bil izvoljen za papeža. To naj višo službo na zemlji je opravljal skor 32 lét; noben papež pred še ne tako dolgo, in težko kateri bolj slavno. Umerl je 14. sveč. 1878. Kdaj bo dosegel še zadnjo čast: da ga bo sv. Cerkev za svetnika razglasila — še ne vemo, upamo pa, da kmali. Mnogi se že priporočajo njegovi priprošnji, nekteri so bili že čudovito uslišani, njegov spomin se po širokem svetu spoštuje, kakor kakega svetnika.

Brez skerbí se mu smete priporočati tudi vi, njemu, ki je ves čas svojega dolgega življenja mladino tako priserčno ljubil. Zlasti pa ne pozabite posnemati prelepih čednosti njegove mladosti, in sleherni izmed vas naj si spleta tudi enak venček, kakor sem ga omenil tu v popisu blage nedolžne mladosti Pija IX.

---

6. Več Marijnih otrok.

Nekteri prav radi kaj novega zvedó. In dan danes, ko imamo železnice in telegrafe, se kaj hitro lahko veliko novega izvé iz bližnjih in daljnih krajev. Pa le

bolj žalostne se slišijo, veselega malo. Že nekaj lét se piše in sporoča naj več o strašnih vojskah, rogovilstvih, sleparstvih, prepirih itd. Za vas pa, dragi otroci, se tudi v sedanjih tužnih časih daleč na okrog pripoveduje po vsem katoliškem svetu neka jako tolažilna in silno vesela novica, namreč ta: da se najčistejša Devica Marija, nebés in zemlje Kraljica, v sedanjem veku po več krajih tako pogostoma prikazuje, kakor pred še nobenkrat ne. In prikazuje se zlasti nedolžnim otrokom; le malokrat tudi odraslim, ki so ohranili detinsko nepoplačeno serce.

Da se Marija revnim zemeljskim otrokom prikaže, to je neprecenljiva sreča za dotične, vendar ni to nič nenavadnega. Kdor pozna količkanj zgodovino keršansko-katoliškega življenja, vé, da se je to tudi že pred mnogo in mnogokrat zgodilo. Sej brezštevilne Marijne božje pota so se s tem začele, da je Marija ljudém v prikazni naznanila, naj se jej tu ali tam zida cerkev ali kapelica. In da so to potlej zares milostni kraji, kjer se je že brez števila bolnikov ozdravilo in žalostnih serc prečudno potolažilo, priča v resnici zanesljiva priča: skušnja, zgodovina. Že pred 200 leti je učen in pobožen mož naštel in popisal 1200 tacih Marijnih krajev. Od tistega časa jih je gotovo še enkrat toliko na novo prištetih; sama Španska ima čez 500 tacih božjih potov.

Nekteri pravijo, da to pomeni hude čase, kadar se Marija pogostokrat prikazuje, in da se takrat radi čudeži godijo, kadar vera peša in pojema. No, da je ravno zdaj enak nesrečen čas, da je ravno zdaj toliko slabovernih, mlačnih, merzlih katoličanov, to tudi že sami veste. Marija se hoče usmiliti še nedolžnih, da bi ne bili zapeljani od pohujšljivcev in sovražnikov sv. vere, ki po vsih kotih mergolé, — temuč da bi bili čedalje pobožniši in gorečniši: zato se zdaj bolj pogostokrat prikazuje, kakor pred kedaj.

In ravno iz tega namena, da bi tudi vi Marijo bolj ljubili in čestili, in iz ljubezni do Nje vse zapovedi natančno spolnovali, vam hočem zdaj opisati po zanesljivih virih vsaj nekatere prikazni iz novejših časov.

Že sem vam pravil o blagi Bernardinici iz Lurda, kateri se je Marija osemnajstkrat prikazala. Še pred, 19. kim. 1846, se je Mati Božja prikazala v saboto pred praznikom Marijnih žalosti tudi na Francoskem:

a) na hribu „La Salette“,

dvema otrokoma. Eden se je imenoval Maksimin, 11 letin deček, drugi Melanija, 14 letna deklica. Tisto saboto sta gnala na omenjeni grič govedo past. Vreme je bilo prav lepo. Okoli poldne se vsedeta poleg studenca, ki je bil takrat suh, ter pojedsta, kar sta bila zjutraj saboj vzela. Potlej gresta nekoliko niže sést in oba — zaspita.

Melanija se prva prebudi. Ker svojih živinčet nikjer ne more zagledati, pokliče Maksimina. In oba hitita živine iskat. Kmali najdeta čedo ter precej nazaj gresta, da bi vzela, kar sta tam popustila. Pri tej priči zagleda Melanija pri studencu veliko bliščobo, svitlejšo kakor solnce, pa ne take barve.

„Pojdi sem, pokliče Maksimina, in poglej! pojdi no, in poglej, kako je svitlo!“

„Kje, kje?“ vpraša Maksiminček, ki koj priteče. Melanija pokaže s prstom proti studencu. Tudi on vidi okroglo svitlobo, kake 20 do 25 čevljev na široko. Ta okrogla svitloba se začne pred njima deliti in v sredi zagledata gospo, najpred roke, potem glavo, slednjič vso. Gospa je sedela, glava je bila naslonjena na rokah, komolci pa na kolenih, pa — jokala je. Prav blizo nje so bili žarki miglajoči, bolj proč bili so žarki mirni.

Otroka se prestrašita in Melanija zavpije: „Oh, moj Bog!“ in spusti palico. Deček pa se kaže bolj serčnega, rekoč: „Le derži svojo palico, jaz bom pa svojo, in če nama bo kaj hotlo, bom hudo udaril.“ — Zdaj se vzdigne Gospa in roke križem deržé pravi: „Pridita bliže in nikar se ne bojta! Jaz sem tukaj, da vama povem važno naznanilo.“

Ko zaslišita ljubeznjivo doneči glas, ju ni prav nič več strah. Gresta bliže in tudi Gospa se jima bliža in se postavi tako blizo, da bi med njo in njima nobeden več ne imel prostora. Še zmir jo je obdajala dvojna

svitloba: bližnja migljajoča in dalnja nepremakljiva, ki je zdaj tudi oba otroka obsevala. Gospa je bila velika in nezmerno lepa. Njeno podolgasto obličje je bilo bliščeče belo, tako da Melanija ni mogla dolgo, deček pa še skor nič ni mogel gledati v obraz. Glavo je imela z belim pokrito, lasé je zakrival venec iz vertnic, imela je visoko, žareče bliščobno krono. Druga obleka bila je dolga in vsa bela z biseri nakinčana, s širocimi rokavi. Tudi zavratna ruta je bila bela in z vertnicami obrobljena. Okrog vrata je visela zlata verižica, na kateri je bil videti križec, na desni strani s kleščami na levi s kladvom. Predpas in nogovice bile so rumene, čevlji pa beli z raznoverstnimi cvetlicami olepšani.

Kar časa se je z otrokoma pogovarjala, se je zmir jokala, in Melanija je dobro videla, kako so ji tekle solze, pa niso do tal padale, temuč so se v svitlobi razperšile.

V Francoskem jeziku otroka takole nagovori: „Ako se moje ljudstvo noče podvreči (zapovedim Božjim) spustila bom roko svojega Sina; tako je težka, da je ne morem več zadrževati. O koliko imam prestatiti za vas!“ Nato našteje razne hudobije, s kterimi se žali njen ljubljeni Sin, zlasti: oskrunjevanje nedelj, preklinjevanje in lomljenje posta.

Potem naznani tudi kazni, ki bodo prišle nad ljudstvo zarad grehov.

Slednjič pové še vsakemu otroku posebno skrivnost; in čeravno na glas govori, vendar Melanija ni slišala, kar je rekla Maksiminu, in ta ne, kar je povedala Melaniji. Vidila sta otroka le, da so se ustnice premikale. — Oboja skrivnost je bila pozneje na škofovo povelje zapisana, zapečatená in papežu poslana.

Ena je bila zastran Pariza in Francoske, druga za Rim in Pija IX. Oznanovale ste kazen in nesrečo, ako se svet ne spokori. Ko so Pij prebrali Maksiminovo pisanje, so rekli: „Tu je do čistega otročja odkritoserčnost in priprostost.“ Beró pa pismo Melanijino in pomenljivo stiskajo ustnice in na obrazu se jim razodeva globoka ginjenost. „To so šibe, pravijo, ki Francoski žugajo; pa ni (le) sama kriva, Nemčija, Italija, vsa Evropa je kriva in zasluži šibanje. Manj se mi je

bati očitne brezbožnosti, kakor mlačnosti in strahú pred ljudmi. — — Ne imenuje se Cerkev zastonj vojskujoča, in tukaj — pravijo kazaje na svoje persi, vidite njegova vojvoda!“ —

Presv. Devica še vpraša: „Ali tudi vedno molita, otroka moja?“ — Ne, ne veliko, Gospa, odkritoserčno odgovori Maksimin.

„Oh ljuba otroka, to morata vselej zvečer in zjutraj! Če nimata časa, molita saj Oče naš in Češeno Marijo; in ko imata čas, molita več!“ —

Skor pol ure se je mudila pri njima in preden ju zapusti, še enkrat naroči, naj to naznanita vsemu ljudstvu. Zdaj gre proti hribu, kjer sta otroka pred živine iskala. Kakor bi bila na rokah nesena, se njene noge trave dotikajo, pa je kar nič ne pohodijo. Verh griča se začne vzdigovati više in više, ter zgine. Ko se vzdiguje, ji sicer nič več solze ne tekó, vendar še žalostna ostane. V zraku, kjer je zginila, se še nekaj časa za Njo žari. In Melanija meni: „To je znabiti kaka velika svetnica.“ Maksimin pravi: „Ko bi bila midva vedila, da je velika svetnica, bi jo bila prosila, naj bi bila naju seboj vzela.“ In Melanija zdihne: „O ko bi bila le še tukaj!“ —

To se vé, da sta otroka povedala družim, kar sta vidila in slišala. Škof so vse natanko preiskali in 19. kim. 1851 očitno izrekli, da brez dvombe se je na gori „La Salette“ Marija, prečista Devica prikazala. Kmalo se je razglasilo ne le po Francoskem, ne le po Evropi, ampak po vsem katoliškem svetu. Prezalo cerkev so zidali na kraju, kjer je prečista Devica zginila otrokoma izpred oči. Kmali je postala silo imenitna božja pot, kjer se je brez števila dušno in telesno bolnih ozdravilo. Čudovito je tudi to, da se studenec, ki je bil pred velikokrat suh, odsihmal ni več usušil in je bilo silo veliko že ozdravljenih, ki so to studenčnico pili. In kaj bi ne? Sej je Marija sama ta studenec blagoslovila in napajala s svojimi solzami. In solze blagega serca, otroci! so dragoceni dar; naj draži dar, ako so materne solze: kaj še le, ako so pritekale iz očesa Matere Božje, ki je pod križem postala tudi naša Mati.

Najlepše pa je to, da so se po tistih krajih sploh ljudje vsi spremenili: nedelje in praznike so jeli posvečevati, imé Božje čestiti in cerkvene zapovedi spolnovati.

Francosko so pač zadele nekatere prehude kazni, ki jih je Marija napovedala; kaj še bo, ne vemo. Kaj je z Maksiminon, nisem mogel pozvedeti, Melanija pa je postala v samostanu bogoljubna nuna.

Nekteri, ki to dogodbo beró, niso nič kaj ginjeni, še hladnokervno poprašujejo: zakaj se pa prikaže Marija priprostima otrokoma, zakaj ne raji imenitnim učnim gospodom? Meni pa ravno to daje pravico zaklicati: blagor otrokom, stokrat blagor nedolžnim otrokom! Srečna otroka, ki sta Marijo vidila in ž Njo govorila, srečni vi, ako po Njenem opominu lepo molite, nedelje posvečujete, se varujete gerde kletvinje ter imé Božje poveljučujete, post ljubite, sploh vse zapovedi spolnujete: če tudi ne morem obljubiti, da boste Marijo vidili že na tem svetu, obljubiti vam smem za terdno, da Jo boste gledali v večnosti!

b) V Pontmainu.

Kar sem vam ravnokar povedal, se je zgodilo na južno-vshodnji strani Francoske, v grenobelski škofiji, že blizo laške meje. Zdaj vas popeljem v ravno nasprotno, severo-zahodnjo stran iste dežele, v lavalško škofijo v vas Pontmain k neki prav dobri družini. Družina ta (v domačem jeziku imenovana Barbedette) šteje petero oseb: razun očeta in matere še tri sinove. Naj starejši je moral l. 1870 na vojsko, ko so se bili Francozi in Prusi spoprijeli; mlajša pa, Evgen in Jožek, pomagala sta staršem in sta bila zdaj še pridniša, ker so močnejšega brata za delo tolikanj pogrešali, in hotla sta jih ravno s svojo pridnostjo tolažiti, ko sta vidila, kako zeló so žalostni in v vednih skerbah zanj. Oba sta bila pobožna, vbogljiva, ljubeznjiva otroka in — za kar ju tu posebej omenjam — ljubljenca Marijina. Popisal vam bom le samo en dan iz njunega življenja, pa kako srečen dan!

Bilo je v torek 17. prosinca 1871. Takrat je bil Evgen enajst lét star, Jožek pa še le deset. Čeravno še

tako mlada, sta kakor po navadi že ob šestih vstala. Ko se napravita in obmolita zjutranjo molitev, gresta precej v skedenj očetu pomagat pripravljati klajo za konje. V tistih krajih namreč pokladajo konjem pomorsko bičje, ktero je pa treba pred pretleči in zmehčati. Potem gresta spet v hišo in molita glasno sv. rožni venec za brata vojaka. Po zajuterku gresta v cerkev, molita sv. križev pot in druge molitvice do sv. maše. Pri sv. maši prav pobožno strežeta in ostaneta še pri skupnih molitvah, ki so se tedaj vsak dan po sv. maši opravljale za francoske vojake na vojski. Med tem pride čas, da gresta v šolo.

Popoldne po šoli prideta že v mraku zopet v skedenj očetu pomagat. Komaj četert ure delata, kar se odpró male vratica, ki so bile vdelane v velikih vratih in neka žena Ivana pristopi rekoč, da ima z očetom nekaj govoriti. Da bi se pogovor ne motil, z delom vsi trije vtihnejo in Evgen, kakor je potlej pravil, gre k vratom gledat, kakšno vreme je.

Zemlja je bila s snegom pokrita, nebo je bilo čisto jasno, zeló mráz. Evgenu se zdi, da še ni nikdar toliko zvezd vidil, posebno nad cesto. Ko pa pogleda nad sosedovo hišo, vidi sicer manj zvezd, toda mahoma ostermí! — Kakih 20 čevljev nad sosedovo streho zagleda prelepo veliko gospó. Višnjevo obleko je imela z zlatimi zvezdicami okinčano, v lepih rahlih gubah je segalo dolgo krilo od vrata do nog. Čevlji so bili enake barve z zlatimi vezmi, in rokavi precej široki. Dolg pajčolan je bil čez glavo nazaj zagernjen. Na glavi je imela zlato krono z rudečim trakom na verhu. Obličje je bilo tako lepo, da so otroci pravili, da še nikoli nikjer niso vidili na nobeni osebi, na nobeni podobici tako lepega obraza. Roke je imela tako razpete, kakor se navadno brezmadežno Spočeta slika.

Gospa je prijazno smehljuje se gledala na dečka. Od kraja je Evgen mislil, da ta prikazen pomeni smert njegovega brata; prijazno smehljanje Gospejno pa mu je bilo koj zagotovilo, da se ni hudega bati.

Med tem se je Ivana dogovorila in pri vratih poslovljala.

„Ivana!“ pravi Evgen, „poglejte, kaj se tam le nad hišo vidi!“

Ivana precej pogleda tje, pa odgovori: „Dragi Evgen, jaz kar ničesar ne vidim!“

Oče in brat slišati, s kakim spremenjenim glasom in povdarkom je Evgen poprašal, prideta berž tudi gledat. Oče ničesar ne vidi.

„Ali ti, Jožek, kaj vidiš?“ vpraša Evgen.

„O vidim lepo veliko gospó.“

„Kako je oblečena?“

„Prav dobro jo vidim: višnjevo obleko ima, ki so zlate zvezdice po njej, in višnjeve čevlje z zlatimi vezmi.“

„Poglej, Jožek, ali ima tudi krono?“

„Natanko vidim zlato krono, ki je zgoraj širja, iz verh srede se vzdiguje rudeč trak; tudi čern pajčolan vidim.“

„Otroka!“ kličejo oče, „vi dva ne moreta tam nič tacega viditi, sicer bi tudi mi drugi vidili. Pojdita spet na delo!“ Otroka koj vbogata, odhajajoči ženi pa naročajo: „Ivana! nikar nikomur nič ne pravite o tem, kar sta dečka vidila; težko, da bi ljudje verjeli in to bi le škodovalo!“

„Bodite brez skerbi!“ odgovori in gre.

Prenehano delo se spet nadaljuje. Pa kmali oče velijo: „Evgen! pojdi gledat, če je še kaj viditi?“ Deček teče in že med vratmi zakliče: „Še, še ravno tako je, kakor préd.“ Ukažejo poklicati mater, dekli pa še ne praviti.

Jožek tudi teče k vratom, da bi vidil lepo gospó in roke sklepaže zakliče: „O kako lepo, o kako je to lepo!“ Mati ravno pridši ga dregnejo ob ramo veleč: „Kaj ne moreš molčati? glej vendar, kako nas ljudje gledajo.“

Zdaj začneta srečna otroka še materi veselo kazati gospó ter zopet od kraja popisovati. Mati ne vidi ničesar, tudi potlej ne, ko si dajo očali prinesti; vendar prepričani, da otroka ne znata lagati, jima verjamejo toliko raji, ker sta vse tako resnobno in stermeča pripovedovala. Enaka je misel tudi očetova, zato velijo, naj gresta in molita pet Očenašev in Češenamarij k

časti Matere Božje, ker bi utegnila biti una gospá Marija sama.

Čedalje več sosedov prihaja. Na radovedno vprašanje: „Kaj je?“ starši le odgovarjajo, da „otroka se beržkone motita, ko terdita, da vidita, česar mi ne moremo viditi.“

Kmali potem sta bila k večerji klicana. Ko prideta na prosto, v eno mér obračata oči v prikazen. Lepa gospá ostane vedno na tistem mestu in se smehljaje doli ozira na srečna otroka. „Ko bi me pustili“, pravi Evgen, „zmiraj bi hotel tukaj ostati.“ „Hitro večerjat!“ pravijo oče, in otroka ubogata, čeravno težko. Nikoli še se jima ni zdelo tako težko ubogati, kakor nocoj. Počasi gresta skoraj nazaj obrnjena proti lepi gospej ter večkrat zakličeta: „Oh, kako lepo! oh, kako lepo!“ Pri večerji se jima tako mudí, da se še vsedla nista, temuč stojé hitro pospravita svojo večerjo, da bi berž šla gledat prelepo Gospó.

Mati jima naročijo, naj spet molita pet Očenašev in Češenamarij. Vsa vesela nazaj pritečeta povedat, da je še ravno tako, da je gospá tako velika, kakor sestra Vitalina itd.

„Če je res prikazen, menijo zdaj mati, pokličimo vajini učiteljici, sestro Vitalino in sestro Marijo Edvard; če vidva vidita, boste gotovo tudi one vidile, ker ste pobožniše od vaju.“

Najpréd pride sestra Vitalina, toda nič ne more viditi, če ji tudi še tako kažeta in popisujeta. Zvezde, med katerimi pravita, da je glava, pač vidi, gospé pa ne. Tudi starši so vidili pokazane zvezde, družega pa ne in so terdili, da drugi večer tistih zvezd niso mogli več najti.

Sestra Vitalina gre domú in dvema malima učenkama pravi: „Pojdite k Barbedettovim, vama bodo mati nekaj pokazali!“ Francike, 11letne deklice, je bilo strah iti v temi, vendar za manjšo pa manj boječo Ivanka si upa. Že med potoma nekaj vidite nad hišo, pa ne morete prav razločiti. Ko pridete do skednja, obe kakor iz njih ust zakličete: „O kako lepa gospá! kako lepa višnjeva obleka z zlatimi zvezdicami!“ In vse tako po-
pišete, kakor pred dečka.

Med tem pride še sestra Marija Edvard. Ker tudi ta nič ne vidi, ji vsi štirje otroci vse spet po versti razložijo.

„Ker ti otroci vidijo, pravi, moramo še manjših poklicati“, ter precej hití k neki ženski, ki je imela 6 do 7 lét starega otroka pri sebi. Tudi le-tá je ravno tako vidil in pripovedoval, kakor uni štirje. Neka gospá prinese še le dveletnega otroka pred skedenj. Kar precej začne z ročicami ploskati in jecljati: „Jezus! Jezus!“

Pokličejo še g. župnika. Tudi ne morejo viditi. Otroci nekaj novega zdaj zagledajo. Okrog lepe gospé se je naredil lep višnjev podolgast, za dlan širok obok, in na njem štiri sveče, pri nogah dve, pri ramah dve. Izmed ljudi, ki so prišli zraven, se niso vsi zadosti spoštljivo védli, eden se je celó jel norčevati. In otroci so precej povedali, da gospá je žalostna, če se pričujoči smeja, preglasno govorijo ali dvomijo nad njeno pričujočnostjo. Gospod duhoven stopijo med nje in opominjajo, naj bodo mirni. Sestra Marija Edvard prosi, naj bi gosp. župnik ogovorili presv. Devico. „Kako jo morem ogovoriti, ponižno odvernejo, sej je ne vidim; le otroci so vredni jo gledati. Molimo!“

Vsi pokleknejo in začnejo moliti. Med molitvijo se zdi otrokom, da je gospá večá, še enkrat tolika, kakor sestra Vitalina; da se je obok okrog nje tudi priméroma razširil; da se je še več zvezd prikazalo, posebno na obleki se jih je lesketalo toliko, kakor bi bilo čisto zlató. Pod nogami častite gospé se naenkrat prikaže zeló širok in dolg bel trak. Na njem se jamejo polagoma prikazovati velike čerke, besede in stavki, pa tako, da je med posameznimi preteklo več časa. Otroci se kar ne morejo načuditi. Vsako čerko, ki se prikaže, veselo imenujejo; besede večkrat ponavljajo in zlagajo. V dveh verstah se je bralo francosko, vse z velikimi čerkami, to-le: „Pa molite otroci moji, Bog bo vas uslišal v kratkem času. Moj Sin se dá ganiti.“ *)

Neizrekljivo veličasten je bil vtis. Mnogi so se na glas jokali. Otroci pa so veselja kar poskakovali, z

*) Mais priez mes enfants; Dieu vous exaucera en peu de temps. Mon Fils se laisse toucher.

rokami ploskali in velikokrat ponavljali: „o kako lepa je! glejte smehlja se! o kako je lepa!“

Nekteri so otroke popraševali, v čem jih hoče uslišati Bog, v kakošen namen molijo? Evgen, naj stareji med njimi, pravi: „Jaz sem molil, da bi se moj brat zdrav z vojske povrnil, da bi se mir storil, da bi bili Prusov rešeni.“ Navzoči radostno kličejo: „Vojske bo konec, mir bomo imeli.“ — „Bomo“, meni deček, „pa molite!“ Iz tega se nekoliko razlaga, kako da se čudovito pisanje nenavadno začinja z besedico „pa“; kar se pa v nujnih opominih, zlasti v francoščini tudi rabi. Preden vsa prikazen zgine, prikaže se še zraven Marije lep rudeč križec (kakega $\frac{1}{2}$ metra dolg). Marija se ga dotakne z obema rokama, kakor bi ga proti otrokom držala.

Še le proti devetim zgine prikazen. „Zdaj“, pravijo otroci, „se vidi le še zgornji del, — le še glava, še obraz, o kolika lepota, kako nebeško smehljanje!“

Tudi to dogodbo so dali ondotni lavalski škof ostro preiskovati po zdravnikih in bogoslovcih ter so 4. svečana 1872 v škofovskem listu naznanili svojo misel, da se je 17. prosinca 1871 zares prečista Devica Marija štirim imenovanim otrokom prikazala.

Meni se pa dozdeva, da v tej dogodbi tudi vas, otroci! Marija k molitvi vabi. Mnogi ste za molitev preveč merzli, in še takrat, kadar molite, je viditi že na zunanje kako tlačansko opravljate molitev. O ko bi mogel, kako rad bi tudi vam z žarečim bliskom na nebu hotel zapisati besedo: „molite!“ in z mogočnim gromom v oblakih zaklicati: „molite vendar!“

c) V Ditrihovem.

Na skrajnem vshodu velikega pruskega cesarstva že blizu Poljske je fara Ditrihovo (Dittrichswalde), ki je lani za ves katoliški svet postala silno imenitna. Moram še vam povedati, zakaj in kako.

Okrog farne cerkve je veliko pokopališče, na dve strani precej viseče in brežno. Na njem stoji blizu župnijskega poslopja velikansk javor, gotovo že 200 lét star. Velika košata veja, ki se je bila začela le preši-

roko pred župnikovim oknom raztezati in šopiriti, so pred 6 leti odžagali, pa ne prav vse do debla. Nekoliko više nad ostankom odžagane veje se razprostira še druga veja, zdaj usušena. Ta prostorček med odžagano in posušeno vejo je tako zaslovel, da se tisoč in tisoč ljudi od blizo in daleč zanima zanj.

K omenjeni fari se prišteva razun domače še več družih bolj ali manj oddaljenih vasi, kjer se večinoma poljski govori. Iz vsih teh različnih vasi so se 27. rožnika lanskega leta (1877) popoldne zbrali otroci pri g. župniku, da so jih zadnjikrat sprašali za prvo sv. obhajilo. Poslednja med njimi je bila na versti 13letna deklica Justina Szafrinska, sicer tiha, boječa deklica prav lepega vedenja, vendar za nauk ji je večkrat terdo šlo. Ker je bila od daleč, prišli so tudi mati z njo. Zeló se razveselijo, ko jim precej po preskušnji priteče povedat, da je prav dobro znala. „Gospod župnik, pravi, so me mnogo vprašali, pa sem vedila vse odgovoriti; tudi še več bi bila znala, ko bi me bili več vprašali.“

Mati so imeli več opravkov, za to se še le proti devetim zvečer napotite domu. Ravno blizo cerkve greste, ko začne angeljevo češenje zvoniti v bližnjem zvoniku. Mati v molitev zamaknjeni hitro gredó in ne zapazijo koj, da hčerka zastaja; ko pa vidijo, da se vedno proti cerkvi obrača, jo priganjajo, naj hitreje stopa. „Oh počakajte vendar“, prosi deklica, „da vidim, kaj je — tako belo tam na drevesu in kje bo obstalo!“

Mati se za to ne zmenijo kaj in zarad zamudnosti nejevoljni hočejo kar dalje. Ker se pa Justina nikakor z mesta ne gane in zmiraj v en kraj gleda, jo vendar vprašajo, kaj vidi.

„Nekaj vidim, tako veliko je in táko, kakor bi bil človek. Tako dolgo hočem gledati, da bo kje obstalo. Drevo je vse svitlo; znabiti je ogenj prišel, ali kaj?“

Mati ne vidijo nič in si tudi ne morejo prav domisliti, kaj bi utegnilo biti. Že hočejo hčerko spet domu priganjati, kar pridejo g. župnik po sprehodu memo. Precej spoznajo Justino, pristopijo k njej ter ji prijazno rekó: „Zdaj si vesela, kaj ne, ko pojdeš prihodnjo nedeljo k prvemu sv. obhajilu!“

Deklica je kar tiho, namesti nje začnejo mati nekako preplašeno pripovedovati, da nikakor noče dalje iti, da se vedno ozira tje proti javoru, češ, da vidi tam veliko svitlobo in nekaj belega.

Duhoven velijo, naj gre bliže drevesa, da bo prikazen od blizo vidila in dopovedala. Gre tedaj ž njimi na vert blizo poprej omenjenega javorja. Precej pokaže prostor med vejama in pripoveduje, da tam na lepem zlatem z biseri kinčanem stolu sedi prelepa belo oblečena devica dolgih svitlih lás. Po vsem popisu se dozdeva g. župniku, da otrok vidi prečisto Devico Marijo in ukažejo, naj moli Češenamarijo, potlej pa naj gré domú. A zdaj se ji vidi še vse veliko svitlejše in prekrasen angelj v beli obleki z zlatimi peruti in z belim vencem na glavi pride iz nebés, se Devici prikloni in ljubeznjiva Devica vstane ter zgine.

Deklica je vsa nekako spreminjena in preplašena; tudi g. župnik so vidno ginjeni ter rekó: „Nikar se ne boj; pridi zopet jutri ob tem času na vert in moli rožni venec.“

Po poti zopet začne vsa srečna materi pripovedovati: „O, mama, vidila sem prelepo devico in bila je živa. Gledala je tako doli na-me in na g. župnika, tako se je svetilo in bliščalo okrog nje, da mi skor ni bilo obstati. Kar stemnilo se mi je pred očmi in nič več nisem vidila. Obšla me je velika groza; zavpila bi bila rada, pa nisem mogla; bežala bi bila, pa nisem se mogla premakniti z mesta; menila sem, da bo sodnji dan. Ko so me g. župnik ogovorili, sem se čudila, ker mislila sem, da sem sama s prelepo gospó, da so že odšli.“

Kakor je bilo zapovedano, pride drugi večer (28. rožn.) z nekterimi součenkami pod javor in začne ž njimi rožni venec moliti. Med molitvijo zagleda v veliki svitlobi prelepi že od sinoči znani stol; kmali potem pride neka prekrasna gospá, dva angelja jo spremljujeta; ko se ušede, se ji priklonita in se vstopita vsak na eno stran. Čez nekaj časa prineseta dva druga angelja z neba prelepo bliščeče dete v beli z zlatom prepreženi obleki, ktero derži v levi roki svitlo kroglo s križem; položita dete gospej na levo koleno in odideta nazaj proti nebu. Nato se prikažeta še dva angelja in

prineseta veliko prekrasno krono bolj bliščečo, kakor vse drugo. Deržita jo nad glavo prikazni, tretji angelj pa prinese žeslo in ga derži nad krono. Nad vsem se prikaže še svitel križ v svitem oblaku, ne stoječ, ampak kakor bi bil položen.

Na praznik ss. aposteljnov Petra in Pavla (29. rožn.) je bila vsa prikazen ravno taka, kakor prejšni večer, potem se je prikazovala Mati Božja tudi še tako lepa, toda sama. Čedalje več ljudi se je zbiralo na pokopališči k molitvi.

Zvečer pred pervim sv. obhajilom (30. rožn.) naročijo g. župnik, naj vpraša, če se bo spet prikazala, „kaj želi?“ Deklica jo vpraša bolj natihoma v materinem jeziku in Devica ji (tudi v poljščini) odgovori: „Želim, da vsaki dan rožni venec molite“, pa tako glasno, da je Justinica menila, vsi ljudje na pokopališči bi jo morali slišati.

Na dan pervega sv. obhajila (1. mal. serp.) je bila Justina vsa vesela in srečna, sej pri dobrih otrocih ta dan drugač ne more biti. Zvečer gre po navadi pod javor molit in veliko ljudi ž njo. Mati Božja se ji prikaže, kakor prejšni dan. Justina jo vpraša: „Kdo si?“ Odgovor: „Jaz sem prečista Devica Marija, brez madeža spočeta“.

Izmed njenih mladih tovaršic je samo še ena vidila. Ko je šla namreč drugič (t. j., 28. rožn.) na pokopališče pod javor molit, je poklicala gredoč seboj svojo 12letno sorodnjo prijateljico Barbiko Samulovsko, ki je tudi posebno veselje imela za molitev in službo Božjo. Že tisti večer in pozneje vselej je enako vidila, kakor Justina. Le v nedeljo (t. j., 1. mal. serp.), ko ste imele obe vprašati prikazen „kdo je“, ni Barbika družega vidila, kakor neko svitlobo okrog drevesa. Vsa v solzah se prijoka domú in s toliko žalostjo pripoveduje, da se ji necej ni prikazala Mati Božja, ker znabiti ni dobro molila ali kaj družega pregrešila, da se očetu in materi zeló smili in gredo vsi žalostni spat. Pa kako se mati začudijo, ko zjutraj Barbika vsa vesela k njim priteče in radostno zakliče: „Presveta Devica je bila tukaj pri meni!“ — „Kako pa je notri prišla — znabiti skoz vrata?“ vprašajo mati. „O ne“,

reče Barbika, „prišla je kakor na drevesu; kar bila je tukaj. Sedela je na svojem navadnem stolu pred mojo posteljo. Vprašala sem jo, kakor mi je bilo naročeno, kdo je in odgovorila mi je: Jaz sem brezmadežno Spočeta. Ko sem hotela še več vprašati, je rekla: Ne bodi žalostna, hčerka moja; potlej je vstala s stola, kakor sicer, in vse je naenkrat zginilo.“ Mati so tega neizrečeno veseli, toliko bolj, ker je bil ta dan praznik Marijnega obiskovanja in ravno dokončana devetdnevica, ki jo je pobožna družina v revni hišici opravljala, in zlasti Barbika je Marijno podobo s cveticami in vencami zaljšala in za podarjeni denar olja kupila, da je med pobožnostjo luč gorela pred podobo. Kolika sreča je bila za starše in pridnega otroka, da jih je zdaj, deveti dan, Marija sama tako počestila in oveselila!

Odsihkrat se je Marija obema deklicama prikazovala, kadar ste šle pod javor rožni venec molit. In ko ste jo 3. mal. serpana vprašale, kako dolgo se bo še prikazovala, ste dobile odgovor, da še dva mesca.

Nekako v sredi malega serpana se je začela Marija prikazovati tudi dvema odrašenima ženskama: vdovi, ki je po vsej fari v dobrem slovesu, in neki 24letni devici, katero posebno zaradi marljive delavnosti, ljubezni do staršev in sploh izglednega obnašanja hvalijo. Tema dvema se ni prikazovala sedé, kakor deklicama, ampak stojé; vdovi kot usmiljena Mati z Jezuškom, devici pa kakor brezmadežno Spočeta.

Reč se je kmali razglasila in že tretji teden je dohajalo silno število romarjev: ob navadnih dneh do 2 tisoč, ob nedeljah 8–10 tisoč. Ko pa izmed tujcev niso vsi tako lepo molili, kakor popred domači, se je prikazovala Marija le za malo časa, 3–5 minut, in še takrat z žalostnim obrazom in objokanimi očmi. Deklice ste vprašale, zakaj je tako žalostna, ali se morebiti rožni venec ne moli prav? Presv. Devica je odgovorila, da se prav dobro moli, ali na ponovljeno vprašanje je razodela, da pri družih ljudéh ni zadosti pobožnosti in spoštljivosti, da veliko pričujočih noče poklekniti; če ne bo boljše, se ne bo mogla več prikazati! Od tedaj se je množica romarjev razdelila vselej v 4 oddelke s štirimi banderi: možje in mladenči, žene in dekleta po-

sebej; šolarji in šolarice pa so šli s križem naprej in so glasno molili sv. rožni venec. Ker so molili vse tri dele, so začeli s časoma tudi deliti molitev na trikrat: zjutraj, opoldne in zvečer. Marija se je zopet veselo prikazovala.

Rečeno je bilo, da bo praznik Marijnega rojstva (8. kimovca) viditi zadnja prikazen, zato se je bilo zbralo do poldne okrog 50.000 ljudi od blizo in daleč. Pa Marija je razodela, da se bo zadnjikrat prikazala, ko bo njena podoba postavljena v kapelico, katero so naredili pod javorom.

Že 12. kimovca je bila došla naročena podoba, lepo umetno izdelan kip človeške velikosti: brezmadežno Spočeta. Ljudém je bila zeló všeč; veselo so se menili, da tako lepe podobe še niso vidili. Ko pa pridete zvečer Justina in Barbika, se začnete milo jokati in se kar ne daste utolažiti, rekoč, da podoba je tako gerda v primeri s presv. Devico, katero ste one dve vidile. Marija jima v prikazni reče, naj ne boste žalostne, ker podoba je dobra.

Še bolj žalostne ste bile na praznik sladkega Imena Marijnega, ko se je podoba blagoslovila in v kapelico postavila, zato ker se je imela Marija zadnjikrat prikazati. Pa Marija ju je že popred tolažila, rekoč: „Nikar ne bodite žalostni, sej bom zmeraj pri vama!“ In vdovi, ki jo je vprašala, če se bo še kdaj prikazala, je rekla; da ob porcijunkuli, na praznik Marijnega vnebovzetja in rojstva, in zadnji dan ji je rekla: „Zdaj se vam bom prikazala še le prihodnje leto.“

Vsega skupaj se je prikazala tem 4 izvoljenim v 80 dneh 160 krat. Imele so nekolikrat še druge bolj čudne prikazni, pa v pravi prikazni jim je razodela, da pridejo od hudobnega duha. Preiskave so že bile. Duhovska in zdravniška komisija je izrekla, da v tih okoliščinah ni misliti na kako goljufijo, temuč, da je verjeti vsim 4 osebam. Verjetno je toliko bolj, ker je bil pri toliko ljudéh iz raznih krajev tako veličasten vtis, ker se je toliko molilo in se še moli, in — kar največ veljá — ker se jih je toliko poboljšalo. Nekdo je rekel, ker misijonov ni več mogoče imeti, je pa Marija oprav-

ljala sama misijon, ki je več sadú prinesel, kakor 30 navadnih misijonov.

Prikazovanje še ni pri kraji, marveč je še za naprej obljubljen; zato tudi škof še niso izrekli o čudežih potrebne razsodbe.

Naj bi še nam bila ta dogodba nekak misijon, nekako prenovljenje duha, zlasti za veči pobožnost, da bi si vsi, mali in veliki, k sercu vzeli, kar je unim 4 osebam tolikrat priporočala za nje in za druge: „Molite sv. rožni venec!“

d) V Marpingenu.

Znane so še iz družih krajev enako lepe reči o srečnih otrocih, katerim se je Marija v novejšem času prikazovala in se prijazno pogovarjala z njimi. Leta 1876 se je na Bavarskem blizo Českega v nekem kraji („Mettenbuch“ imenovanem) večkrat prikazala peterim nedolžnim otrokom različne starosti 6—13 lét: 4 deklicam in 1 dečku. Že v pozni jeseni so se mudili nek večer v bližnjem gozdiču, kjer so se že več časa nekakošne čudovite lučice prikazovale; naenkrat se zasvetli ne daleč pred njimi in nepopisljivo lepo dete jim gre nasproti. Veselo zakličejo: „Jezusček! Jezusček!“ Podoba jim je tako jasna, da se jim smili, ko pride na robidovje in milovaje zdihnejo: „Noge si bo razpraskal, na ternje stopa!“ Prikaže se jim pozneje tudi Mati Božja z ljubeznjivim Detetom, ki so ga pred vidili. Veli jim, naj pokleknejo in molijo ter za njo gredo. Ker je bilo pa zeló mokro po tléh, se izgovarjajo, „da bi si obleko umazali“; toda presv. Devica še enkrat veli in zapové, naj jo v vseh rečéh zvesto ubogajo. Otroci storijo, kar jim reče; na več krajih pokleknejo, nekoliko molijo in dalje gredo, kakor se jim naroči. Marija jih pripelje kar čez bregovje (ne po poti) na verh klanca do neke hruške, kjer jim izgine proti nebesam. Obleke si niso nič zmočili in umazali. Marija se jim je še prav velikokrat prikazala; od 1. do 21. grudna skor vsak dan v adventu, časih še po večkrat in pri omenjeni hruški je zopet zginila. Rekla jim je, da je „Tolažnica žalostnih“; opominjala jih je, naj bodo

zmiraj pridni in naj radi molijo, zlasti za verne duše v vicah in rožni venec. Obljubila je, da se bo čez tri leta spet prikazala; naj ta čas ne pozabijo na njo. Govorila je ž njimi tako nebeško lepo, da še nikdar niso slišali enacega glasa. Starši in drugi ljudje, ki so na trume prihajali, niso naj manjše stvarice ne slišali ne vidili.

Leta 1872 so šle v Alzá ciji 7. mal. serp. štiri male deklice (naj mlajša 7, naj starejša 11 lét stara) v gozd borovnice brat. Po poti se otročje priprosto pogovarjajo, kakošno preganjanje utegne še kristjane zadeti in pravijo: „Raji bi se dale umoriti, kakor da bi svojo vero zgubile.“ Potem pravi ena: „Preljubo Mater Božjo bomo prosile, naj nas varuje.“ Začnejo tedaj moliti sv. Bernarda priserčno molitev: „Spomni se, o presladka Devica“, ter gredó dalje po gozdu. Mahoma zagledajo krasno belo gospó, zagledajo Mater Božjo. Čez nekaj dni gre še več deklic v gozd in jo tudi vidijo. Marija se umika pred njimi bolj v goro in vabi, naj gredo za njo. Tam v višavi so jo še velikokrat veselo gledali ti, in še drugi otroci, pa tudi mnogi odraščeni.

Vendar, ker so si prikazovanja v mnogih obzirih podobne, vam ne bom obširneje govoril o teh; povedati vam hočem le še nekoliko o onih srečnih otrocih, ki so Marijo tolikrat vidili v Marpingenu.

Marpingen je bolj samotni kraj v zahodnji Nemčiji, blizu staroslavnega mesta Trevira (Trier), na južni strani. Ima okrog 1500 prebivalcev, ki so dobri katoličanje, pridni delavci, nekaj poljedelci nekaj rudarji. Zlasti zavoljo dvojne reči so vse pohvale vredni: svojemu domačemu duhovnu so iz serca vdani in poslušni, pa do Marije imajo že od davnih časov posebno gorečo ljubezen. Doma, na prostem in v cerkvi z velikim veseljem prepevajo mladi in odrašeni priserčne Marijne pesmi. Večkrat jih je zjutraj zgodaj, ali pa zvečer po storjenem delu, zlasti ob sobotah, viditi množne trume, ki v procesiji gredo do kake kapelice Marije Device ter na glas molijo rožni venec in druge molitve. Lahko si mislimo, da prav zavoljo take vdanosti si je Marija izvolila ravno ta kraj, da se je dala tolikrat viditi ne-

dolžni mladini. Prikazovala se je namreč 14 mescev. Pač srečni otroci!

Predlanskim 3. mal. serpana 1876 šle so iz Marpingena tri 8letne deklice: Marjetica Kunceva, Suzana Leistova in Katrica Hubertusova v bližnji gozd jagod nabirat. Ker je bilo ta dan — sredi poletja — zelo vroče, so se odpravile od doma bolj pozno popoldne, da bi v hladnem nabirale. Kaj prijetno se jim zdi nabiranje, in hitro gre spod rok; kmali se jim približa hladni večer. V farni cerkvi zazvoní „Ave Marija“ in precej jamejo odmevati še drugi zvonovi iz sosednjih zvonikov Marijin pozdrav. Po polji in delalnicah povsod prestane za nekaj trenutkov vsako delo. Možje in žene odložijo vsak svoje orodje, otroci pa svoje igrače ter s sklenjenimi rokami pozdravljajo nebes Kraljico z angeljevim česčenjem. Pač lepo in hvale vredno je to! Gerdo in nehvaležno pa je, ako šolska mladina ali pa odraseni pri „angelovem česčenji“ ne molijo. O kako ostudne in nehvaležne serca imajo taki ljudje! Ni čudo, da Bog dopusti strašno točo in druge hude nadloge, ker je toliko nehvaležnih, ki nič ne marajo za Boga in molitev! Naše urne nabiralke v bližnjem gozdu pa niso bile take; temuč koj prenehajo z nabiranjem, postavijo ne še polne košarice na tla, pokleknejo vsaka na svojem mestu v mehko travo in začnejo moliti „angeljevo česčenje“, ki je bilo iz tacih ust prav res angeljsko počesčenje.

Suzana, ki je bila nekoliko dalje šla, po molitvi berž vstane, zagradi košarico in hoče dalje nabirati: pa kakor okamnena naenkrat obstane. Pred seboj je zagledala veliko bliščobo in v nji nepopisljivo lepo podobo, — prestrašena glasno zavpije, da še onedve pritečete in tudi kar ostermite. Vse preplašene bežijo in blede pritečejo domu. Z derhtečim glasom začnejo pripovedovati: da so na nekem germu vidile sedeti prečastitljivo gospó z detetom na desni roki; da je gospá imela belo obleko, bel pajčolan in bele nogovice; dete je bilo ravno tako oblečeno, — le da je imelo na glavi venec iz rudečih vertnic, ročice je držalo sklenjene, med persti svitel križec, in okrog vrata je bil višnjev trak.

Tako so pripovedovale doma staršem, bratom in sestram. Toda nočejo jim verjeti; le ugovarjajo jim, da so znabiti vidile kako žensko v beli péči, ki je šla po listje ali derva, ali pa kaj družega. Še žugajo jim, da bodo tepene, da ne pojdejo v nebesa, ako se lažejo, da ne bodo smele več v gozd itd. Pa ne z lepo in ne z gerdo se ne dajo premakniti od perve terditve, da so res tako vidile. Za žuganje domačih bi se toliko ne zmenile, le prelepa gospá jim je vedno v mislih. Še ko spat gredo, so plahe in zamišljene; posebno pa naj večja med njimi, Marjeta, kar ne more zaspati ter veliko moli. Mati jo še po noči resno opominjajo, naj nikar ne laže: „Ti ne pojdeš v nebesa in ne boš nikoli Matere Božje vidila, ako boš lagala; naj lepšo obleko, ki se dobí v prodajalnici, ti bom kupila, ako resnico poveš.“ „Mati!“ pravi otrok, „ne morem drugač govoriti, kakor to, kar sem vidila; če tudi obleke ne dobim, vendar je resnica.“

Drugi dan (4. mal. serp.) gredó popoldne okrog petih spet v gozd; pa si ne upajo prav na kraj prikazanja, temuč pokleknejo nekoliko stopinj niže. Ko tretjič obmolijo očenaš, zagledajo bliščečo prikazen kar pred seboj. Zdaj se nič več ne bojijo. Brez strahú jo vprašajo: „Gospa, kdo ste?“ in zaslišijo razločni odgovor: „Jaz sem neomadežno Spočeta.“ Na daljno vprašanje: „Kaj naj storimo?“ dobijo odgovor: „Morate pobožno moliti.“ Otroci koj vbogajo in domu gredé molijo skupaj po poti.

Doma precej povejo, kaj so spet vidile in kaj slišale. Marjetina mati menijo: prikazen beržkone ni rekla „jaz sem brezmadežno Spočeta“, ampak „brezmadežno Spočetje“. „Mati, odverne otrok, zdi se mi, da vi hočete kaj pridjati; rekla je: „Jaz sem brezmadežno Spočeta.“

Še tisti večer gredo ob osmih otroci spet na omenjeni kraj in ž njimi še 20 drugih otrok in 6 odraslih. Vsi pokleknejo in molijo. Otroci, vprašani ali kaj vidijo, odkimajo, pri tretjem očenaši pa prikimajo in nič ne rekó, le obraz se jim spremeni. Ko pričujoči odmolijo rožni venec, silijo otroke, naj vprašajo: Kdo je in kaj hoče? Priprsto spet vprašajo: „Gospá, kdo ste?“ Odgovor: „Jaz sem brezmadežno Spočeta.“ „Kaj

zahtevate?“ Odgovor: „Morate pobožno moliti in ne grešiti!“ — „Je bila naša molitev dobra?“ „Dobra!“ — „Ali smemo še večkrat priti?“ „Smete!“

Pričujoči niso slišali in vidili ničesar. Tudi mala Suzana ni nič vidila in slišala ta dan, in tudi pozneje ne — do 7. vel. serpana. Tega je bila zelo zelo žalostna in je veliko jokala in molila. Posebno čudno je bilo ta večer še to-le: Ko se deklice napotite domú in se še enkrat nazaj ozrete, zapazite, da Mati Božja gre za njima. Drugim se to neverjetno zdi, zato odločijo deklici in eni oči zatisnejo, drugi pa velijo, naj pokaže s perstom, kje je prikazen; nato mora pokazati še druga: obe ste pokazale ravno tisti prostor. Ko pridejo do prve hiše, zginе. Ta večer ste bile deklice drugač vesele, kakor sinoč. Katarinka zakliče vsa v veselji: „Mati Božja je tako lepa; v obraz ni moč gledati, kakor bi hotel kdo v solnce gledati.“

Tretji dan (5. mal. serp.) gredo popoldne trije možje z deklicami in prosijo Marjeto in Katarinko, naj spet vprašate: kdo je, kaj hoče in če bo še večkrat prišla? Marija se le za malo časa prikaže in deklici jo vprašate: „Gospá, kdo ste?“ Odgovor: „Jaz sem brezmadežno Spočeta.“ — „Kaj zahtevate?“ Odgovor: „Naj se na tem kraju kapelica zida.“ — „Ali boste še večkrat prišli?“ Odgovor: „Danes in jutri še pridem.“

Tudi ta večer gredó deklice proti noči še enkrat tje in kakih 100 oseb se zbere na kraju prikazovanja. Na željo pričujočih deklice veliko reči poprašujete Marijo, ko se jima prikaže: 1. Kaj nama je storiti? Odgovor: „Pobožno morate moliti in ne grešiti!“ — 2. Kako dolgo ostanete pri nas? „Do desetih.“ — 3. Ali naj pridejo semkaj gosp. župnik? „Ne.“ — 4. Ali naj pridejo g. župnik iz H.? „Ne.“ — 5. Zakaj vas moremo same viditi? „Ker ste nedolžni otroci.“ — 6. Ali more kdo pričujočih vas viditi? „Ne.“ — 7. Ali bi kdo drugi iz vasi vas mogel viditi? „Da.“ — 8. Ali naj se tukaj postavi podoba ali kapela? „Kapela.“ — 9. Kdo naj jo zida? „Kdor hoče.“ — 10. Iz česa naj bo, iz lesa ali iz kamenja? „Iz kamenja.“ — 11. Ali naj ljudje k zidanju pripomorejo? „Naj le!“ — 12. Ali se vas smemo do-

takniti? „Ne!“ — 13. Ali se vas smejo dotakniti bolniki, da bi ozdraveli? „Smejo!“ — 14. Ali smemo še nocoj kake bolnike poklicati? „Le!“

Koliko veselje sta med ljudstvom vzbudila odgovora na oboje zadnje vprašanje! Marija se hoče skazati „zdravje bolnikov“, kolika sreča! Berž gredo nekteri v vas bolnikov iskat. Perva je imela neprecenljivo srečo dotakniti se Marijine noge Barbara Hubertus, 14letna sestra Marijine ljubljenske Katarinke. Njena bolna noga se je kmali jela boljšati in je do jeseni popolnoma ozdravela ter zdrava ostala. Drugi srečni je bil rudar Nikolaj Rektenwald, ki je že 10 mescev hiral ter za nobeno delo ni bil zmožen; vsa vas je poznala njegov žalostni stan. Podal se je bil že k počitku, ko so ga klicat prišli. Poln vesele nade doleze na odločeni kraj. Otroka pravita Materi Božji: „Tu je prišel bolnik, da bi zdravje zadobil“ ter vprašata, če se je sme dotakniti in kje? Ko odgovori, da „na nogi“, položite deklice njegovo desnico na travo, kjer vidite nogo usmiljene Device. Pri tej priči ga bolezen grozovito pretrese in „kakor merzla voda po životu odteče“ — ozdravljen je. Preden gre, prosi, naj otroka poprašata, kaj mora storiti? Odgovor dobi: Naj moli 8 dni po trikrat: „Pod tvojo pomoč“ in „Pridi sv. Duh“. Rektenwald gre domu in veselja in hvaležnosti se joka — kakor dete.

Četerti dan (6. mal. serp.) se Marija spet dvakrat prikaže, popoldne in zvečer. Znamenito je ozdravljenje bolnikov in to, da so Marijo tudi vidili štirje odrašeni možje in neka 17letna deklica, in sicer vsi ob enem času in na ravno tistem kraju.

Izmed mnogoverstnih čudežev naj omenim le enega, ki se mi naj ginljivši zdi. Neka 7½letna deklica je imela nevarno jetiko, kakoršna se ne dá več ozdraviti. Že pol leta je ležala in že 5 tednov ni ne jed ne pijača v njej ostajala in je sirota še skor vsak dan mnogo kervi zgubila. Že belo nedeljo je bila s ss. zakramenti previdena in bližnji mizar je vsak dan pričakoval, da bodo pri njem naročili „trugo“ za njo. V tolikih stiskah priserčno prosi mater, naj jo nesó na kraj prikazovanja. Zavijó jo v gorke povoje in nesó na milostni kraj. S pomočjo Marijnih deklic položi ročice na nogo mogočne

Device in dobi za pokoro obe molitvi: „Pridi sv. Duh“ in „Pod Tvojo pomoč“. Domu prinesena po dolgem času spet pervikrat mirno spi in drugo jutro — vstane in se sama napravi! „Zdrava sem!“ teče vsa vesela materi povedat, ko z dela domu gredó. Drugi dan pridejo tudi oče iz rudnika mislé, da dobijo že dete mertvo. Pa koliko veselje, ko jim hčerka zdrava naproti priteče, jih veselo objema, rekoč: „Ljubi oče, kako me je Mati Božja ozdravila!“ Veselje in hvaležnost prevzema serce blagega moža in gorke solze mu pritečejo v stermeče oči.

Naslednje 4 dni se Marija ni prikazala, če tudi so otroci v gozdu molili, kar so časa imeli. Ljudi je čedalje več prihajalo tudi tujih. Germ, kjer je bila prikazen, so ves obtergali in poruvali, ker vsak je hotel kak spominek imeti.

Čez 4 dni (11. mal. serp.) kakor po navadi vse tri dekllice v gozdu molijo. Spet se prikaže Marija svojima ljubljenkama, Marjeti in Katrici, ter ostane več ur pri njima. Naroči jima, naj bolniki pijejo iz zgornjega studenca, ki iz skale čisto, hladno izvira; pobožni romarji so pred iz spodnjega pili, ki jim je bil bližej. Obljubi jim, da bo drugi dan spet prišla in sicer že dopoldne. Starši teh izvoljenih dekllic so bili za ta dan sv. mašo najeli v čast Materi Božji. Zato vprašate: „Ali naj pridemo že pred mašo sem?“ „Ne, se glasi odgovor, bodite préd pri sv. maši, potlej pridite.“

Veliko ljudi je bilo prišlo že ta dan iz tujih in domačih krajev in dekllice ste imele z bolniki dokaj opraviti, vendar naj sijajniši dan je bil naslednji (12. mal. serp.) Ob 7 je bila sv. maša za tri srečne dekllice. Cerkev je bila prenapolnjena pobožnih romarjev. „Nepozabljiv“, tako so pisali g. župnik, „mi ostane ta dan. Silo veliko se jih je pripravljalo za sv. zakramente. Do 11 dopoldne sem bil v spovednici. Noč in dan bi bil imel tu opravilo... Skor pri vsih je bilo videti globoko ginjenje. Jokaje so dajali za sv. maše in zbog ihtenja so komaj povedali, v kak namen naj se opravljajo, in vsi solzni so zopet odhajali.“ Ob 8 že, koj po sv. maši, hitijo otroci v gozd in ga ne zapustijo do 11 zvečer. Nesti jih morajo domú, tako so se upehali. Jedi in pi-

jače so jim v gozd prinesli, ker romarji jih niso pustili domu in še to so komaj utegnili povžiti, toliko je bilo z bolniki opraviti. Nad 20.000 ljudi se je bilo v gozdu in okoli gozda zbralo; 3—4000 se jih je vedno na kraj prikazanja gnjetlo. Vsak si lahko misli, koliko truda ste imele deklici, ko ste brezštevilnim bolnikom roke pokladale na noge usmiljene Matere ter naložene molitve narekovale; in ni se čuditi, če je zdaj ta zdaj ona zavpila v strahu, da bi je v gnječi ne sterli, ali pa da ji je zavolj prevelike vročine prišlo slabo in so jo morali na prosto nesti, da se je nekoliko oddahnila na čistem zraku. Le dva bolnika, en mož in ena žena, nista bila sprejeta; otroka sta na vprašanje z glavo odmajala.

Drugi dan (13. mal. serp.) je enako prihajala velika množica ljudi od blizo in od daleč; veselja in začudenja ginjeni so se v dolgih procesijah pobožno pomikali na milostni kraj, da jih je bilo veličastno gledati. A končal pa se je ta dan žalostno. Proti večeru se nenadoma prikaže kerdelo vojakov, ki razpodijo pobožne obiskovalce, jih suvajo ter zlasti bolnikom in vsim, ki ne morejo hitro ubežati, veliko žalega prizadenejo. Vojaski poveljnik je ukazal Marijin studenec zazidati in zasuti; pa voda je spet na drugem kraji pritekla nekoliko niže. Vojaki ostanejo 14 dni v vasi, soseska jih mora z vsem preskerbovati in terpi kakor ob vojskinem času. Žandarji pa še potlej, ko vojaki odidejo, stražijo in hodijo po gozdu, da vsakega odpodijo, ki se prederzne iti na čudežni kraj. Dobri Marpinžani vse voljno preterpijo iz ljubezni do Matere Božje in Tistega, ki je prepovedal gosposki se ustavljati. V tej deželi namreč je veliko krivovercev in tacihi ljudi, ki ne ljubijo Boga in ne častijo Matere Božje; od tod je prišlo, da so morali blagi prebivalci toliko terpeti. Pa teh žalostnih reči ne bom dalje razkladal: molimo za preslepljene! Raji vam povém, preden grem dalje, še za 4 druge otroke, ki so razun deklic tudi Mater Božjo videli, čeravno ne večkrat.

Pervi je bil tako srečen Teodor Klos, 4leten deček. Bil je 16 mescev bolan, grozovite bolečine je terpel v herbtu, v persih in v životu; glava se mu je bila tako zvila, da se tilnik ni vidil, bil je smertno bled in suh.

Ko se je dotaknil Marijne noge, je koj ozdravel. Ko ga pozneje spet prinesejo na tisti kraj, se naenkrat zagleda v prostor zraven nekega slepega moža; vzame kapico z glave, sklene ročice in stoji kakor angelček nepremakljiv. Pozneje je sam pripovedoval, da Mati Božja ni bila taka, kakor doma na podobi, da je stala v beli obleki zraven slepega moža.

Drugi srečni deček, ki je imel veselje viditi Marijo, je bil Jakob Dörn, tudi 4 leta star. Njemu je bilo 11. mal. serp. prvemu dovoljeno dotakniti se sv. noge. Ko ima položiti svojo ročico, jo naenkrat preplašen nazaj potegne. Moraš tje položiti rokico, ga opominjajo starši. „Ne, se jame braniti, tu sedi bela gospa. O, kako ima lepega otročička na roki; in ta kako ima lepo kapico in kako lep križiček gor! Pa kako je mati naredila otroku dolgo suknjico, ne morem njegovih nog viditi.“ Pozneje so še enkrat starši šli ž njim se zahvalit in so obiskali tudi studenec. Naenkrat zakliče mali Jakec: „O, mati, glejte tu belo gospo! Sedi na studencu, pa si obleke ne zmoči.“

Tisti dan je prišel 8letni Peter Rektenwald s svojo materjo v gozd. Nekaj časa molita, mahoma prešine fantiča strah in zavpije: „Belo gospo vidim.“ „Pojdiva, pojdiva!“ reče potlej svoji materi — zatisne oči, iz katerih se mu ulijejo solze, dasiravno se ne more reči, da bi se bil jokal.

Še četrtega naj imenujem, ki je pa nekoliko pozneje videl prečisto Devico. Peter Emerich, 13 let star, je šel z materjo v gozd molit. Ni dolgo molil, kar zakliče: „O mati, Mater Božjo vidim!“ Pri teh besedah omahne in kakor omedlel se zgrudi v naročje prestašene matere. Drugi dan gre z materjo k g. župniku, pa ne more popisati lepote, ki jo je videl. Jezusa prav ni mogel videti, ker le enkrat je prav pogledal v Mater Božjo, potlej pa zavolj bliščobe ni mogel več očesa povzdigniti. Prikazen je terpela, kakor meni, za tri očenaše dolgo. Materi so med pripovedovanjem vedno solze tekle, in mladenček je bil ves zavzét in po svojem nedolžnem obličju viditi kakor sv. Alojzij. — Ko o tacih otrocih slišimo, se pač nehote spomnimo besedi sv. pisma: „Blagor jim, kateri so čistega serca, ker Boga bodo gledali!“

Že celi teden „Marijne“ deklice niso šle v gozd, ker jim starši zavolj vojakov niso pustili. Oh kako so se večkrat zato milo jokale! Marjeta Kunceva kar ne more več sterpeti doma, toliko hrepenenje ima po Materi Božji. Ker je mati nikakor nočejo spremiti, naprosi neko drugo žensko, da gre, če tudi nerada, ž njo v gozd. In res, ko pridete na odločeni kraj, jo precej zagleda, in jo več reči popraša. Domu gredé komaj prestopite mejo, kar zagledate na oni strani za sečjo stražo, ki ju pa ne zapazi in ne nadleguje. Še enkrat greste ravno ta večer, in spet enako srečno uidete; Mati Božja ju je varovala, kdo drugi? Ko pride Marjetica domú, začne naglo pripovedovati, kaj je vidila in pristavi: „Mati, danes je bila pa Mati Božja vsa černo oblečena, še pajčolan je bil čern, in ni imela krone.“

Do zdaj smo videli, da se je presv. Devica le v gozdu prikazovala, a pozneje se je tudi drugod. Otroci niso mogli k Materi v gozd, a nobena svetna moč ni mogla braniti Materi Božji hoditi k svojim otrokom v vasi. Tako se je tudi zgodilo.

Začne se versta skor vsakdanjih prikazovanj na različnih krajih: zdaj doma, zdaj v šoli, zdaj na poti, zdaj spet v cerkvi ali celó tam, kjer so si ljubljenske Marijne igrale in se nedolžno razveseljevale.

V ponedeljek (24. mal. serp.) se jim prikaže pervikrat v vasi, in sicer v hiši Katričinih staršev. Proti 8 zvečer jo nenadoma zagleda Katrica in precej pošljejo še po Marjetico, ki jo je pa tudi že vidila. Ginljivo je bilo za vse domače, ko je prišla in nazaj obrnjena stopala po stopnjicah, da ne bi Materi Božji herbta kazala: vsi začnejo skupno moliti. Nek vojak, ki je bil tu v stanovanji, je bil navzoč in tako presunjen, da ni mogel nič večerjati, hodil je gori pa doli po sobi ter rekel: „Kaj tacega še svoje žive dni nisem skusil“. — Okoli 9 gre Marjetica z materjo domú, Katrico pa starši peljejo po stopnjicah v spalnico. Gori gredé pravi staršem: „Pa ob stranéh hodite, Mati Božja gre v sredi“. Ko se je k počitku spravila, pri odhodu starše še enkrat prosi: „Pa ob stranéh pojdite doli“, ker da tudi Marija gre.

V četrtek (27. mal. serp.) ste jo pervikrat vidile v šoli. Že med podukom zapazi učiteljica, kako se vsi

bledi, večkrat proti oknu ozirate, če tudi si prizadevate, da bi nauka ne preslišale. Ob koncu ure nauk za nekoliko preneha, druge učenke zapustijo sedeže, da se oddahnejo, Marjetica pa vesela teče k učiteljici in pravi: „Mati Božja je tukaj!“ Ta pa ju opominja, naj nikar zdaj nič o tem ne govorite, sej veste, da v šoli mora biti vse tiho in mirno. Morala je namreč previdna biti zavoljo straže in nasprotnikov. V šoli se je še večkrat prikazala nebeška Kraljica.

Ponedeljek 7. vel. serpana je posebno znamenit v dvojnem oziru. Suzana, ki je bila v začetku prva Mater Božjo zagledala, pa je potlej ni več vidila 4 tedne, jo je ta dan zopet vidila, kakor njeni tovaršici. Njene gorke molitve so bile tedaj uslišane, njene vroče solze posušene, v veselje spremenjene! — Ta dan so imele, predenj je Mati Božja prišla, še neko drugo prikazen. Izpred Suzanine hiše, kjer so bile vse tri s svojimi materami, zagledajo, kakor bi sem od gozda v zraku velik pogreb šel: belo oblečen deček nese križ, za njim gresta dva črna moža, kakor bi nesla merliča, ki ga pa otroci ne vidijo, za njima spet dva bela dečka, kakor bi zvončikala; zdaj pride duhoven, kterege ne poznajo, za duhovnom še enkrat dva belo oblečena dečka in na zadnje še v dveh verstah 60 černih mož, ki imajo bele robce v rokah, da si solze brišejo. Vsa procesija gre na pokopališče in na grobu nedavno umerle sestre župnikove skopljeta zraven kamnitega križa ona črna moža jamo, beli mož verže trikrat persti vanjo tako glasno, da slišijo otroci ropot; črna moža spet zagrebeta, vzemeta prvemu dečku križ iz roke in ga zasadita na grob. Potem gre vse zopet nazaj po isti poti.

Zdajci zagledajo veliko bliščobo sem od gozda, in glej! Mati Božja se jim bliža z Jezuškom: angeli spremljujejo svojo nebeško Kraljico, dva na desni, dva na levi in eden zadej.

Drugi dan gredó gospodu praviti to nenavadno prikazen. Duhoven jih mirno poslušajo, potlej pravijo: „Že prav; zdaj pa pojdite nekoliko v cerkev in molite.“ Se vé, da precej ubogajo, in glej! v cerkev gredé zagledajo na pred imenovanem grobu Marijo sedeti z Božjim Sinom na desni roki: otroci tedaj kar tu pokleknejo

in molijo; četert ure ostane pri njih. — Memogredé bodi omenjeno, da je bila ranjca sestra res blaga bogoljubna deklina, vsim mladim za izgled; gosp. župnik je kar ne morejo pozabiti. Postavili so ji krasen spominek na grob. Na levi strani je zapisano: „O, Marija, blagor mu, kateri Tebi služi in v Tebe zaupa!“ Na desni pa: „Blagor jim, kateri so čistega serca, ker Boga bodo gledali.“ In spredej: „Takaj počivajo minljivi ostanki moje ljube sestre Elizabete. Detinsko-pobožno je bilo njeno življenje. Marija je bila njena tolažba in njeno veselje. Veselo je vedno ostalo njeno serce tudi v naj večem terpljenji“ itd.

V sredo (9. vel. serp.) okoli dveh popoldne je sedela Katrica pred hišo svojih staršev, tovaršica Suzana je bila poleg nje. Pridružijo se jima še drugi domači. Deklice se zagledate proti nebesom. „Zakaj gledate tako proti nebesom?“ vprašajo Suzanina mati. „Gledave, je odgovor, kako 4 angelji iz nebés hitijo; eden je v zlati, eden v višnjevi in ona dva v beli barvi.“ Potem vidite priti še 11 angeljev, tako da je pri vsakem izmed pričujočih po en angelj stal. Ko je kateri vstal in proč šel, ste rekly, da gre tudi angelj ž njim. Ta prikazen angeljev varuhov je terpela do štirih.

Zvečer ob Marijnem zvoneni spet pride Suzana v hišo svoje prijateljice Katrice Hubertusove. Prikaže se Marija z Jezusom v naročji in kmali potem zagledate še belega goloba nad glavo Jezusa in Marije ter zaslišite glas: „Ta je moj preljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje“. V tem hipu prihiti še Marjetica in oče Hubertus jo vprašajo: „Kaj pa slišiš?“ Precej odgovori: „Ta je moj preljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje! Kaj, da vi nič ne slišite? glas tako kliče, da bi ga morala vsa vas slišati.“ Kake sedemkrati slišijo tako klicati; potem odhaja Mati Božja in otroci hitijo z družimi vred pred hišo, željno gledaje nakviško za njo in Marjetica reče: „Zdaj se nebesa odpirajo, — zdaj je zginila.“

Nato pravijo otroci: „Zdaj pridejo angelji“, in vidijo jih najpred tri, potlej šest in potem osem. Med tem prihaja čedalje več ljudi, pa tudi — več angeljev,

tako, da ima vsak pričujočih angelja zraven sebe. Bilo jih je kakih 40. Kako natanko so otroci vidili, lahko spoznamo iz tega, ker so nekterim rekli: „Ti imaš že angelja, toraj lahko odstopiš; ti pa se vstopi naprej, še nimaš angelja; ti imaš višnjevega angelja, ti pa belega.“

V petek (11. vel. serp.) greste dve izmed izvoljenih deklic proti tolikanj priljubljenemu gozdu pevajoč po poti lepo pesmico. Ko blizo pridete, se vsedete v travo kraj gozda. V veliko veselje njima se prikaže Marija z Božjim Detetom v naročji. Pa ne zdi se jima to še zadosti, nekaj ju neustavljivo vleče tje v gozd, prav na skrivnostni kraj; zato vprašate svojo nebeško varhinjo, če bi bilo varno v gozdu. Ko jima priterdi, hitro tečete na kraj prikazovanja. Tam nastavljena straža jima brani prav blizo iti. Toda kaka krasota se jima odpre pred očmi! Ternjev plot, s katerim je bil že več časa milostni prostor obgrajen, se jima vidi spremenjen v same rožne germiče, ki so polni prekrasnih vertnic. Zraven stražnikov vidite njihove angelje varuhe v bliščeči obleki. Nad vse lepa pa je Marija v sredi cvetečih vertnic vsa svitla v beli obleki; spet vidite nad njo globčeka, spet slišite glas: „Ta je moj preljubeznjivi Sin“ itd. Ni čuda, da veselja poskakujete, z rokami ploskate in doma radostno pripovedujete: „Tako lepa, kakor ta pot, Mati Božja še nikoli ni bila.“

15. vel. serp., praznik Marijnega vnebovzvetja, se jim je pervikrat v cerkvi prikazala nebeška Kraljica; od takrat pa skor vsak dan: včasih ravno pred njimi, med drugimi otroci, da so morale še klečečim nekoliko noge odmakniti, da je imela prostor, včasih med njimi, včasih na oltarji in sicer zmir na tisti strani, kjer so bili mašnik.

11. kimovca so bile vse tri na dvorišči neke sosedove hiše; nenadoma zagledajo od milostnega kraja bližati se čudovito procesijo po zraku. Bila je procesija samih otrok, v različnih barvah oblečenih, z venčeki na mladostnih glavicah. Eden, ki se je v mnogoverstnih barvah posebno lesketal, je vprašal deklice: „Ali ne veste, kdo sem jaz?“ Odgovorijo: „Ne!“ — „Jaz sem“, ga slišijo reči, „naj viši angelj v nebesih in hočem iti

po dobrega otroka.“ „Po kterege dobrega otroka?“ vprašajo zaupljivo deklice. Odgovor: „Po dobrega otroka Jakopa Schnur.“ „Kdaj pa?“ hitijo otroci dalje popraševati. Toda nato ne dobijo odgovora, temuč le prepoved, da tega ne smejo praviti, dokler se ne zgodi. — Mali Jakec je bil nekako leto star in do tedaj popolnoma zdrav. Toda nekaj dni potem začne hudo kašljati in čez 10 dni mu je bil pogreb. Pri pogrebu ste vidile Suzana in Katrica 14 angeljev, ki so spremljali merlička na pokopališče. Nad njim je bila podoba goloba, dokler ni opravilo minulo. Ko gredo potem pričujoči v cerkev, golob zginе, angelji v zraku pa gredó tudi v cerkev.

Res, predolgo bi bilo, ko bi vam hotel vse tako natančno popisovati, kajti prikazovanje je terpelo do konca l. 1876, pa tudi še lansko leto, kakor je bilo obljubljeno, ves čas do 3. kimovca 1877. Še takrat, ko so zaradi sodnijskih preiskav deklice nekaj časa v drugem kraji bivale, jih zvesta Mati ni zapustila. Večidel je bilo prikazovanje navadno, mnogokrat so pa tudi še kaj posebnega vidile, n. pr. veliko angeljev, ki so klečé okrog Marije s sklenjenimi in povzdignjenimi rokami molili ali pa peli nebeško lepo pesem, katero so razumele (ko je bila taka, kakoršno so same znale), večidel pa jim je bilo to angeljsko petje nerazumljivo; vidile so parkrat tudi čudovito bliščečo glavo, kakor nekdanj blaženi Nikolaj Fluenski († 1487), večkrat bele podobe, o katerih jim je bilo razodeto, da so duše iz vic, in naročeno, koliko naj molijo za nje itd.

V tacih okoliščinah se vam ne bo treba čuditi, če so deklice vedno na Marijo mislile, če je nedolžno serčice bilo vedno naj raje le pri ljubljeni Materi Mariji. Še kadar so se po vertih in travnikih svojih staršev (kjer straža ni mogla braniti) za kratek čas kaj poigrave, kakor se otroci sploh radi razvedrujete, je bilo vse le bolj na Jezusa in Marijo obrnjeno.

Sicer pa so ostale ponižne, priproste deklice, kakor bi se jim nič ne bilo primerilo. Starši in otroci so ostali kakor pred tako potlej pri svojih starih kmetiških navadah. Na tisoče je prihajalo romarjev od vsih krajev,

večkrat prav od daleč, nizkega pa tudi imenitnega stanú: med drugimi grofinje, baronovke, princesinje in kneginje (n. pr. Thurn in Taxis itd.) Prišla je imenitna gospoda, ki je imela seboj služabnike in dekletke imeritniše, kakor so v Marpingenu gospodarji in gospodinje. Pa kako priprosto vse, kako po domače! Deklice so vse enako sprejemale: desno roko so jim podajale, kakor je tu stara poštena navada. Nek romar pripoveduje, da je bila imenitna gospa vsa ginjena in je hotla eno izmed deklic poljubiti, pa ta ni hotla, ker podučena je bila, da smé le samo starše svoje poljubovati! V priprostih kmetiških hišah so zadovoljno in veselo prenočevali oni, ki so vajeni po leskečih palačah vse zložne razvajenosti. Pa ravno v hišah treh izvoljenih deklic so najraje prenočevali in ž njimi rožni venec molili, tako kakor je pri poštenih kmečkih hišah navada, in mnogi so potem terdili, da tako pobožno in priserčno ga že dolgo ali pa še nikoli niso mogli moliti. Denarja niso hotele deklice nikakoršnega sprejemati, čeravno so revni; pač pa so veselo vzele, če se jim je kaka podobica ponudila ali kak enak spominek, pa so tudi same rade dajale podobice za spomin, ali pa so se na prinesene podobice podpisovale, dokler niso bile polnoma utrujene.

Sploh so bile viditi vesele in zdrave, le Marjetica je večkrat kaj obolela in proti zadnjemu se ji je lani bolezen tako nevarno povernila, da se je bilo že smerti bati. Beržkone je bila kaka pljučna bolezen, in ker je vedno bolj pešala in hirala, so sklenili skerbni duhovenjo previditi. Kar v bolniški postelji jo pripravljajo za prvo sv. obhajilo; sej tacega otroka je bilo pač lahko pripraviti. Ko se je približal dan prvega sv. obhajila, je bila vsa Kuncева hiša praznično ozališana, zlasti pa izbica, v kateri je bila Marijna ljubljenska; postelja je bila z belim preprežena, Marjetica sama je vsa v belo oblečena ležala kakor angelj iz nebes in pričakovala svojega Jezusa, ki ga je tolikrat gledala v Marijnem naročju, zdaj pa ga imela pervikrat sprejeti. Veliko število ljudi domačih in tujih — med njimi tudi imenitnega stanú — je klečalo v hiši in zunaj hiše, ko so prišli z Bogom. Med sv. opravilom je vidila bolnica Marijo pri nogah svoje posteljice. Tudi Katrica jo je

vidila, Suzane ni bilo zraven, bila je zadržana. Po obhajilu se je zboljšalo mali bolnici. Vprašala je tudi brezmadežno Devico, če bi se smela njene noge dotakniti, da bi ozdravela. Prošnja ji je bila uslišana. Sicer pa če so jo vprašali, ali bi ne hotela umreti in za angelja v nebesih biti, se je njeno obličje razveselilo in brez skerbi je rekla: da.

Približal se je konec milostnega časa. Do 30.000 ljudi je prihajalo zadnje dni; po poldrugo uro so zadnje nedelje v cerkvi obhajali romarje. Brez števila ljudi je moralo pod milim nebom prenočiti pred zadnjim dnem. Kar pa tri izvoljene Marijne hčerke zadeva, je popisala starejša sestra Marjete Kunceve tako-le: „V ponedeljek, 3. kimovca, otroci pri sv. maši niso vidili Mater Božje. Ko smo to slišali, smo se res morali vsi jokati, ker menili smo, da je za zmiraj zginila. Ko je Metika iz šole prišla, smo jo z velikim hrepenenjem pričakovali in res — vidila je Mater Božjo v šoli. Zdaj smo imeli vendar upanje, da je še le danes zadnji dan. Popoldne so šli trije otroci v gozd s svojimi starši in so molili. Tam so spet vidili Mater Božjo in so otroci vprašali, kdaj se ima zadnjič prikazati. Za odgovor so dobili: Nocoj do osmih. Ko so otroci nazaj prišli, so šli v hišo Katrice Hubertusove in so molili, kjer so spet vidili presv. Devico in sicer v beli obleki. Ko je prišla Metika k nam, smo berž začeli rožni venec moliti in vidila je Mater Božjo do četrtega odstavka pri peti Češenasimariji. Njene zadnje besede so bile: „Molite veliko!“

In zdaj je zginila; zginila za zmiraj.“

Otroci! zdaj ste vidili, kako Marija ljubi one, kateri njo ljubijo; slišali ste, kako odgovarja onim, ki jo vprašajo: „kaj hočemo storiti?“ Vselej jim veleva: „Molite! Nikar ne grešite!“ O kako ona skerbi za sveto nedolžnost svojih otrok! Da bi si jo vedno ohranili, jih tolikrat opominja, naj molijo, naj zlasti kličejo tretjo Božjo osebo, sv. Duha, za razsvitljenje, da bi med sedanjimi zmotami spoznali pravo pot, spoznali, kako gerd je greh in kako strupeno vse, kar vanj napeljuje, kako žalosten konec; spoznali pa tudi, kako lepa je čednost, koliko plačilo je čaka v nebesih! To tudi vam veljá. Vbogajte

svojo nebeško Mater! Varujte se greha! in da se boste obvarovali, molite, molite veliko, za-se in za vse svoje verstnike, ki z vami hodijo v eno šolo, v eno cerkev!

„Vse nedolžne, o Marija Mati!

Sprejmi v milostno Serce;

Varuj, varuj, varuj njih nedolžnost,

Varuj, da je ne zgubé!“

7. Janez Vianney.

Kako različno je življenje posameznih ljudi! Skoraj dva si nista po vsem enaka. Pa še skor večja različnost se kaže pri smerti, pri pogrebu. Pri nekterih je smert tako lahka, oh tako sladka in prijetna, pri drugih pa je ločitev tako težka, oh tako grozovito grenka! In pogreb? Koliko se jih pokoplje kar natihoma! Nobeden se ni kaj zmenil za nje, ko so živeli; pozabljeni so, ko jih v grob devljejo: nimajo sočutnega prijatelja, ki bi jih z blagoslovljeno vodo pokropil, ki bi odkritoserčno solzico potočil za njimi.

Vse drugač je bilo pri pogrebu moža, čigar mlade leta vam hočem zdajle opisati. Osmega vel. serp. 1859 je bil blizo mesta Lijonskega na Francoskem sijajen, ginljiv, pretresljiv pogreb. Umerl je bil namreč v bližnji vasici Ars *) ondotni duhovni pastir. Komaj je čestiti 73letni gospod oči zatisnil, se je kakor blisk hitro raznesla britka novica, ne le po domači fari, temuč po več ur, po več dni na okrog. Na tisoče oči je bilo na enkrat s solzami napolnjenih. Jokali so bolniki, ki so bili na prošnjo ranjcega ozdraveli; solzili so se reveži, ki so bili podpirani; ihtili so nesrečni, ki jih je nekdam tolažil; zdihovali so mladenči in dekleta, ktere je bil zapeljevanja obvaroval; glasno so žalovali otroci, katerim je bil dober, ljubeč oče; plakali so grešniki vsake starosti, ktere je bil na pravo pot pripravil: ko so zvedeli, da so utihnile tiste usta, iz kterih so slišali tako

*) Če tudi francoski, bere se Ars.

nebeško lepe nauke, ko so pomislili, da zakopano bo zdaj tisto serce, ki je imelo toliko usmiljenja, toliko ljubezni, in ž njim bodo zakopane vse skrivnosti, ktere so mu ljudje od blizo in daleč s toliko zaupljivostjo razodevali! Okrog 6000 tujcev je bilo pri pogrebu; med njimi so bili častniki, možje zlahtnega rodú, osebe imenitnega stanú, visoke časti, 300 duhovnov je spremljevalo častitljivega merliča. Škof sami so ga pokopali; v pogrebem ogovoru so ranjcega imenovali „svetega župnika“.

Ta sveti župnik Arski je bil Janez Vianney *). Rojen je bil 8. majnika 1786 v vasi Dardilly blizo Lyona. Starši so bili priprostega kmetiškega stanú, pa zelo bogaboječi, posebno mati.

Precej, ko se je začel le nekoliko zavedati, so že jeli obračati, kolikor je bilo mogoče, proti Bogu njegovo serčice. Ko je bil 18 mescev star, je znal že ročice sklepati in naj svetejši imeni Jezus in Marija za materjo izgovavjati, če tudi še ne prav razločno. Kolikor bolj so se razvijale njegove moči, toliko več molitvic so ga naučili. Vsak dan so imeli mati navado sami poklicati otroke, in prvo je bilo, da so ž njimi pokleknil in skupaj obmolili zjutranje molitve. Tako so se otroci brez truda navadili ljubiti molitev. Za to je bil Janez še v svojih poznejših letih zelo hvaležen.

Enkrat mu je opomnil nek duhoven, ko je bil že sam za župnika: „Kako ste srečni, da ste že tako zgodaj imeli veselje do molitve!“ Nato pravi Vianney: „Za Bogom je to delo moje matere; kako so bili dobri! „Glej Janezek moj, so mi večkrat rekli, ko bi morala viditi, da Boga žališ, bi me bolj bolelo, kakor bi to storil kateri drugi mojih otrok.“ Potlej še pristavi: „Čednost gre iz maternega serca v serce otrokovo, kajti otrok rad stori, kar vidi storiti.“ Zato je tudi pri neki priložnosti omenil, da noben otrok bi ne smel pogledati svoje matere, ktera ga je pobožno izredila, da bi se pri tem ne zjokal ljubezni in hvaležnosti.

Star 3 leta, je že zelo rad molil. Komaj je znal po nekoliko govoriti, je že redno vstajal in z domačimi

*) Beri Viané.

opravljaj vse molitve. Ko je zaslišal ob času molitve prvi vdarec zvona, precej je pokleknil, kjer koli je bil.

Večkrat je šel doma na kak skriven kraj; in tu kjer ga nihče ni vidil, ko Bog in angelji, je klečé obmolil vse molitve, kolikor se jih je bil že navadil.

Posebno je ljubil in častil Mater Božjo. Sam je pozneje pravil: „Mater Božjo sem že ljubil, preden sem jo prav poznal; ta ljubezen je moje najstarejše nagnjenje. Bil sem še majhen in imel sem lep molek, sestra mi je bila nevošljiva in bi ga bila tudi rada. To mi je bilo jako neprijetno. Vprašal sem toraj mater, kaj naj storim. Rekli so mi, naj ji dam molek iz ljubezni do Boga. Storil sem; pa stalo me je veliko solz.“

Pervo darilo, ki ga je od matere prejel, je bil majhen lesen kip presv. Device. Za Janezka ni bil kaka igrača, imel ga je v veliki časti. Če ga je le pogledal, skipelo mu je veselje v sercu. „O, je rekel že v svojih zadnjih letih, kako sem vendar rad imel ta kip! Noč in dan se nisem mogel ločiti od njega; in še spati bi ne bil mogel, ko bi ga ne bilo blizo moje posteljice.“

Le malokrat ga je ktera reč pripravila, da se je jokal; če se je pa kterikrat, je bilo zadosti mu dati molek ali kako sv. podobico, in koj je bil utolažen.

Štiri leta star, se je bil enkrat skerbni materi zgubil. Dolgo časa ga iščejo, nikjer ga ni. Ne morejo si misliti, kam bi bil šel; v velikem strahu so, da bi se mu ne bilo kaj hudega zgodilo. Slednjič ga po dolgem iskanji najdejo — v koti domačega hleva kleči in pobožno moli! Mati se jako razveselijo, pa veselje skrivajo in pokregajo ga: „Otrok! zakaj si mi vendar toliko skerbi napravil? In kaj ti pač na misel pride, da se pred menoj skrivaš, kadar moliš?“ Janezek je zelo žalosten, ko sliši, da je ljubo mater v veliko skerb pripravil. Oklene se jih in pravi: „Mati, odpustite mi; gotovo vas nisem hotel žaliti; nikdar več ne pojdem tje! nikoli več ne pojdem!“

Pri drugi priložnosti je sosed, ki ni bil posebno pobožen, Janezkovemu očetu rekel: „Zdi se mi, da me ima vaš belolasec za „hudega“; križ za križem dela, kadar me vidi.“ Mati, v skerbéh, da bi v kake čudne posebnosti ne zašel, mu to očitajo; Janezek pa priprosto

odgovori: „Sej še vedel nisem, da me sosed vidi; kadar pa se začne in neha moliti, takrat se vendar mora sv. križ narediti!“

Kakor sv. pismo hvali mladega Tobija, da ga že v nežni mladosti ni kaj veselilo počenjanje verstnikov, temuč da je pridno hodil v tempelj Gospodov darovat Bogu pervino svojega serca, tako je delal tudi naš Janezek. Če je le količkaj utegnil, je šel k sv. maši; večega veselja mu starši niso mogli storiti, kakor če so mu v cerkev dovolili. In s toliko pobožnostjo je bil vselej pri daritvi sv. maše, da se pri otrocih njegove starosti težko kdaj vidi enaka. Ljudje, ki so ga v cerkvi videli, so večkrat rekli staršem: „Vaš sin, morate skerbeti, da bo duhoven!“

Kadar je štel nekako 7 lét, je pasel očetovo čedico. Bilo je 4 do 5 krav, 1 osel in troje ovác. Pervi čas jih je moral pasti blizo doma; starši so hoteli viditi, če mali sinek res dobro opravlja svojo službo. Pozneje so dovolili tudi na oddaljene pašnike goniti.

Ne daleč od domače vasi je dolinica, jako prijetna in hladna; tu izvirata dva studenca in se združujeta v potok; poleg potoka stoji sem ter tje gosto jelševje in drugo germovje ter dela hladno senco. Kraj je tih in miren; le brez številne ptičice se prijazno oglašajo od jutranje zarije do večernega mraka. Menda zato se imenuje: „Kosova“ dolina.

Tu blizo so imeli njegov oče lep travnik in zraven lepo polje. Tje je Janezek naj raji gonil čedico. Mirno je stopal za živino; v eni roki je držal pastirsko palico, v eni pa podobico Matere Božje, ktero je priserčno na persi pritiskal.

Tudi drugi pastirji so radi v to stran gonili past. Janezek se je vsim kmali tako prikupil, da so bili naj raji pri njem ter so ga že od daleč klicali in pozdravljali. Če je kterikrat izostal, so bili žalostni.

V tem kraji je bil Janezek iznašel prijazno višino; tam je stala stara verba. K tej verbi je hitel, kadar je prignal in svojo ljubljeno podobico Marijno na njo postavil. V ta namen je zložil okrog verbe iz ruš prav lep oltarček Marijin. Potlej je ponižno pokleknil in

presv. Devico častil, ter še tovariše prosil, naj tudi tako delajo.

Radi so ga vbogali in Janezek je bil nezmerno vesel, ko so vsi okrog podobe pobožno klečali. Molil jim je angeljevo češčenje; potem je vstal in začel prav resno pridigovati otročjo pridigo Matere Božje.

Ko so že drugi odšli k svojim pastirskim igračam, je on le še ostal na tem izvoljenem kraju, ves zamaknjen v otročji pobožnosti po več ur. Včasih je kakega zanesljivega pastirja prosil, naj varuje njegovo živino; potlej je šel na kak bolj oddaljen kraj, se je skrnil med gosto gromovje ter prav po željah svojega serca molil na skrivnem k nebeškemu Očetu.

Za Bogom in Marijo je naj bolj ljubil reveže. Usmiljenja do ubožcev se je naučil od svojih dobrih staršev. Kadar so v slabem vremenu prišli reveži prosit prenočišča, so ukazali oče v kuhinji dobro zakuriti, da so se najpred ogreli. Potlej so rekli pristaviti velik pisker krompirja; pri večerji so se vsedli domači otroci in reveži k eni mizi. Potem so skupno molili. Oče so sami peljali siromašne goste v skedenj, ali pa na seno in so skerbeli, da jim ni nič potrebnega manjkalo.

Janezek je imel veliko veselje staršem pomagati pri taki postrežbi. Pripeljal je v hišo vse reveže, ktere je na poti dobil; enkrat jih je bil 24 nabral. Ti stradavci so imeli večkrat tudi male otročiče pri sebi; le-ti so se mu še posebno v serce smilili. Enega za drugim je peljal k ognju, poizbral je boljše ostanke zanje, večkrat si pa tudi sam kaj pri jedi pritergal, da jim je dal. Prosil je večkrat tudi mater za kako oblačilce za te sirotiške otročaje.

Ob enem je delil tudi duhovno miloščinjo. Otroke svoje starosti je učil očenaš, češenomarijo, tri božje čednosti in naj potrebnije resnice sv. vere. Opominjal jih je, naj bodo prav pridni, naj Boga priserčno ljubijo, naj se nikar ne pritožujejo, če drugi boljše živijo, marveč naj udano in poterpežljivo prenašajo svojo revščino. Če je po tem pri slovesu cela versta beračev ga hvalila in se zahvaljevala, je hitro proč bežal; kar je storil, storil je zavoljo Boga, ne za pohvalo in za hvalo ljudi!

Še dve drugi lepi čednosti je imel dobri deček: pokorščino do staršev in veselje za delo.

Njegova sestra je pravila o njem: „Naša mati so vedili, kako je bil Janez vselej vbogljiv. Če smo bili mi drugi kterikrat vnemarni, ali da nismo radi storili, kar so veleli, so zapovedali kar bratu Janezu, da nam je bil za zgled. „Le pogledjte! so nam potlej rekli, ali se morebiti on obotavlja? ali morebiti mermrá? Glejte! kar precej gre.“ Tak zgled je potem pač še nas podbodil, da smo ubogali.“

Navadno je hodil z domačimi na polje delat, kadar ni šel na pašo s čedo. Tam je mirno delal, kolikor je bilo v njegovi moči. Enkrat je bil poslan s starejšim bratom Francetom v vinograd, da bi zemljo prekopalvala. Janezek je menil, da mora pri kopanji ravno tako daleč naprej priti, kakor brat; pa to se mu ni hotelo sponesti. Njegov brat je bil močnejši, in mu je bil toraj zmiraj spredej.

Zvečer Janezek materi toži, da je France tako hitro delal, da ga nikakor ni mogel dohajati. Mati na to ukažejo Francetu, naj nekoliko manj dela, kadar bo Janezek ž njim delal.

Drugi dan dobi Janezek od neke nune malo podobico Matere Božje v dar. To podobico vzame seboj v vinograd. Ko zdaj spet prične delo na strani svojega urnega brata, položi nekoliko stopinj pred seboj Marijno podobico na tla in natihoma moli v sercu, ljuba Mati Božja naj mu pomaga, da bo mogel toliko storiti, kakor njegov brat. Ko pride kopaje do podobice, prestavi jo za nekoliko stopinj naprej. Pomagala je molitev in misel na ljubo Mater nebeško. France pripoveduje zvečer doma na pol nejevoljen, da danes ni mogel prehiteti brata.

Pri taki vnemi za delo ni pozabil na dušo. Ko je tako z matiko perst okopaval, rekel je sam sebi: „Obdelovati moraš tudi svojo dušo; plevél, napake moraš iz nje odpravljati, obdelati jo moraš, da bo s pridoma sprejemala dobro seme, ki ga Bog s svojo milostjo seje vá-njo“.

Kadar je šel na polje, ali pa zvečer z dela nazaj, je na poti zmiraj molil rožni venec, ali pa druge mo-

litve. Ako je srečaval otroke svoje starosti, privabljal jih je k sebi in gredé podučeval v katekizmu.

Ko je pa zvečer domú prišel, če se je tudi čez dan več ko preveč na polji že utrudil, je vendar še učil se katekizem, bral zgodbe svetega pisma, ali pa je molil.

Še v poznejših letih je rad v misel jemal in srečne imenoval dni svoje perve mladosti: „Ko sem bil sam na polji s svojo matiko ali lopato, sem molil na glas, ko sem bil v družini, sem molil natihem. Ako bi imel zdaj, ko duše vodim, še toliko časa na svojo lastno dušo misliti, kolikor sem ga imel takrat, ko sem še obdeloval njivo svojega očeta, kako srečen bi bil! Popoldne po kosilu je bil počitek; ulegel sem se po tléh, kakor drugi, delal se, kakor bi spal, pa sem molil iz polne globočine svojega serca. O prelepi čas!“ — En mesec pred smertjo je še ponavljal: „Kako srečen sem bil, ko nisem imel družega preskerbovati, kakor svojega osliča, svoje tri ovčice!... V tistem času sem mogel moliti tako prav s polnim veseljem svojega serca! Takrat mi ni bila glava tako polna.“

Pa nikar ne mislite, da je bilo za dobrega Janezka vse to tako lahko, da je v pobožnem času živel! O le nikar; tisti čas, v katerem je Vianney svoje otročje leta preživel, je bil za Francosko zeló žalosten čas. Hudobni ljudje brez vere so bili umorili svojega pravega kralja in so vso oblast in moč v deželi sebi naklonili. Mašniki so bili preganjani, v verige devani, morjeni; cerkve so zapirali, skrunili. Nekteri duhovni so se poskrivali in tavalj okrog, kakor ubežna žival. Po skednjih in svislih so morali pribežališča iskati, da so mogli v temni noči maševati in sv. zakramente deliti. Tako je bilo tudi tam, kjer je bil Janez Vianney doma.

Mati Janezkova so k takim skrivnim zbirališčem vselej prihajali in tudi svoje ljubljeno dete seboj jemali. Enkrat ju srečajo duhoven, ki so bili v gozdu skriti. Tiha pobožna zunajnost dečkova se jim kaj nenavadnega zdi. Vprašajo ga: „Koliko si star?“ „Enajst lét,“ odgovori Janko. „Od kdaj že nisi bil pri spovedi?“ „Jaz še nisem bil nobenkrat pri spovedi“, je odgovor. Zdaj ga mašnik nektore reči izprašujejo in kmali spre-

vidijo, da je blagi deček zadosti podučen in ukažejo, naj kar k spovedi pride. Zdel se jim je tudi sposoben za pripravlanje k prvemu sv. obhajilu.

Podučevali in pripravljali ste ga dve redovnici v bližnji vasi. Janezka je bila kar sama gorečnost in paznost pri poduku. Slednjič pride pričakovani srečni dan pervega sv. obhajila.

Bilo je l. 1799 o košnji. V nekem skednji so postavili priprost ubožen oltar. Vhod je bil s senénimi vozovi zagrajen in skrit. Bilo je po pol noči. Okrog oltarja so bili zbrani mladi otročiči s svojimi starši. Sv. maša se je prav natihoma opravila. In med mašo sprejel je pobožni otrok z angeljsko pobožnostjo in nedolžnostjo prvo sv. obhajilo.

Osemnajst lét star odločil se je za više šole, da bi bil duhoven. Toda dve prevažni reči ste mu bile nasproti: starši niso privolili, beržkone, ker so se bali prevelikih stroškov, in sam ni imel dovolj zmožnosti za učenje. Pervo bi se bilo še kako poravnalo, ker ondotni g. župnik so obljubili storiti zanj, kolikor bo v njihovi moči, in drugi dobrotniki in sorodniki so tudi nekaj pripomogli; toda večja skerb, skor nepremagljiva težava je bila druga: premajhna zmožnost. Dobra, bistra glava je dar Božji, človek je ne more dati onemu, kateri je od Boga nima. A blagi Janez, ki je vedel, da je pri Bogu še ložej kaj sprositi, kakor pri ljudéh, ne obupa še. Obljubo naredí, da hoče peš romati na grob sv. Frančiška Regis-a in tam se živo priporočiti svetniku, naj bi mu toliko sprosil, da bi se mogel le toliko naučiti, da bi postal vreden služabnik v vinogradu Gospodovem. Obljubljeno božjo pot opravi v velikih težavah, v britkem pomanjkanji. Še čez 50 lét je sam o tem pripovedoval nekemu romarju, kterege je bil obdaroval: „Dajati je slajše, kakor jemati, je rekel. Enkrat v svojem življenji sem beračil; takrat ko sem šel k grobu sv. Frančiška, pa mi ni šlo naj bolje. Imeli so me za tatú in niso mi dali ne kruha, ne strehe.“

Kar je tako zaupljivo prosil, je prejel. Kakor bi odrezal, ga je slaba zmožnost minula, in kakor bi bil dobil drugo glavo, toliko ložej se je učil. Prav posebno sijajne učenosti sicer nikdar ni imel, imel je pa blago

serce, polno keršanskih čednosti: če mu je znabiti manjkal en darček posvetne učenosti, imel je namesto njega 7 darov božje učenosti — 7 darov sv. Duha. To ga je v njegovem sv. stanu tako povzdignilo nad druge, da so od daljnih krajev raznoteri ljudje kar na trume prihajali k njemu po svèt in tolažbo.

Poleg družih težav mu pridejo slednjič še vojaške leta s svojimi nadložnostmi. Nič ni pomagalo, moral je biti vojak, če se je še tako bal; toda po posebnih okoliščinah — kaj bi rekel drugač — po čudežu Božjem, je bil še te zapreke rešen in l. 1815, že 29 lét star, za mašnika posvečen. To sv. službo je opravljal 44 lét s toliko vnemo in s tako sveto natančnostjo, da je slehernemu duhovnu za zgled, kakor so njegove mlade leta za vsacega otroka naj lepše ogledalo otročjih čednosti. O da bi se le naša mladina hotela po njem ravnati, potem bi bilo pričakovati boljših časov!

8. Franciška Malvina O' Konnor.

Franciška je bila iz Amerike. Rojena je bila na otoku Martinique-u (Martinik) l. 1823. Njeni starši so se bili priselili z Irskega in so bili bogati, zraven pa dobri in goreči katoličani. Le škoda, da so bili oče že umerli, ko je imela Franciška še le 10 lét, in eno leto pozneje umerli so še mati, in deklica je bila zdaj sirota. To dvojno gorjé jo je močno bolelo; lotila se je je neka otožnost, ki je ni več popustila.

Mati so bili tako odločili, da naj se po njeni smerti otrok prepelje na Francosko, kjer so nekteri sorodniki še živeli. Ta slednja želja materna se je tudi spolnila; Franciška je prišla v Pariz. Berž ko se je odpočila po morskem potovanju, je bila dana v izrejo v samostan „presv. Serca“. Ždaj je bila stara 12 lét.

V Ameriki je bila malo podučevana. V samostanu je nadomestovala zamujeno s toliko večo pridnostjo in gorečnostjo. Bila je tudi že po naravi nagujena k usmiljenju. Komu prošnje odreči ni n kakor mogla. Sama

sebi je pritergala marsikako reč, ktera ji je bila zeló ljuba, da je mogla druge obdarovati. Posebno dobrodelna je bila za uboge in stradajoče; ni se ji škoda zdelo ne denarja ne oblačil, da jim je pomagala.

Ker ji je bilo že po naravi marsikaj dobrega, bi djal, prirojenega, se je v samostanu toliko hitreje kersanskih čednosti pridobila. To se je zgodilo zlasti tisti čas, ko se je za prvo sv. obhajilo pripravljala. V samostanu, kjer je bila Frančiška odgojevana, je lepa navada, kolikor mogoče, slovesno obhajati to sv. opravilo. Za prvo sv. obhajilo odbrane deklice se za nekoliko časa odločijo od družih; tu se še natančneje podučujejo o sv. obhajilu, o vrednem pripravljanji in opravljajo nektare skupne pobožnosti v ta visoki namen.

Tako je bilo tudi pri Frančiški. Pervo, s čemur se je hotela vredno pripraviti za veliki in naj lepši dan svojega življenja, je bilo to-le. Njene učiteljice so jo opomnile na nektare napake in slabosti njenega serca; po naravi je bila nagnjena k lenobi, k občutljivosti in nepoterpežljivosti. Frančiška se je tedaj začela goreče boljšati in odpravljati te napake. Vsak dan si je ostro vest izpraševala posebej o teh nagnjenjih; ob koncu tedna je primérjala število sedanjih napak s prejšnjimi; tako je kmali lahko sprevidila, če je že res boljša. Taki dobri otročji volji je Bog obilno pomagal s svojo milostjo; in tako je deklica čedalje bolj napredovala v dobrem.

Da bi svoje grehe še lože premagovala, rabila je za drugi pripomoček to, da se je v malih rečeh zatajevala. Ker je bila slabotnega zdravja, morala je dalje spati, kakor druge gojenke. Pa kmali si je jela očitati zavoljo tacega priboljšeka. „Sicer prav rada spim“, je odkritoserčno rekla svojim učiteljicam, „pa če mislim na sv. mašo, bi vendar veliko rajše vstajala.“ Ko prednica ni hotela vstreči njeni želji, prosila je svoje sorodnike v mestu, naj posredovajo in tako je dobila dovoljenje, da smé vsak dan biti pri sv. maši. Mesca majnika je bilo za gojenke, ktere so se pripravljale za prvo sv. obhajilo, pol-urino premišljevanje v navadi. Frančiška je tedaj še bolj skrajšala si spanje, da je mogla tudi to koristno pobožnost z družimi vred opravljati.

Zavoljo slabega želodca so ji zdravniki postne jedi prepovedali. „Žalost, ki jo zastran tega občutim“, je djala, „mi več škoduje kakor en celi post“. Večkrat se je s katerim koli zgovorom premagala, da ni zjutraj prav nič vžila. Učiteljice so slednjič spazile, kar je tako skerbno skrivala, namreč, da to dela zato, ker tolikanj želi se v čem zatajevati, in so ji naravnost prepovedale. Na to je izdihnila Frančiška: „Oh, toliko grehov sem storila s sladkosnednostjo, ko sem bivala še v Ameriki; ali mi ni treba zdaj pokoriti se zanje, da bo Jezus očišeno najdel moje serce, ko si ga bo izvolil za svoje stanovanje?“ Ko je sprevidila, da so nasproti njeni želji in jo še silijo zarad bolehnosti razne sladkarije uživati, iznašla si je spet kako drugo zatajevanje.

Tretji pripomoček za resnično poboljšanje in vredno pripravljanje k prvemu sv. obhajilu ji je bila molitev. Kadar in kolikorkrat ji je čas pripustil, šla je pred oltar Gospodov; tam je bila skor nepremakljiva, kakor mertva za svet, vsa vtopljena v pobožnost. V tacih trenutkih se ni zmenila za celi svet, kakor bi ga ne bilo, vidila je le Boga; vidila ga je z očmi žive vere in bolj in bolj se je vžigala njena ljubezen do njega, posebno ko se je spominjala na srečni dan prvega sv. obhajila. Še ginljivša je bila njena plamteča pobožnost pri sv. maši. Večkrat so jo vidili v solzah tisti trenutek, ko so se mašnik obrnili proti vernim, kateri so pristopili k sv. obhajilu, in zgovorili besede: „Ecce Agnus Dei“ — glej Jagnje Božje!

Tudi zunaj cerkve si je prizadevala ostati zbrana duha. S svojimi prijateljicami že ni skor družega govorila, kakor vedno le o prvem sv. obhajilu in o presv. Devici. Kot sirota na zemlji je menila dobra Frančiška, da ima večo pravico Marijo imenovati „svojo Mater“. Posebno veselje je imela za njene podobe; precej denarja je izdajala za nje, kolikor namreč ji je še pripustila milodarna skerb za uboge. Z vernim prepričanjem nosila je čudodelno svetinico Matere Božje in je imela na njo detinsko zaupanje za smertno uro.

Četerti pripomoček, kterege se je še poslužila Frančiška za boljšanje svojega serca, je bilo serčno kesanje za prejšnje grehe in slabosti. Enkrat je bilo pri

keršanskem nauku govorjenje o spovedi; rečeno je bilo, kako dobro je pred prvim sv. obhajlom opraviti dolgo spoved od vsega preteklega življenja; potem se je razkladalo kesanje. Otrokom je bilo pojasnjeno, kako gerd je pred Bogom vsaki greh in koliko škodo duši napravi. Ves ta nauk je segel Frančiški globoko v serce.

Žalosti ji je skor hotelo serce počiti. Zvečer jo je slišala neka učiteljica zdihovati, šla je tedaj gledat, kaj je in vidila jo je — bitko se jokati v postelji. Na vprašanje, zakaj tako žaluje, odgovori blaga deklica: „Oh, zakaj sem vendar tako pozno prišla v samostan sv. Serca! V Ameriki še nisem poznala vse nesreče, koja je v enem samem razžaljenji ljubega Boga; tukaj še le sem začela spoznavati to hudo, in jokam se zato, ker gotovo imam manjše kesanje, kakor druge, ki so boljše podučene, kakor jaz.“

Učiteljica jo potolaži in pravi, da si more z molitvijo v kratkem času pridobiti vse milosti, ktere že imajo znabiti njene starejše prijateljice, ona pa še ne. „Te ginjenosti“, je pripovedovala potlej sestra redovnica, „sem se poslužila, da sem ji prigovarjala, naj popolnoma premaga vse prirojene napake. Odločno mi je obljubila, in res je bila od takrat bolj in bolj krotka, poterpežljiva in zderžljiva. Nobene priloznosti, kjer je bilo kaj poterpeti, ni zamudila, da bi si pridobila milost pravega kesanja. Naredila se ji je dolgo terpeča in zelo huda bolečina na perstu; želodec je bil časih tako slab, da ni ničesar mogla povžiti. S tem so bile njene čutnice tako vznemirjene, da ji je bilo silno težko spolnovati storjene sklepe. No, tu je pač prišla k meni in je z ginljivo priprostostjo začela: „Oh, kako moram vendar terpeti in kako sem zelo skušana k nepoterpežljivosti!“ — Prigovarjala sem ji, naj svoje terpljenje mirno prenaša in ga ljubemu Bogu daruje. „Oh res“, je potem rekla, „to hočem tudi storiti, da bom prejela milost vrednega pravega sv. obhajila in pred vsem milost kesanja.“

In spolnovala je besedo. Vidili so jo večkrat obledeti in jokati zbog prevelike bolečine; pa strežnice so slišale njene izdihljeje in tožbe vselej le s pristavkom: „Moj Bog, tebi darujem! Moj Bog za te naj bo!“

Nekega dne je rekla njena součenka kar na glas: „Ni težko natanko spolnovati postave, če ima ktera tako serce, kakor Francika.“ Ta ni na to nič odgovorila, zvečer pa je rekla svoji učiteljici: „Ste slišali, kaj je rekla Aleksandrina; tudi vi veste, ali je res? Sej vendar tolikrat čutim nagnjenje, da bi bila nepoterpežljiva, toda spomnim se na svoje sv. obhajilo!“

Šest dni pred velikim in imenitnim dnevom so imele obhajanke tako imenovane duhovne vaje ali eksercicije. Vsak dan so slišale nekaj kratkih nagovorov, so bile pripravljane za sv. spoved in so morale skor neprenehoma molčati. Frančiška je bila med vsemi naj bolj zbrana. Zavoljo telesnih bolečin je bilo njeno prizadevanje toliko popolniše, pa tudi ravno zato toliko zasluživniše. Zobje so jo boleli in protin jo je mučil vsih 6 dni; vendar je bila pri vsih eksercicijah, pa pri tolikih bolečinah naložila si je še kako prostovoljno zatajevanje. Ko so ji dali čašo mleka s sladkorjem, je rekla: „Sej je bilo mleko zadosti; čemu še sladkor? moram vendar Bogu darovati kako potrebo, ker zavoljo bolečin ne morem moliti.“

Gojenke so imele navado, kar so v pridigah slišale, ali pa svoje misli o tem si na kratko zapisovati. Frančiška ni mogla veliko pisati; le nekoliko pobožnih sklepov si je s svinčnikom zazuamovala. Zapisala je:

„S pomočjo milosti hočem pri prvem zvonovem glasu vstati, se hitro napraviti in potlej nekoliko časa v to obrniti, da sestavim sklepe, dan dobro preživeti; potem hočem opraviti svojo molitev s pobešenimi očmi in kolikor moč zbrano. Gredé k sv. maši, hočem misliti na pričujočnost Božjo in stopivši v cerkev, ne bom dovolila očem nobene radovednosti.“

To so bile zadnje verstice, ktere je Frančiška pisala; kajti kmali jo je hotel Bog k sebi poklicati.

Dan pred sv. obhajilom, 31. majnika, šli so otroci k spovedi, da so prejeli sladko tolažilo, ki ga daja človeškemu sercu zagotovilo, da so odpuščeni vsi grehi.

Pr eden je šla Francika k spovedi, poiskala je še pred sestro redovnico, ki je vodila obhajanke. Oklene se je in vsa v solzah pravi: „Oh, odpustite mi, veliko žalega sem ljubemu Bogu in vam storila.“

V tem samostanu je navada, da deklice, ki pojdejo pervikrat k sv. obhajilu, precej, ko so spoved opravile, ogernejo belo tančico, v znamenje zopet dobljene obleke milosti Božje. Franciška prejme belo zagrinjalo iz roke svoje učiteljice, ktera spet vidi solze kapati, zdaj pa solze sreče in veselja.

Toda ravno tisti večer jo napade huda merzlica, ki se je že nektere večere napovedovala, in Francika mora iti v posteljo — ne vedoč, se bo li mogla drugo jutro pridružiti srečnim součenkam. Neizrekljivo jo je to skerbelo, pa po priprošnji Marijni je vse upala. In res, zjutraj se počuti veliko boljše in zdravnik pravi, da že smé vstati in v kapelo iti. Pri tem veselem naznanilu v nebeški radosti zažari njeni obraz in dovolj čuti moči, da se sama napravi in gre za tovaršicami.

Sv. maša se prične. Franciška, vsa zamaknjena v Boga, pozabi svojo slabost in ostane na kolenih; večkrat so jo opomnili, naj se vsede saj za nekaj časa. Slednjič, slednjič pride Jezus v njeno serce! Komaj končá zahvalnico, že se poverne merzlica in deklica je primorana zopet se vleči. Bolezen je čedalje nevarniša, obilno kervi ji izteče iz ust in iz nosa. Franciška zeló oslabi, komaj more še zavžiti nekoliko kapljic pomerančnega soka. Še perila niso smeli spremeniti, ne postelje prestljati, da bi ji prevelicnih bolečin ne prizadjali. Pa nobene tožbe ni slišati iz njenih ust. Natihoma se je smehljala in zdaj pa zdaj polglasno molila nektere besede.

Če so prišli sorodniki in so se sočutno z njo jokali, prijela jih je za roko ter ljubeznjivo rekla: „Zakaj ste žalostni? V nebesa grem, da bom molila za vas.“ Nikoli ni zahtevala, da bi jo preložili, in če ji je sestra ponudila to malo polajšanje, je rekla: „Jezus Kristus je bil terdo pribit na križ; tedaj pač tudi jaz lahko ostanem, kakor sem.“ Tistim, ki so jo vpraševali, kako ji je, je navadno odgovarjala: „Na križi sem“; in pri tem se je ozerla na križ. Že pred smo omenili, da je imela veliko ljubezen do revežev; tudi na bolniški postelji je še mislila na nje; bila je polnoma teh misli, da ravno reveži so, kateri nebeške vrata odpirajo. Prosila je svojo teto, naj neko svoto dajo za sirotišnico, in opomnila je

pri tem: „Mar nisem sama uboga sirota?“ Obleči je dala tudi nekaj ubožnih otrok.

Med tem se je bližala smert, in naša ljuba Francika se je pripravljala za ta zadnji korak, kakor se pripravlja otrok, ko se ima poverniti v naročje svojega očeta ali matere. „Mirna sem, je večkrat rekla, in na obrazu se ji je bral neizrekljiv mir: moj spovednik so mi rekli: „Ljuba deklica, svoje prvo sv. obhajilo si dobro opravila“.

Neko popoldne okoli štirih, ko je bila popolnoma pri zavesti, se ji je naenkrat spremenil obraz in veselo je zaklicala: „Z Bogom! z Bogom! Nič več nisem za ta svet; zdaj grem v nebesa, da zopet najdem očeta in mater. O kolika sreča! Tu pride presv. Devica po mene; oh kako je lepa!“ Potlej se ginljivo zahvali in poslovi pri svojih sorodnikih. Šest dni potem je bil njen smertni dan. Vsi okrog nje so morali jokati, le sama je bila vesela. Dušiti jo je jelo, sestra ji je govorila besede: „Oče! v tvoje roke izročim svojo dušo.“ Frančiška jih je ponovila in še tiho pristavila: „Grem v nebesa“. V tem hipu omahne glavica na sesterno roko in njena lepa, pobožna dušica zapusti našo solzno dolino. Bilo je 26. oktobra 1835.

---

9. Jernejica Kapitanio.

Ime Jernejica se nam nekoliko čudno dozdeva, ker pri nas še ni v navadi; a na Laškem, kjer je bila doma deklica, o kateri boste zdaj brali, ni to ime (Bartholomaea) nič nenavadnega. Sicer pa na imenu tudi ni toliko ležeče.

Jernejica je bila rojena na zgornjem Laškem v vasi Lovéri l. 1807. Bila je vroče kervi; zato je bila zelo živa in ni mogla dolgo mirno sedeti in tiho biti. Vedno je imela kaj opraviti in govoriti; vsak čas je kaj začela, pa spet popustila, da se je druge reči lotila; zmiraj je hotela zadnjo besedo imeti, povsod vedeti, zakaj to, zakaj ono. Rada se je z družimi deklicami

igrala; pa tudi tu je hotela med vsemi prva biti, in le kar je ona rekla, se je moralo igrati.

Imela je prav dobro glavo, vsega se je lahko naučila, branja in ročnih del. Za čast ji je bilo mnogo mar; a vsled tega je bila zelo natančna, urna za vbo-ganje in poslušna za vsako povelje svojih višjih.

Tak že po navadi bolj živ otrok se ima navadno veliko vojskovati z mnogoverstnimi napakami in marsi-kako prirojeno slabostjo, če hoče biti priden. Naj večja sreča za deklico je bila izverstna odgoja, katero so ji starši preskerbeli. Ko je bila namreč 12 lét stara, so jo izročili nunam v ondajšnji samostan. Tu je ostala 4 leta in kmali prekosila vse součenke, ne le v učenji, ampak tudi v čednostih.

Da se ji je pa to posrečilo in je v dobrem tako lepo napredovala, pomagal je Bog ter se poslužil v ta namen zlasti dveh reči, ktere ste viditi same na sebi mali in priprosti.

Ko je prišla Jernejica v odgojišče, so v samostanu ravno brale gojenkam pri duhovnih vajah življenje an-geljskega mladenča Alojzija. Komaj je slišala dobra deklica to branje, koj se je vnela v njej velika ljubezen do prelepih čednosti tega svetnika. Pazno je vse po-slušala; kar je slišala, si je dobro zapomnila in večkrat rada o tem govorila s tovaršicami. Kmali je tudi sama od doma dobila ono knjigo. Zdaj je kaj pridno prebi-rala, pa kar je brala, je tudi dobro premislila, da bi prav razumela in znala tudi sama posnemati. Povsod je nosila to knjigo pri sebi; znala jo je že skor na pamet, tolikrat jo je vso spet od kraja prebrala.

Nekdaj je bila vprašana, zakaj ima vendar tako rada to knjigo? Na to je odgovorila: „To življenje me tako zelo mika, da se hočem prizadevati, kolikor bom mogla, ga posnemati; kajti ta svetnik mi je nad vse všeč. Njegove čednosti se mi zdijo prav pripravne, da bi se morale posnemati.“

Kakor je blaga deklica govorila, tako je tudi de-lala. Prav resno je začela sv. Alojzija za zgled imeti in njegove čednosti posnemati.

Pervo je bilo, da si je prizadevala ga posnemati v njegovi nedolžnosti, in potlej v njegovi pokori.

Brala je v življenji sv. Alojzija, kako je že v otročjih letih obljubo storil, da hoče v samskem stanu deviško čistost ves čas brezmadežno ohraniti. Taka obljuba je resna in velika reč; treba je pri tem velike previdnosti in skušnje, preden se naredí. Otroci naj se nikar sami za njo ne odločujejo; vprašajo naj pred svojega spovednika ali kakega družega duhovna za svet, in brez njegovega dovoljenja naj nikar ne delajo ne te, ne kake druge obljube.

Po tem pravilu se je ravnala Jernejica. Hotela je posnemati sv. Alojzija v sv. čistosti. Zato je vprašala svojega spovednika, bi li smela enako obljubo storiti. Mašnik ji dovolijo v začetku le za kratek čas; za zmir pa še le potlej, ko je bila 16. leto spolnila.

Do takrat je bila tako rekoč v poskušnji, če bi mogla za zmir zvesta ostati.

Začela je tedaj, kakor sv. Alojzij, skerbno varovati naj lepšo angeljsko čednost s tem, da je ljubila samoto, ogibala se vsake količkaj nevarne družine, ter je strogo varovala svoje telesne počutke. Zatajevala je svoje oči in skor zmiraj sramožljivo jih tako rekoč imela ograjene; govorila je malo in nikdar nobene spodtakljive besedice. Če so se jele njene součenke pogovarjati o nečimernih oblačilih in novih nošah, znala je tako govorjenje spretno ustaviti in na druge reči napeljati; ali pa jih je še celó ljubeznjivo in prizanesljivo pokarala. Njena hoja je bila modra in dostojna, smejanje nikdar preširno, vse vedenje spodbudno.

Pri vsem tem pa je bila vendar vedno vesela in prijazna z vsemi, in polna spoštovanja do učiteljic, tako da jo je vse rado imelo ter hotelo le okrog nje biti.

Da bi sv. Alojzija v pokori posnemala, začela se je najpred vojskovati zoper poželjivost do jedi, ktera je pri nedoraslih otrocih večkrat prav velika.

Dobivala je od doma sadja in drugih sladkarij. Pa ni jih jedla, večkrat še pokusila ne; razdelila je vse med revne součenke. Kadar je prišla njena naj ljubša jed na mizo, si jo je pred kakorkoli neokusno naredila in še le potlej jedla, ali pa jo kar svojim tovaršicam prepustila; nasproti se je znala priiliti, da je vživala jedila, ki so ji bile zoperne.

Večkrat se ji je to težko zdelo. Učiteljica to zapazi in jo posvari. Deklica odgovori: „Dovolite to malo zatajevanje; slišala sem, da požrešnost zamori pobožnost; in brala sem, da tudi sv. Alojzij ni nikdar jedel iz poželjivosti.“

Ko so prišli dnevi posebne pobožnosti, n. pr. prazniki Matere Božje; tedaj je bila še zlasti iznajdljiva v malih zatajevanjih. Pri molitvi se ni naslanjala; pri delu se je vsedla ali vstopila tako, kakor je bilo menj zložno; devala si je male kamničke v obutalo, pila ni razun ob odločenem času pri jedi.

Pa še bolj je Jernejica zatirala lastno voljo. Kajti take pokorila si je nakladala le tedaj, ko je pred svojega spovednika poprašala. Natanko ga je vbogala na vsak migljaj. Tudi učiteljicam je bila na prvo besedo pokorna; še njih želje si je prizadevala zvedeti, in kar je spoznala, da jim je všeč, je koj spolnila. Tudi domače postave (kakor jih imajo sploh po takih vstavih) je natanko spolnovala. Kadar je bilo treba molčati, ni besedice spregovorila. Da je imela kak opravek še tako rada, precej ga je popustila, ko je bilo kaj družega ukazano.

Kakor sv. Alojzij bila je tudi ona že po naravi zelo občutljiva, zdražljiva. Pa vedno je čula nad svojim srcem in naj manjšo nejevoljo je koj zaterla; to ji je bilo večkrat tako težko, da se ji je premagovanje že lahko na obrazu bralo.

Druga skušnjava so ji bile njene izverstne dušne zmožnosti in srečen vspéh pri učenju; to bi jo bilo lahko zapeljalo v napuh in nečimerno samoljubnost. Toda Jernejica je znala zatirati take skušnjave z molitvijo in čuječnostjo. Včasih je pokleknila pred svojo učiteljico in prosila, naj ji pové njene napake in naj ji za-nje pokoro naloži.

Tudi svoje součenke je prosila, naj molijo za-njo, da bi ji Bog dodelil milost prave spokornosti; kleče jih je prosila za odpuščanje, kadar se ji je zdelo, da jim v kakih reči ne bi bila dala dobrega zgleda.

Če je bila zaradi kake napake kdaj posvarjena, se ni nikdar nič izgovarjala, temveč še zahvalila se je ter obljubila moliti za one, ki so ji to dobroto storili.

Druga prilika, ktere se je Bog poslužil v povikšanje njene bogoljubnosti, je bila ta-le.

Nekega dné se je učiteljica z otroci prav po domače prijazno pogovarjala in jih z detinsko priprosto besedo spodbujala k lepemu vedenju: pazljivo so poslušale vsako besedico nedolžne dušice okrog nje. Nazadnje jim zastavi še priprosto vprašanje: „Ktera izmed vas bi bila rada svetnica?“ — Dobra volja se pri otrocih navadno ne pogreša, zato se zapored ogласijo: „jaz, jaz!“ — „Že prav“, pravi učiteljica, „ktera bo pa prva izmed vas svetnica?“ Tudi zdaj hoče vsaka prva biti; zato učiteljica spet ne vé, pri čem da je. Zdaj ji pride otročja misel, po vadljanji to nedolžno igračico doveršiti.

Vzame tedaj slamnatih bilk različne dolgosti in jih tako v pést zakrije, da se enaki konci ven vidijo: tista bode prva svetnica, ktera bo potegnila naj daljšo bilko. Vse prav tesno obstopijo učiteljico in željno pričakujejo, ktero bo zadela sreča. Zdaj vlečejo, in glej — naj daljšo bilko je potegnila Jernejica.

Deklica se je na tihem zeló veselila tega; kajti med tem je bila zmolila v sercu nekaj češenamarij k presv. Devici, da bi od nje prejela to milost in ji je bila obljubila, vse si prizadjati, da bo svetnica. Ko vidi, kako je bila uslišana njena molitev, čuti v sebi veselo serčnost, da bo sklep tudi zveršila. Od tega časa je imela posebno gorečo ljubezen in otročje zaupanje do Marije.

Jernejica je pripovedovala pozneje to prigodbo pobožne igrače svoji prijateljici, ktera je imela otroke v odgoji; opominjala jo je, naj se tudi ona rada poslužuje tacih in enacih pripomočkov. „Ne veš“, ji je rekla, „kako je koristno to za otroke, in koliko moč imajo do otročjega serca kratki pogovori o pobožnosti ali dobra vodila, ki se kakor memogredé povejo, ali spretne budila k dobremu, ki so kratkočasne in če tudi šaljive. To sem sama pri sebi skusila.“ In rada je pravila dogodbo, kako ji je naj daljša slamnata bilka pomagala spolnovati njene dobre sklepe.

Šest lét je ostala v samostanu. Zadnje dve leti je bila že sama za pomožno učiteljico. Nekako 18 lét stara se je spet vernila k svojim staršem domu. Začela

je sama šolo in napravila dobredelni vstav za deklice, pa je že l. 1853 umerla, še le 26 lét stara.

V njeni domovini je še zdaj ne morejo pozabiti. Gotovo se veselo ozira iz nebes tudi na vas, ki ste čitali njene lepe čednosti ter želi, da bi branje lepih knjig še vam toliko pripomoglo k čednosti, kakor njej, in da bi lepi nauki, ki jih slišite, ne bili pri vas zastonj.

10. Marija Lataste.

Vasica Mimbaste v samotnem kraji južne Francoske je rojstni kraj Marije Latastove. Starši so bili kmečki, priprosti, pobožni. Imeli so malo posestvo, katero so ljudje tistega kraja sploh imenovali „Pri velikem hrastu“. Posebno sijajne odgoje svojim otrokom niso mogli nakloniti; mati so jim bili edina učiteljica, pa še materna učenost ni bila veliko več, kot branje in pisanje. Za dom se je deklica zgodaj naučila presti in šivati; mati so jo k temu ostro priganjali, zato da ni bila nikdar brez dela. Še več grenkega truda so si prizadjali mati, da bi jo naučili naj imenitniših resnic sv. keršanskega nauka. Kajti Marički je bila prirojena velika živost: nepokojna, svojeglavna je bila in keršanskega nauka se nikakor ni hotela učiti. Tudi starejša sestra si je z vso gorečnostjo prizadevala podučiti svojo mlajšo sestrico. Včasih se ji je pač posrečilo, navadno pa se je vse njeno opominjevanje naglo pozabilo.

Dobra mati so zarad tega mnogokrat zdihovali in velikrat žalovali. Pa molili so veliko za svoje dete in terdno zaupali, da Gospod bode pomagal. In Gospod je res pomagal.

Ko je Marica šla v deveto leto, je začela naenkrat vsa drugačna biti. Kolikor bolj so se razvijale njene dušne moči, toliko resnobniša je bila, časih celó nekako mračna. Škoda le, da vzrok take spremembe ni bil hvale vreden. Sama je potlej vse to odkritoserčno po-

pisala svojemu gospodu župniku v priprostem pismu tako-le:

„Od svoje otročje mladosti sem se zmir čutila za kaj večega in višega, vse več, kakor bi bila smela po pravici pričakovati. Nikakor mi ni hotelo iti v glavo, da sem zato rojena, naj bi skrito živela v tako majhni vasi, kakor je Bimbaste. Kolikrat sem si želela biti iz bogate in imenitne hiše, da bi bila imela sijajno odgojo in tako lažjo pot do odličnosti! Če sem vidila druge, da so bile obdarovane s prednostmi, kakoršne svet čisla in ljubi, bi bila rada tudi jaz taka, in ker nisem mogla biti, sem žalovala; poskušala sem sicer jim biti enaka, pa mi ni bilo mogoče.

„Vendar sem vse to skrivala na dnu svojega serca in nisem nikomur razodevala svojih misli. Skrivala sem take domišljije pa terpela sem, zato ker jih nisem mogla vresničiti.“

Od tod je tedaj bila tolika sprememba, tolika resnost, molčeča zamišljenost. Vsacemu se je čudno zdelo tako vedenje; kajti dobremu otroku se poda le jasen, vesel obraz, nič mu tako slabo ne stoji, kakor čmerno, mračno lice in neodkritoserčen pogled. Njena sestra se je z materjo še več prizadjala, še gorečnije ste obe molile.

Molitev ni bila zastonj. Bog se je usmilil tužno-zamišljene deklice in ji odvezel njeno nečimerno žalost. Pervo sv. obhajilo je to storilo. Ko je bila v dvanajstem letu, so jo duhovni pastir odločili, da se ima z družimi otroci za prvo sv. obhajilo pripravljati. To se ji je zdelo silno imenitno. Toraj sklene, da hoče prav lepo se pripravljati za tisti dan, ki je naj lepši v človeškem življenji. Prav resno se poprime katekizma; pridno se začne učiti in pri razlaganji se kar premakne, tako je pazljiva. To je imelo nenadno srečen vspeh. Milost božja je storila, da ji prelepi, pretresljivi nauki naše sv. vere niso šli samo v glavo, temuč globoko so ji segli v njeno otročje serce. Začela je resno premišljati svoje napake in prizadevala se je tudi poboljšati se jih. Postala je pokorna, pridna in molitvena; pri molitvi je jela čutiti toliko serčno veselje, kakor še nikoli popred ne. Ni bilo dolgo, in prikazalo se je na

njenem čelu tisto veselje in v njenih očéh tista nedolžna odkritoserčnost, s katero se nam blagi otroci na prvi pogled prikupijo, da jih moramo radi imeti.

In ko je prišel veseli dan, da je Jezusa pervikrat prejela, ji je dobri Zyeličar preobilno poplašal njeno goreče pripravlanje. Živo je čutila njegovo pričujočnost v sercu, čutila pa tudi pred neznano tolažbo, veliko veselje in večkrat je ponavljala: „O kako sladko je, Jezusa sprejeti in Njega v sercu imeti!“ — „Prav imaš, ji pravijo mati; le glej, da boš zanaprej zmiraj tako pridna in tako živela, da zaslužiš srečo, večkrat iti k sv. obhajilu!“

Zvesto je spolnovala ta materni svet, in v sv. zakramentu pokrepčana je stanovitno držala svoj terdni sklep.

Kmali potem je šla tudi k sv. birmi. In zdaj se je jelo njeno poboljšanje še vidniše kazati; lepe keršanske čednosti začele so se razcvitati iz njenega serca, kakor krasne cvetke v spomladi, ko so prenehali zimski viharji. Kakor večidel vsak spokornik, imela je veliko hudih skušnjav, pa z božjo pomočjo jih je hrabro premagovala: bila je pohlevna, čista, postrežljiva, natančna, vbogljiva, poterpežljiva, celó v terpljenji vesela; zlasti je bila pri molitvi vsa zbrana, velikrat zamaknjena.

Do bližnjega je bila zdaj vsa drugačna, kakor nekdej. Mati in sestra, videti tako spremembo, hočete deklico v dobrem še bolj poterditi, in ji včasih darujete denarja. Marija ga je skerbno hranila.

Nekega dne gre z materjo iz cerkve domú. Na poti srečate ubožčeka, ki je vbogajme prosil. Mati niso ravno nič pri sebi imeli in že so hoteli žalostno dalje iti. Tu vzame Marija svojo mošnjico iz žepa in dá materi, rekoč: „Vi nimate nič, mati, náte, dajte za-me!“

Mati vzamejo in odprejo mošnjček, pa pravijo: „Sej nimaš nič drobiža v njem.“ — „Nič ne dé“, odgovori otrok, „kar veči denar mu dajte; bom že pridna in si bom spet kaj zaslužila.“

„Prav tako, pravijo mati, le sama mu daj, ti bo prineslo blagoslova za tvoje poboljšanje.“

Ne dá si dvakrat veleti; berž vzame pol franka in pomolí ga revežu, rekoč: „Molite za-me, naj bi mi

Bog dal, da bom boljša.“ Potem priteče spet k materi in veselo zakliče: „Res, mati, gotovo se bom poboljšala, ljubi Bog mi bode bogato povernil moj mali denar!“

Kadar je imela kaj časa, se ji je zdelo naj prijetniše vedrilo, da je okrog sebe zbirala male otročiče, kateri še niso v šolo hodili in niso znali brati. Učila jih je naj potrebnije resnice sv. vere. Zlasti zvečer jih je vabila k sebi in se je veliko trudila, da bi jih naučila, kar je v malem katekizmu. Med temi otročaji je bil deček, ki si ni mogel prav nič zapomniti. Čez leto in dan je ravno toliko znal, kakor od začetka. Komaj, da je bil v glavi obderžal očenaš in češenamarijo.

Zato nek dan pravijo mati: „Res potrebuješ veliko poterpežljivosti, če hočeš tega otroka še dalje učiti.“

„O moj Bog!“ odgovori deklica, „vi ljuba mati, ste morali imeti z menoj ne veliko manje poterpljenje. Mene veseli, da more malo poterpljenje, ki ga imam s tem ubožnim otrokom, popravljati mojo takratno zlobno voljo. Boste že vidili, z Božjo pomočjo se bo mali polagoma naučil vse potrebno, in ko pojde pervikrat k sv. obhajilu, bo gotovo molil za me!“

Neko nedeljo popoldne je šla Marija v cerkev k večernicam. Pride pred cerkvene vrata, kar se prismejate in privrešite dvé deklici iz cerkve. Tako nespodobno obnašanje v hiši Božji je pobožno deklico zelo žalilo. Pa takrat precej jima nič ne reče. Nekaj dni pozneje sreča eno onih deklic. S krotko besedo ji pravi: „Jaz se še zmiraj z veseljem spominjam, kako sve šle obe skupaj pervikrat k sv. obhajilu; zato te imam prav rada, in danes bi ti rada pokazala, kako te ljubim. Pa ne upam si. Bojim se, da bi ti znamenja mojega prijateljstva napak ne razumela.“

„Nikar naj te to ne skerbi, vse bom z veseljem sprejela; kar povej!“

Na to začne Marija: „Ali se še spominjaš, kaj se je uno nedeljo pred večernicami zgodilo?“

Lahkomišljena deklica je bila že pozabila; pa Marija jo z vso prizanesljivostjo na to spomni.

„Aha“, pravi slednjič, „že vém, kaj misliš; pohujšala sem te. Vredna sem, da me okregaš; sej sem se že hotela sama izgovoriti pri tebi zastran tega.“

„Ne“, odgovori Marija, „nikakor ni moja volja, ti očitati, in pri meni se ti ni treba izgovarjati; to moraš pri ljubem Bogu poravnati. Cerkev ni daleč od naju; pojdive tje, Boga za odpuščanje prosit.“

„Rada, in ker me nočeš kregati, boš saj molila za-me!“

„Naj bo“, reče Marija, „in če jaz ne bom pametna, mi boš povernila.“ — In obe hitite v cerkev molit.

Neko drugo nedeljo se je bilo po večernicah več kmečkih deklic zbralo pri Mariji. Ena med njimi je bila nenavadno vesela. Ko jo druge vprašajo, zakaj se tako veseli, začne pripovedovati:

„O, moj oče so se s sosedovimi pravdali; ko bi bili naš oče zgubili, prišli bi bili v velike zadrege; vendar po sreči je naša pravica zmagala in zato sem danes bolj vesela, kakor sicer. Prav iz serca sem danes zahvalila ljubega Boga zato, in ga prosila, naj nam v vseh rečéh dá srečo, naj nam blagoslovi žetev, naj nam pomnoži malo premoženje in imetje.“

Ko Marija Latastova to priprosto pripovedovanje sliši, se najpred nasmehljá; ker pa nobena druga noče nič odgovoriti, poprime sama besedo in pravi:

„Ti bi bila rada bogata, kaj ne, ljuba moja? — Ko bi z bogastvom mogla več v čast Božjo storiti in bolj uspešno v popolnamosti rasti, bi se moje želje tudi s tvojimi strinjale; toda vselej ni tako in prav velikokrat bi Zveličarjeve besede v današnjem evangeliji lahko na-se obračale: „Ne veste, česa prosite“. — Odkritoserčno vam povém, bil je čas in ni še tako daleč — imenu em ga čas svojih slepíl in nespametnih sanjarij — ko sem tudi jaz želela biti bogata, prebrisana, učena, gladk olikana; želela bi si bila več tolarjev imeti, kakor bom kdaj imela vinarjev, in bi bila rada v lepši, čist-jši besedi govorila, kot je tukajšnja naša domača. Moje želje so se tako narastle, da nisem mogla ne spati ne jesti in nikjer mi ni bilo všeč, kjer so bili manj imenitni od mene. Zares sama nisem vedila, kaj sem hotela, toda — Bogu bodi hvala! to ni dolgo terpelo; zdaj si želim le eno: namreč biti dobra kristjana ter tukaj v vaši samoti biti vaša tovaršica. V osmih dnéh boš tudi ti tako mislila, kaj ne?“

Marijna tovaršica zarudí; toda ravno kar prejeti nauk je bil s toliko ljubeznjivostjo dán, da se je kar precej pokazal zaželjeni vspéh.

„V osmih dneh?“ zakliče deklica, „to bi bilo prepozno; jaz že zdaj tako mislim in že zdaj popolnoma dobro sprevidam, da nisem vedila, zakaj sem molila; nikdar več ne mislim za to.“

Kako lepo je znala podučiti in kako ljubeznjivo je vedila tudi napake bližnjega izgovarjati, kaže ta-le dogodek.

V sosednji vasi je bil 40leten mož nevarno zbolel. Že več lét ni prejemal ss. zakramentov in bati se je bilo, da bo v nespokornosti umerl. Dvé ali tri Marijne prijateljice so se nekđaj o njem pogovarjale in ena je zaničljivo rekla: „To je brezbožen človek; umerl bo, kakor je živel“.

„O“, jo je zavernila Marija, „raje ga milujmo, nikar ne zaničujmo. Ko bi le nekoliko teh milosti imel, ktere mé zanemarjamo, bil bi znabiti svetnik. Boljše bi storile, če molimo zanj in Boga prosimo za njegovo spokorjenje. Znabiti Bog le čaka koga, ki bi ga prosil, da reši to dušo. Molimo vsak večer saj „Spomni se, o premila Devica!“ Deklice so spolnile ta svét in res je bolnik kmali potlej prejel z odkritoserčnim kesanjem ss. zakramente za umirajoče.

In če je že svojega bližnjega tako lj bila, kako še le Boga! Res, da je zato le bolj sama vedila vendar popolnoma se njena p božnost ni dala skrivati. Odkar se je bila tako poboljšala, vidili so jo v cerkvi zmiraj le klečati, nepremaknjeno s sklenjenimi rokami in z očmi vedno na tabernakelj ali oltar vpertimi. Kadar je šla v cerkev, je bilo njeno veselje tako veliko, da se ji je že na obrazu bralo, in iz cerkve gredé kazala je še večje veselje.

Neka prijateljica jo enkrat opomni ter pravi: „Marička, zdiš se mi nenavadno srečna, kadar stopiš v cerkev, ali kadar iz nje greš!“ „Ne vém“, odgovorí pobožno dekle, „če se mi to tudi na zunanje pozná; pa odkritoserčno ti povém, da v sercu je tako. Sej sem lahko vesela: cerkev je hiša Gospodova; kadar vanjo stopim, se mi zdi, kakor bi bila bližej Boga, bližej

Zveličarja, bližej presv. Device, angeljev in svetnikov. Kadar spet grem, sem srečna, da sem se mogla bližati Bogu, Zveličarju, presv. Devici, angeljem in svetnikom; pa še posebno zato, da sem se smela nekoliko trenutkov ž njimi pogovarjati. Veliko jim ne vém povedati, pa rečem jim, kolikor vém. Tukaj na zemlji je še le šola za nebesa, tam bomo boljše znali govoriti, kakor na zemlji. Tukaj znam le jecljati, pa to delam z velikim veseljem.“

Da bi mogla vsak dan natanko in zvesto svoje pobožnosti opraviti, odločila si je svojemu nizkemu stanu priméren dnevni red. Vstajala je prav zgodaj in njeno prvo opravilo je bilo, da se je v duhu postavila pred tabernakelj in je Jezusu darovala svoje serce in vse dela novega dneva; potlej je opravila jutranjo molitev in pol ure je premišljevala. Njene druge pobožnosti so še bile: sv. maša, če je le mogla pri njej biti; rožni venec; molitve raznih bratovšin; pobožno branje; spraševanje vesti za posamezne čednosti; večerna molitev. Posebno rada se je pogostokrat z Jezusom sklenila v duhovnem obhajilu.

Táko je bilo njeno življenje že v mladih letih, podlaga še večje svetosti njenih poznejših lét. Vse jo je spoštovalo in ljubilo; znala je tako krotko svariti, tako mirno učiti, tako lepo prositi, da vse, kar koli je rekla „Marija od velikega hrasta“ — tako so jo tam imenovali — vse je obveljalo, vse bilo dobro sprejeto. Mimbaščani, njeni rojaki je ne morejo pozabiti. Celó gosposka jo je spoštovala, kadar je namesto svojih staršev nesla davek plačat. Dobri kmetje, ki so bili priča take nenavadne časti, so se med seboj zgovarjali: „Vradniki so vstajali in odkrivali se pred njo!“ — Častitljiv starček iz njene vasi ji daja to-le spričevalo: „Pač ga ni mladega dekleta, da bi se o njem kaj ne govorilo, ali po pravici ali po krivici; Mariji Latastovi pa nihče od tukaj ne bo mogel drugega reči, kakor le hvalo, in to od njenih prvih lét.“

Kolika pa je bila še le njena hvala v nebesih! Gospod Jezus ji je delil nenavadne milosti, velikokrat se ji je prikazal, jo sam podučeval, kako naj moli, premišljuje, skušnjave premaguje, mu zvesto služi itd.

Take pogovore je na povelje svojega spovednika zapisovala; cela knjiga jih je. Pa o tem boste lahko kje drugej brali; moj namen je bil, tukaj vam pokazati le njene mlade leta, ker želim, da bi še vi spoznali svoje napake in se jih tako poboljšali ter tako angeljsko lepo jeli živeti kakor ona; kajti le tako smete po pregovoru: „kakoršna mladost, taka starost“, pričakovati sladke smerti, kakoršna je bila smert angeljske služabnice Marije Latastove, ki je umerla v duhu svetosti 1847 kot redovnica „presv. Serca“, stara 25 lét.

11. Bernard Overberg.

Navadno ljudje menijo, da je treba veliko denarja in prav dobre glave vsakemu, kateri hoče kaj več biti in zdatno delovati za občni blagor človeški. Vendar to ni vselej res. Zgodovina nam kaže obilno slavnih móž, ki so bili od revnega stanú, ubožnih staršev, pa so dospeli do visoke stopinje časti v očitnem življenji, ter so mnogo mnogo koristili; kaže nam precejšno število vzvišenih značajev, ki sicer niso imeli jako veliko zmožnosti za učenje, pa imeli so dobro serce ter so s pridnostjo in molitvijo nadomestovali, kar jim se je po naravi pograšalo.

Med take se ima prištevati č. g. Bernard Overberg, slavni učitelj in odgojitelj ter vneti duhoven, ki je bil v mladih letih bliščeč izgled vsim učencem, v moški dobi pa vsim učiteljem in odgojiteljem. Le-tim so ga že mnogoverstne knjige gorko priporočevale v posnemo; a potrebno se mi zdi, da ga tu priporočimo še — šolski mladini.

Bernard je bil rojen na Nemškem 1. maja l. 1754. Starši njegoví niso bili premožni, a bili so pošteni in pobožni. Oče njegov so imeli malo kupčijo z nogoviciami, robci, trakovi, ki so jih prodajali po sejnih, pa tudi od hiše do hiše. Popotovaje tako od kraja do kraja so med potoma naj rajši molili. In ko pozneje zarad hude

bolečine v nogi niso mogli več hoditi po kupčiji, so skor ves čas molili in si z molitvijo hude bolečine lajšali. Kadar jim po noči ni bilo mogoče spati, premišljevali so terpljenje Kristusovo.

Bernardek je tedaj pri svojih starših slišal in videl le samo spodbudne reči. Vendar so imeli z njim težak križ, ker je bil za učenje tako slab in počasen. Do petega leta se še hoditi ni navadil. In ko se je toliko na noge spravil, da je začel hoditi v šolo, mu branje nikakor ni šlo v glavo. Osem abecednikov je porabil, pa še mu prav ni šlo.

Ko je bil 9 lét star, so v njegovem rojstnem kraju umerli gospod župnik. Pobožni starši dečkovi so zelo žalovali za dobrim gospodom. Tako hudo jim je bilo za nje, da se več časa skor družega niso pogovarjali, kakor o ranjcem duhovnu, kako so bili goreči, koliko dobrega so storili itd. Rekli so, da hočejo prav lepo moliti, da bi spet tacega gospoda dobili.

Bernardek je vse to slišal in zelo mu je šlo k sercu. Mislil si je: „Gospod duhovnik — to so pa vendar le imeniten mož; jaz bi hotel tudi duhoven biti“.

Neki dan potem so bile v cerkvi še bilje za ranjcega gospoda. Naš Bernardek je bil ravno na polji in je poslušal merliško zvonjenje, ki se v daljavi še otožniše sliši, posebno ko veljá komu, ki smo ga poznali in radi imeli. Tako ga v serce gine, da se mu prav milo stori ter še živejše se mu ponovi želja do duhovskega stanú. Začne moliti in molitev sklene z besedami: „Ljubi Bog, če storiš, da se bom mogel dobro učiti, hočem postati tudi jaz duhoven“.

Bog mu je uslišal prošnjo. V šestih mescih se je naučil tako lepo in gladko brati, da so ga gospod učitelj odbrali, naj še druge otroke v branji uči. Tudi v keršanskem nauku mu je šlo dosti dobro. Pri prvem sv. obhajilu je ponovil obljubo, da pojde v duhovski stan. Toda, kdo bode plačeval zanj? Starši, kakor vam je že znano, so bili ubožni; zato se jim svoje serčne želje še razodeti ni upal, mislé, da mu je gotovo ne bodo spolnili, ker je že nekaj slišal, da so ga odmenili za očetov stan — za kupčijo.

Bil je že 15 lét star, pa še zmiraj za pastirja. Nekega dné žene kakor po navadi živino na pašo. Priserčno moli in prosi presv. Mater Marijo in druge svetnike, naj bi Bog na njihovo priprošnje dal staršem tako misel, da bi ga dali „na duhovsko“ se učiti. Tudi to prošnje Bog usliši.

Še tisti večer, ko prižene domú, ga vprašajo starši: „Bernard, ali bi ne hodil raji v šolo, kakor da bi bil kupec?“ — Ko bi vi bili vidili blagega dečka, kako je bil vesel njegov obraz takrat, ko je smel naravnost povedati, kar je že toliko časa tako težko skrival: edine želje biti duhoven, in kako je že molil!

Starši spoznajo v tem voljo Božjo in nemudoma gredo prosit nekega duhovna, naj bi ga saj toliko podučili, da bi mogel iti v latinske šole.

Naj je bilo vreme še tako slabo in pot še tako gerda, vsak dan je šel celo uro daleč k dobremu gospodu in še več se je večidel skušal navaditi, kakor so mu naložili. Tudi po potu je bil ves v nauk zamišljen, da še večkrat ni videl ljudi, kateri so ga srečevali in jih ni pozdravljali. Kmetje so mu to na slabo obračali in djali: „Tako je neumen, da še pet ne zna šteti“.

Doma je bila pa zopet težava. Dan se je skrajšal, naj več bi se bil lahko naučil zvečer pri luči. Pa mati večkrat niso imeli denarja, da bi bili kupili olja za svetilnico. Kaj je bilo storiti? Mati so prižgali tersko in pri terščeni berljavki se je dobri dečko učil, pri njej celó naloge pisal. Včasih se je še pred ognjišče vlegel s knjigo v roki, da je dobil nekoliko luči in gorkote.

Vendar vkljub vsem težavam in zaprekam ni zgubil poguma in serčnosti; še le prav vesel je bil.

Posebno veselje je imel do nedolžnih živalic. Bel golobček mu je bil preljubeznjiv tovariš. Priletel mu je vsak dan, ko je šel od nauka domú, že na pol pota naproti, ter ga je pričakoval na deržaji nekega mostú. Ko je do tje prišel, se mu je vsedel na ramo in se mu je dal tako prinesiti domú.

Enako je svojo blagoserčnost s tem razodeval, da je cvetlice tako rad imel, posebno marjetice in vertnice. Zeló mu je bilo žal, da so mati ves vert porabili za potrebno kuhinjsko zelenjavo in da mu niso hoteli no-

bene gredice prepustiti samo za cvetlice, čeravno jih je večkrat lepo prosil.

Prišel je pa čas, da mu je bilo iti v latinske šole. Mnogokrat je že slišal govoriti, da profesorji latinskih šol so ostri gospodje; vendar to ga ni begalo. Kadar ga je kdo s tem strašil, je rekel: „Nič ne dé, da le svoj namen dosežem“.

Bernard ni bil kakor nekteri, ki se jokajo, kadar je treba iti v šolo, marveč je šel z velikim veseljem. Od kraja, se vé da, mu je bila kaj terda; pri prvi mesečni poskušnji je dobil predzadnje mesto, pa je v svoji pohlevnosti še menil, da je zaslužil zadnjega. Ob koncu šolskega leta je bil že med prvimi in naj boljšimi učenci.

Pa se je tudi učil, da je bilo kaj! Da bi zjutraj prav zgodaj vstajal, si je v spavnici napravil zvonček, ga je privezal za dolgo nit, ktera je ob zidu visela, ter naprosil nekega delavca, ki je vsako jutro prav za rano na delo hodil, naj bi vselej memo gredé za motoz potegnil in ga tako zbudil. Razposajeni učenci so včasih prišli zvonit in ga dražit, pa se za tako nagajanje ni zmenil. Kadar se je sprehajal, je vselej seboj imel kako šolsko knjigo, ali d uge spise, ki so jih učitelji priporočevali.

Tako je dosegel namen, po katerem je ves čas serčno hrepenel, če tudi ni imel bogastva ne sijajnih zmožnost. Že so položili škof roke nanj, že so ga za mašnika posvetili. Kje bo neki nova maša, in kako bo? To vprašanje večkrat dela novomašnikom velike skerbi; pri Bernardu je bilo prav na kratko pa ginljivo rešeno. Njegov stric ga je pregovoril, da je opravil pervikrat sv. daritev pri njem, sicer v domači farni cerkvi, pa ne v domači vasi. Ker je pa še le zadnji večer pred odločenim dnevom došel k svojemu sorodniku, ni utegnil obiskati svojih staršev, ki so bivali v bolj oddaljeni vasi. Stric pošlje kar svoje hlapce staršem in nekterim sorodnikom povedat, da želi, naj pridejo drugi dan v cerkev in nič ne sporoči, da bo imel novo mašo Overberg, ki ga od dne njegovega posvečenja niso več vidili. Ko so bili vsi zbrani v cerkvi, glej, kar pride novomašnik v mašni obleki iz zakristije in začne maševati. Koliko

veselje je bilo to za dobro mater, si lahko sami mislite; tudi sorodniki so bili do solz ginjeni.

Umerl je l. 1826. Bil je ves čas blagi prijatelj šole in šolske mladine ter več lét izgledno katoliški učitelj monastirske ljudske šole: v življenji sploh spoštovan, po smerti mnogo objokovan. Njegov blagi spomin naj tudi vas oživlja in spodbuda k pridnosti in pobožnosti!

12. Katarina Emerih.

Katarina Emerihova je umerla še le v sedanjem veku l. 1824. Njeno življenje je bilo že od otročjih let obdarovano z nenavadnimi čudovitimi darovi; pozneje je dobila celó rane Gospodove na rokah, na nogah in na strani. Mnogokrat je bila zamaknjena in je v duhu gledala življenje in terpljenje Jezusa Kristusa tako natančno po vseh posameznostih, kakor bi se vse pred njenimi očmi godilo. Prav veliko je razodela in dala zapisati. Njeni spisi so prestavljeni v različne jezike in so že marsiktero serce ganili ter v njem zanetili plamen ljubezni do terpečega Zveličarja. Tudi razun teh čudežnih prikazni ima njeno življenje toliko lepega, da se priporoča v izgled slehernemu kristjanu. Za vas, otročiči in mladi, sem odbral kar je naj znamenitejšega njenih mladih lét.

a) Njeni starši in prva odgoja.

Marijin rojstni dan, 8. kimovca, je bil tudi njen rojstni dan leta 1774. Njeni revni pa pobožni kmečki starši, ki so živeli v vasici monastirske škofije, pol ure od mestica Koesfelda, so si vse prizadjali, da bi jo v strahu Božjem izredili. O tem nam sama pripoveduje tako le:

„Moj oče so bili zelo pobožni in pošteni. Zavolj revščine so imeli zelo veliko terpeti, in bili so jako delavni, vendar ne preveč skerbni za časni dobiček. Z

detinskim zaupanjem so vse izročali v roke Božje in opravljali so svoje terdo delo kakor zvesti hlapec, brez obupljivosti in brez lakomnosti. Znali so mnogo mnogo lepih priprostih pregovorov in detinsko pobožnih izrekov. Ker so bili moj oče tako zelo za delo, so me ostro pri-ganjali, da sem jim morala pomagati, ko sem bila še prav majhna.

„Kadar so me vzeli oče zjutraj zgodaj seboj na polje, in je jelo solnce vzhajati, so se odkrili, so molili in mi pravili, kako lepo daja Bog solncu nad nami vzhajati. Tudi so večkrat djali, da je zelo napačna reč in zelo sramotno, če kdo tako dolgo v postelji ostaja, da na spijočega solnce sije; od tod prihajajo reči, ki hišo in dom, deželo in ljudi končujejo. Na to sem jim neki dan rekla: „Meni to ne more nič prizadeti, kajti na mojo posteljo ne more priti solnce“; pa odgovorili so: „Če tudi ti solnca ne vidiš, ko je vzhajalo, vendar ono vse vidi in povsod skozi sije.“ Zdaj sem se zelo varovala. Če smo zjutraj pred dnevom kam šli, so rekli tudi moj oče: Glejte, zdaj še ni šel noben človek po rosi, mi smo prvi, in če tudi prav pobožno molite, blagoslovimo polje in gaj. Tako lepo je, če se more hoditi še po nepohojeni rosi; tu je še prvi blagoslov, noben greh še ni bil storjen zunaj na polji, in še nobena slaba beseda ni bila izgovorjena. Prideš pa ven, ko so že ljudje vso roso pohodili, ti je takó, kakor bi bilo vse pomazano in pokvarjeno.

„Če sem bila tudi majhna in slabotna, so me vendar imeli za težke poljske dela, zdaj doma, zdaj pri sorodnikih. In vselej se je moralo tako nameriti, da sem prišla k naj težjim delom.

„Z očetom sem morala hoditi na njivo, konja voditi, za brano deržati in kjer si boji kaj pomagati. Kolikokrat smo obernili ali postali, so rekli: „Kako je to lepo! glej, tu lahko gledava naravnost proti Koesfeldski cerkvi, kjer je presv. Rešnje Telo, in moliva svojega Gospoda. Tu naju tudi On vidi in blagoslovlja vse najine dela.“ Ko je zvonilo k sv. maši, so vzeli klobuk z glave in molili, rekoč: „Zdaj se hočeva vdeležiti cele sv. maše.“ In med delom so potlej djali:

„„Zdaj so mašnik pri Gloriji, zdaj je Sanktus, in zdaj morava z njimi to in ono moliti in storiti.““ Potem so včasih kako verstico zapeli, ali pa zažvižgali ktero. In kadar sem za brano držala, so rekli: „„Tu ti govorijo ljudje vedno o čudežih, in vendar mi živimo ob samih čudežih in Božjih dobrotah! Le poglej zernce v zemlji! Tam leži, iz njega pride dolga bilka in stoterno poverne. To je pač tudi velik čudež!““

„Ob nedeljah po kosilu so nam oče vselej pravili vso pridigo in nam vse spodbudno razložili. Tudi so nam brali razlago sv. evangelija.

„Pervi nauk iz katekizma sem se od matere naučila. Imeli so navado reči: „„Gospod, kakor Ti hočeš, ne pa, kakor jaz hočem!““ in: „„Gospod, daj mi potterpljenje in potlej hudo udari!““ In to sem si za zmiraj zapomnila. Če sem se z družimi otroci igrala, so vselej mati rekli: „„Kadar se otroci lepo pobožno igrajo, so pri njih angelji in Jezušek.““ To sem imela (prav po besedi) za gotovo resnico; nič se mi ni čudno zdelo, in večkrat sem prav hrepeneče pogledovala proti nebesom, če bodo kmalo prišli, včasih se mi je tudi zdelo, da so med nami. In da bi se res ne bili pogrešali, igrali smo vselej dobre in pobožne igre. — Kadar sem imela iti z družimi otroci v cerkev ali kam drugam, sem hodila spredej ali pa zadej, da bi ne bila med potoma kaj napačnega slišala in vidila. Mati so mi bili tako zapovedali in me opominjali, naj gredé zdaj to zdaj to molim. Ko sem delala križ čez čelo, usta in persi, mislila sem si, to so ključi, da bi se ne priplazilo kaj hudega v misli, v usta in v serce. Samo Jezušek mora imeti ključe, potlej bo vse dobro.“

Katarina je bila veselega serca in prav živega duha. Vsled tega je bila gostokrat prehuda in presvoje glavna. Starši ji tega niso spregledovali in ne pustili brez kazni. Zmaga samoglavnosti ji je prizadjala največ truda; toda po stanovitni pokorščini jo je ukrotila. Sicer je bila krotka in dobra. Vse jo je čislalo. Zato je bila tudi tolažba in veselje svojim staršem, in se je kmalo prikupila priprostim kmečkim ljudém, med kterimi je rastla.

b) *Njeno zatajevanje.*

Prav zgodaj je že vedela, da je Bogu všeč, če si kdo tudi kaj malega odreče, priterga, kar bi sicer smel imeti. Kmali je začela take male darčke Bogu darovati.

V nekem kotiču v skednji je bila obesila podobico Matere Božje z Jezuškom in spred je zavalila lesen panj, da je pomenil altar. Le-sem je donašala vse, s čemur so jo starši in znanci hoteli razveseliti, vse, kar sicer otroci njene starosti z nezmernim veseljem sprejemajo in ne izpustijo z lepa iz rok. Terdno je bila prepričana, da Jezušku veselje dela z vsem, kar sama sebi priterga; tako je oddajala z močnodušnim zatajevanjem vse, kar je dobila za dar. Od četrtega leta se pri mizi nikoli ni prav do sitega najedla in si je naj slabše izmed jedil zbirala. „Tebi dam, o Bog“, je potlej rekla v sercu, „da nakloniš revežem, kateri so naj bolj potrebni“. Ko je bila večja in jela občevati z družimi otroci svoje starosti, jim je zavolj Boga dajala, kar je le mogla uterpeti in podariti.

Kako se je zatajevala potem, ko je bila pervikrat pri sv. obhajilu, povemo pozneje.

c) *Njena vestnost.*

Pervo plačilo, ki ga ji je Bog dal, za te mladostne dari, je bil velik stud nad vsakim razžaljenjem Božjim. Večkrat je molila: „Oh, ljubi Bog, daj mi vendar zdaj umreti.“ Bala se je namreč, da bi ga ne žalila, ko bi dalje živela.

Drugekrati je rekla v svoji otročji gorečnosti iz hiše gredé: „Da bi kar mertva se zgrudila pred vratmi, ter bi Boga ne razžalila.“

V petem letu je nekdam gledala skoz plot jabelko pod jablano na vertu z otročjim poželenjem, da bi ga snedla. Komaj je to mislila, že je toliko kesanje občutila, da je za pokoro sklenila, nikdar več nobenega jabelka ne pokusiti, kar je tudi odsihkrat vestno splovala.

Drugikrat ji je bila neka kmetica zoperna, ker je o starših slabo govorila. Sklenila je, kar memo nje iti

in je nič ne pozdraviti. Tako tudi stori, čeravno s težkim srcem; pa precej se začne tako kesati, da se verne in kmetico za zaméro prosi zastran neprijaznosti.

Nekako v sedmem letu je šla Ana Katarina z družimi otroci pervikrat k spovedi. S toliko gorečnostjo se je pripravljala in toliko žalost občutila, da so jo med potjo proti cerkvi moči zapustile, ter so jo otroci, ki so jo zelo radi imeli, morali nesti prav do cerkve v Koesfeld.

Vsa otročja, ni znala prav ločiti, kaj je smertni, kaj odpustljivi greh. Ker je pa imela velik strah pred vsakim grehom, zdelo se ji je vse veliko in smertno. Tako se je spomnila, da se je bila z nekim otrokom enkrat malo skregala, in nekemu družemu oponašaje odgovorila, in za terdno je menila, da sta to smertna greha.

Spovedala se je teh grehov s tolikim kesanjem, da je v strahu mislila, spovednik ji ne bodo dali odveze, ko so jo tolažili, in začela se je glasno jokati, da so jo morali nesti od spovednice.

Rada je brala pobožne knjige. Ko je bilo že temno in so šli starši že k pokoju ter je tudi na ognjišči že ves ogenj ugasnil, je včasih sama si prižgala majhno lučico. Od začetka se ji je zdelo to dovoljeno, pozneje se je pri spovedi skesano obtožila in nikoli več naj manjše stvarice ni vzela, da bi ne bila pred staršev poprosila.

d) Njena ljubezen do bližnjega.

Že v otročjih letih je imela spoznanje in prepričanje, da so po kerstu kristjani pred Bogom v taki duhovni zvezi, kakor udje človeškega telesa. Pri človeku pa terpijo vsi udje, če eden med njimi terpi. To je Katarina sama skusila. Zares je občutila terpljenje, kadar je slišala o nesreči družih.

Kadar se ji je pravilo o boleznih družih, je bila včasih tako ginjena, da je kar bleda in terda obsedela, kakor če kdo omedluje. Če je vidila lačnega ali zapuščenega, tekla je proti njemu in je v ginljivi priprostosti klicala: „Čakaj, čakaj! ti grem domu po kruha.“ In dobra mati so dovolili in niso zamerili otroku, ko so poklicani ve

seli prihajali po darove; celó svoje oblačila je dajala in z lepimi prošnjami si je vedila pri starših dovoljenja k temu pridobiti.

Otroka bolnega ali jokajočega kar ni mogla videti; vselej je prosila Boga, naj vzrok teh solz nanjo preloži, ter njej sami pošlje bolezní ali bolečine, da bodo drugi rešeni. Tako molitev je Bog tudi usliševal. Ana Katarina je dobila bolečine in vidila otroke utolažene. Tedaj je molila: „Če revež ne prosi in ne zdihuje, ne dobi darú. Tako tudi ti, o Bog, ne pomagaš onim, ki nočejo moliti in terpeti. Glej, jaz prosim in kličem za tiste, kateri sami ne.“

Ko je šla prvič k spovedi, so ji mati dali sedem vinarjev, da si naj kakor drugi otroci kupi belega kruha; pa dala jih je revežem, da bi ji Bog grehe odpustil. — Kadar je šla pozneje spet k spovedi, so ji vselej starši dali po toliko za kruh. Kupila ga je, pa ne za-se, temuč ga je prinesla staršem domú.

Še bolj ji je serce presunilo, kadar je vidila ali slišala, da je koga zadela naj večja nesreča, — nesreča, da je greh storil.

Viditi otroka, ki je imel slabe navade ali napake, je koj molila za njegovo poboljšanje; in da je bila uslišana, naložila si ji kako kazen, pa Boga prosila, naj bi smela namesti otroka pokoro opraviti.

Drugikrat je vidila, da otroci niso bili pri igranju zadosti sramožljivi. Tega je bila tako zelo žalostna, da se je med žive koprive skrila in Boga prosila, naj bi sprejel njene pekoče bolečine kot pokoro za unih grehe.

Tudi do judov je imela serčno usmiljenje.

„Moj oče“, tako pripoveduje, „so me večkrat vzeli seboj, kadar so šli kaj kupovat k judovskemu prodajalcu v Koesfeld. Ko sem vidila te nesrečne ljudi, so se mi neizrečeno smilili in večkrat sem morala bitko jokati, da so tako okamnjeni ter nočejo najti zveličanja. Kako so vendar objokovanja vredni!“

Tudi z ubogimi dušami v vicah je imela veliko usmiljenje in je veliko molila za-nje. Pozimski čas je po noči v sneg pokleknila in je molila za-nje z razpetimi rokami, dokler ni vsa omerznila. Tudi na robato

poleno je poklekovala ali v koprive in se je bičala, da bi bila njena molitev toliko izdatniša.

e) Njeno prvo sv. Obhajilo.

Ko je bila dvanajst lét stara, je bila pervikrat pri sv. obhajilu. Z vso mogočo skerbjo se je pripravljala, in sama ni vedila, kako bi v ta namen dosti storila. Premislila je vse trenutke svojega življenja, da bi se pri sv. spovedi mogla očistiti vsega, kar bi utegnilo biti ljubemu Zveličarju zoperno. Prosila je tudi svoje starše, naj ji pomagajo vest izpraševati.

Na dan sv. obhajila je v cerkev gredé imela oči večidel v tla obrnjene, da bi je nobena stvar ne mogla motiti. Po sv. obhajilu je priserčno prosila Boga, pa ne za veliko; pred vsem je molila za to, naj bi jo storil prav dobrega otroka, da bi bila popolnoma taka, kakor jo on hoče imeti. Vsa se je Bogu darovala brez pri-deržka.

Odsihdob je želela le samo svojemu Bogu in Zveličarju dopasti in služiti. Zato si je resno in z velikim premagovanjem prizadevala, da bi nobena stvar njenega serca, njene ljubezni ne odtegnila od Jezusa. Zato je vstop do svojega serca vsim stvarém tako rekoč zaperla s tem, da je skerbno varovala svoje počutke.

Oči je zatajevala, ker je zamižala ali pa proč pogledala, kadar je bilo viditi kaj mičnega in prijetnega ali pa take reči, ktere so radovednost zbudjale; zlasti v cerkvi očém ni dovolila nobene prostosti. Mislila si je: Nikar ne poglej tega ali onega, motilo bi te ali pa bi ti utegnilo preveč všeč biti. In kaj bi ti pomagalo, če pogledaš? Iz ljubezni do Boga nikar! Če bi bila imela slišati kaj mičnega ali novega in kratkočasnega, si je mislila: Ne, za to ni treba mojih ušés! Iz ljubezni do Boga ne poslušam.

Zatajevala je svoj jezik, ker je zamolčevala, kar bi bila rada povedala, in ni hotela jesti tacega, kar ji je posebno dišalo. Ko so to starši zapazili, so menili, da se kuja ter so jo kregali in prisilili, da je včasih tudi tacih jedil kaj zavžila. Svoje noge je zatajevala, kadar jo je mikalo iti kam, kamor je ni klicala dolžnost, ali kako dobro delo ljubezni.

Tudi svojemu sercu, znotranjim čutilom je odrekala marsikako veselje, ki bi si ga bila lahko brez vsake nevarnosti privošila.

S takim prostovoljnim premagovanjem in zatajevanjem si je naredila podlago za tako sveto življenje poznejših lét, pa si je tudi voljo tolikanj vterdila, da je junaško in mirno prenašala grozovite bolečine in strahovito terpljenje, s katerim jo je Bog obiskoval prav do smerti. Bog nobenega darú dolžan ne ostane. Ni se tedaj čuditi, da ji je Bog za toliko ljubezen dajal toliko nenavadnih milosti že v življenji, kakor smo koj v začetku omenili. Kako krasno krono je še le v nebesih pripravil božji Ženin svoji zvesti nevesti, ki mu je 50 lét skor v vednem terpljenji in neprestanih bolečinah zvesto in neomahljivo služila!

13. Amna, zamorska deklica.

Ta pobožna deklica je bila izmed mnogih, ktere je tudi pri nas znani goreči misijonar ranjki Olivieri v Afriki odkupil iz sužnosti. L. 1853 jo je kakih 7 let staro pripeljal na Laško ter jo izročil v odgojo nunam Marijnega obiskanja v Pinerolu na Piemonškem. Kar o njej vemo, je prednica sama popisala po smerti blagega otroka. Pred sv. kerstom ji je bilo ime Amna, pri sv. kerstu pa je dobila ime Jozefina. Kratko je bilo njeno življenje pa polno hudega terpljenja; toda Božja milost jo je obilno podpirala, kakor boste zdajle zvedili.

a) *Kako je bilo Amni préd.*

Nekega dne jo je prosila nuna, ki ji je stregla, naj ji vendar pové, kako je iz svoje afrikanske domovine prišla le-sem v samostan. Deklico neka groza obide, ko se spominja svoje tužne preteklosti, potem začne:

„Moja mama je bila lepa pa černa, *) imela je veliko, veliko žen, da so ji stregle! Moj ata je bil lepo oblečen, ne kakor Turki, marveč kakor Arabci o velikih praznikih. Ker so imeli samo mene, smela sem se igrati na nekem dvorišči. Nekošna žena je vselej zapirala dvorišče, ker se je bala, da bi ne bilo noter kakoga gelaba (tolovaja).

„Nekega dne sem se ondi igrala s kamenčki, kar začutim stopinje za seboj in — zagledam gelaba, ki je imel vso kervavo vrečo na herbtu in dolg nož v roki. Berž sem poskočila in hotela bežati pa vpila sem; mož me zagrabi za roko in pravi: „Če boš vpila, odrežem ti glavo in jo veržem v to vrečo.“

„Zdaj sem raje nehala jokati, da bi le ne prišla v vrečo. Serce mi je pa tako zelo tolklo, da skor nisem mogla več dihati. Zdaj me vzeme mož v naročje in zbeži z menoj.

„Ko sva bila daleč od naše hiše, me postavi na tla, me prime za roko in me tako hitro dervi, da ga kmali nisem mogla več dotekati. Jaz nisem mogla velikih stopinj delati, ker sem imela noge tako majhne — tako majhne, in so bile polne ternov, da je kri povsod tekla iz njih.

„Ko ta gerdi gelaba vidi, da res ne morem več hoditi, me spet pobere in nese me v svojo hišo. Njegova žena vidi, da sem tako majhna, vzeme me v naročje in z velikim ternom mi izdere iz noge vse male terne. Potlej mi je dala malo kruha; jaz sem ga jedla, pa jokala sem zelo, mislila sem na ata in mamo.

„Nekaj dni sem ostala v tej hiši, potlej me je zvezal hudi mož z drugimi malimi zamorkami, ki jih je bil tudi nakradel, in je nas vse posadil na kamelo. Zdaj smo bili dolgo časa na poti; zmiraj smo šli naprej, nič se nismo ustavili ne po dnevi ne po noči. Neki dan se je utergala verv, s katero smo bile povezane, in vse smo padle na tla. Mož, ki je kamelo vodil, nas je tako z nogami suval in tako dolgo s pestmi pretepal, dokler nismo bile spet na kamelo djane in povezane.

*) Po arabski navadi je namreč Amna vsakega tikala.

„Jokale smo se, pa gelaba je bil tako hud in nam ni dal nikoli nič jesti. Bil je pri njem nek drug mož, ki nam je včasih dal kruha. Naj huje mi je djalo solnce, ki mi je pripekalo v glavo, kajti doma so mi zmiraj kaj devali na glavo, da me ni tako peklo.

„Potem me je prodal gelaba nekemu drugemu, še hujšemu, ki me je zmiraj bercal pa nikoli mi ni nič jesti dal; ko so jedli zagnal me je „bébé“ (ovce) past. Ko so se pasle, sem slišala tuliti velike zveri, (brez dvoma bili so levi, hijene in druge divje zveri, kakoršnih je po onih krajih veliko). Vsa sem se tresla od strahu in sem si vedno mislila: „Zdaj bodo prišle zveri, pa te bodo požerle!“ — Lakot me je tako oslabila; zelo zelo sem se tresla in se bala živali, ki sem jih od daleč vidila; ena je imela dolg rep, druga pa rame in roke, kakor človek. In imela sem tako majhne nožice, da nisem mogla ovčic dohajati, in šle so se past v travo družega gospodarja.

„Ko je gospodar videl, da me ni z ovcami domu, je priletel po mé in me je s palico hudo pretepal, ker jih nisem znala prav vračati; in ker je sprevidel, da nisem za pašo, me je prodal nekemu turku.“ — Tukaj Jozefina preneha in globoko izdihne rekoč: „Oh ko bi me bile zveri raztergale, bi bila prišla v pekel. In zdaj res, da sem zmiraj bolna, pa sem vendar tako dobro postrežena; nič mi ne manjka, in če umerjem, pojdem v nebesa.“ — Potem pripoveduje dalje:

„Ta turk me je peljal v svojo hišo. Tam je bilo vse lepo, stene so bile preprežene z lepimi platni in postelja bila je zlata. Imel je dve sestri in tudi eno malo zamorko, večo od mene; z le-tó sve bili zmiraj skupaj, čipečí na tleh v kotu sobe; in vsak dan so tam pogernili mizo, da so jedli turk in njegoví sestri in toliko jedil so jim nanесли na mizo.

„Kadar so jedli, sve morali midve blizo k njim priti; potlej je prišel drug turk, ki je imel v roki nekakšno struno z ostro ošpičenim železom na konci in morali sve peti: din din-din-kabira alfá, se'l Sultan kabira alfa itd. in ob enem z rokami nabijati ob neko reč, ki je bila bobnu podobna. Če sve se količkaj zmotili, sve bili, čeravno na pol nagi, tako dolgo pre-

tepani, dokler nisve na tla padli, kakor mertvi; potlej naji je z nogami suval in zopet nazaj zbecal v najni kot. Uni pri mizi pa so se nama na vsa usta smejali. Zato sve vsak dan začeli jokati, kadar sve vidili mizo pogrinjati. In kedar so se sami najedli, so namo vergli v kot malo prav terdega kruha za kosilo. Vendar ena sestra tega turka me je raji imela, in mi je skrivaj kaj dobrega prinesla; smilila sem se ji, ker sem bila še tako majhna.

„Tako sem nekaj časa preživela; potem mi je rekel turk, ki je spal na zlati postelji, jaz pa sem morala ležati v hlevu na golih tleh: „Prodal te bom, ne vem kaj s teboj, ker si premajhna.“

„Kmalí potlej pride oče Olivieri in me kupi. Moja tovaršica je jela milo jokati, ko me je vidila odhajati. Ne vem, ali je turk ni hotel prodati, ali oče Olivieri ni imel več denarja, da bi jo bil kupil. Jaz le to vem: kakor me je kupil, me je oče vzel v naročje, me je tako božal in nesel k ladiji, kjer je bila z nekterimi majhnimi zamorkami Nina (dekla Olivierova, silno bogoljubna duša, ki ga je povsod spremljevala na potovanjih, da bi bila deležna dobrega dela).

„Tako sem bila srečna pri očetu, da sem se berž začela jokati, če ga nisem vidila; če sem bila le pri njem, pa mi je bilo tako dobro pri sercu. Morja sem se tako bala, in strahu ki sem ga prestala pri tepenji, je bilo toliko, hrane pa pred tako malo, da sem zbolela. Eno čeljust in eno oko sem imela tako zelo oteklo, da se je oče nad menoj jokal, iz strahu, da bi ne umerla. —

„Ko smo bili v Turinu, je oče vprašal Nino, ktere med nami so si naj bolj prijatle. Nina je odgovorila: „Vzemite Amno in Lemono“ (tako je bilo pred kerstom ime njeni tovaršici). Oče je nama potem rekel skrivaj, da druge niso vidile: „Zdaj vaji bom peljal k sestram, ktere imajo majhne zamorke zelo rade in jim jako veliko dobrih reči dajo. Učile vaji bodo Jezusa spoznavati in ljubiti. Tako bo za vaji potem zmiraj dobro. Pa ne pozabite, da boste zmiraj pridni in se radi imeli, zakaj ljubi Bog je vama odločil, da morate skupaj živeti do smerti.“ Potlej je naji blagoslovil in je naji

pobožal. Mi dve sve tudi Nino objeli, in šli sve v voz in se sem-le pripeljali.“

Tako je pripovedovala Jozefina v svoji priserčni in ganljivi priprostosti.

b) *Škof kerstijo Amno.*

Pri izročevanju Amne je rekel Olivieri prednici: „To je izvoljena deklica, posebno jo vam priporočam.“

Tako je tudi bilo. V njenem značaju je bilo sicer nekoliko terme in ošabnosti, in to ji je bilo vselej najteže premagati; pa imela je tudi mnoge lepe lastnosti. V njeni lastniji je bilo nekaj velikodušnega, deržanje resno in plemenito, ljubezen do reda in snažnosti občudovanja vredna; poleg tega je bila še posebno bistre pameti. Posebna sreča res za to žlahtno cvetko, da je bila zgodaj presajena v vertec sv. katoliške cerkve. V arabski puščavi bi bila znabiti onemagala, zvenela; tukaj pa se je v rosi milosti Božje in v solncu Jezusovega nauka tako krasno razcvetla. Z milostjo Božjo je prirojeno prevzetnost in ošabnost polagoma serčno premagala; dobre lastnosti pa je z Jezusovim naukom požlahnila v biserne čednosti.

Prav terdnega zdravja nikoli ni bila. Zato ji učenje ni bilo lahko in prijetno, čeravno je imela dobro glavo. Vendar se je tako posilila, da je prav kmali znala laško govoriti in še hitreje brati in pisati. Nad vse rada pa se je katekizma učila; zato, da bi mogla biti pred keršena. Po sv. kerstu namreč je imela silno veliko hrepenenje, kakor hitro je zvedila, koliko milosti nam donša ta sv. zakrament.

Kadar jo je učiteljica podučevala v keršanskem nauku, je radostno klicala: „Le še naprej, le še razlagaj; hitro se bom učila, de bom sprejela sv. kerst. Če ne bom znala katekizma me škof ne bo kerstil.“

Včasih je globoko izdihnila rekoč: „Kako srečne ste vé, ljube sestre, imate Jezusa v svoji duši! Oh jaz ga pa nimam! Ve ste otroci Božji, jaz pa ne!“ — To je rekla s tolikim čutilom in s tako obilnimi solzami, da je še druge do solz ganilo.

Kadar je vidila škofa, jih je prosila, naj bi ji podelili ta sv. zakrament. Priprosta deklica se je večkrat

razkrila in ponujala velikemu duhovnu glavico rekoč: „Opéri, opéri ljubi škof! stori moja dušo lepo!“ Potem je prijela škotovo roko, jo sebi na glavo položila in klicala: „Vlij vode nanjo, ljubi škof! moja duša je črna. Hiti, odpri mi nebesa, stori me otroka Božjega!“

To hrepenenje po sv. kerstu je bilo pa še od dne do dne čedalje večje. Ko so sprevidili škof, da je že dovolj pripravljena, so odločili za to slovesnost prvo nedeljo po veliki noči l. 1854.

Kako se je tega srečnega dne veselila, nam ni moč popisati. Štela je dneve, ure, in vedno je ponavljala: „Oh kolika sreča! oh, kako sem srečna! še malo, — in potlej bo sv. kerst; še malo, in jaz bom otrok Božji!“ Ker je vedno mislila na velike milosti sv. kersta, se ji je še po noči sanjalo, in po dnevi ni nehala govoriti o tem.

Slednjič zasveti lepi, tako zaželjeni dan, 23. malega travna. Z veliko slovesnostjo je prejela Amna in ž njo ljubljena tovaršica Lemona milost prerodenja v domači samostanski kapelici. Lemoni so dali ime „Marija“, Amni pa „Jozefina.“ Genljivo je bilo za vse, ki so vidili, kako so jima škof po slovesno opravljenih obredih prejšnjo afrikansko obleko vzeli, ter ji v belo oblačilo oblekli; kako so vsaki glavo pokrili s tančico in z vencem iz belih rož v znamenje nedolžnosti, ter vsaki dali gorečo svečo v roko.

Po opravilu ste obe prosili prednico: „Oh pelji naji še enkrat v cerkev, ki je tako lepo ozališana, de bove vidili altar in lepe reči, ki so jih škof imeli in potrebovali pri najinem sv. kerstu. Pred nisve nič vidili; ker mislili sve le na Jezusa in kako prav odgovoriti.“

Dobri deklici ste resnico govorili; zakaj med vsim opravilom — poldrugo uro — ste bili tako zbrani, da ji nobeden ni videl ne enkrat okrog se ozreti.

c) *Jozefina sprejme sv. birmo in prvo sv. obhajilo.*

Seme keršanske pobožnosti, ki ga je bila Božja roka pri sv. kerstu položila v njeno serce, je kmali očitno kalilo in poganjalo. Kadar je vidila škofa, jih je nagovorila: „Ljubi škof, dodeli mi sv. birmo!“

„Dete moje, uživaj najpred srečo sv. kersta, ki je hudobnega duha iz tvojega serca pregnal. Ali še nisi zadovoljna?“

„Pač ljubi škof, sem zadovoljna; kajti nič več ni hudobnega duha v mojem sercu. Toda on skuša mojo dušo omadeževati, in jaz nimam moči dovelj, da bi se zoper njega bojevala.“

„Dobro, pravijo škof, le pridno se uči katekizma, in če ga boš do binkošti prav dobro znala, te bom prišel birmat.“

Pri teh besedah je bilo ljubo dete vse raz sebe samega veselja.

„Hvala, tisočera hvala, je vpila in z rokami tolkla; pridno se bom učila! Hitro se naučim, angelj varuh mi bode pomagal.“

Malo dni pred binkoštni so prišli škof spet obiskat keršeni dekleti. „Ljubi škof, jih Jozefina nagovori, pred birmo se bom tebi spovedala.“ — „To mi je všeč, ljubo dete.“ so odgovorili. „Pa kdaj naj pridem?“ — „V praznik, zjutraj, pred sv. mašo.“ „Hvala, hvala, se bom že dobro pripravila.“ — Ta dan so jo — škof spovedali in potlej birmovali. Bilo je angeljsko dete belo oblečeno, kakor na dan sv. kersta; pobožno dekletce je imelo namreč v veliki časti kerstno oblačilo, katero je bilo prejelo od škofa.

Zdaj je imela le še eno željo: p e r v o s v. o b h a j i l o.

Jozefa je imela že veliko hrepenenje do sv. obhajila, še preden je bila keršena. Nekega dne je vidila, kako redovnice po versti gredo k obhajilnemu oknu. „Zakaj pa hodijo sestre tje?“ je vprašala učiteljico. — „Gredo Jezusa sprejet.“ Deklica molči. Pa komaj vidi drugi dan sestre iti proti malemu oknu k sv. obhajilu, kar tudi ona vstane, zapusti svoj prostor, sklene roke, ter gre za njimi.

„Kam pa greš?“ jo vpraša učiteljica.

„Grem Jezusa sprejet.“

„Ne, ne, saj še keršena nisi, ti še ne moreš Jezusa prejeti.“

„Tedaj pa samo poljubit, poljubit“ pravi dekle vse pobito. Hotla je reči: „Če ne morem te sreče imeti,

da bi prejela Jezusa, dovoli mi vsaj, da ga poljubiti smem.“

Njena prošnja seveda se ni mogla spolniti, in pobožna deklica je bila videti neutolažljiva.

Po sv. kerstu je še gorečnije kopernela sprejeti svojega Zveličarja. „Ljubi škof!“ je klicala, kolikorkrat je škofa vidila, „daj mi prosim, daj mojega Jezusa; ne morem več živeti brez Jezusa.“

„Ti si že vsa Jezusova“ odgovorijo škof, „kaj želiš še več? Za zdaj bodi zadovoljna.“

„Ne, ne, nisem zadovoljna, dokler ne sprejem Jezusa v svoje serce.“ Potem je sklenila male ročice in milo prosila: „Ljubi škof, bodi mi vendar usmiljen in daj mi hitro mojega Jezusa!“ In solze so ji zatopile glas. — Kako bi bilo mogoče tolikim željam se ustavljati? Škof so jo natanko sprašali in našli, da je zadostno podučena in pripravljena. Odločili so za srečni, tako zaželjeni dan prvega sv. obhajila praznik presvetega Serca Jezusovega l. 1854.

Od tega časa se je Jozefa še bolj prizadevala, ogibati se vsega, kar bi vtegnilo žaliti njenega ljubega Zveličarja.

Nekega večera ji je bila v naglici ušla neka laž. „Jutri ne pojdeš k sv. obhajilu, ji je rekla učenica, če ne spoznaš materi svojega pregreška in ne prosiš dovoljenja za spoved.“

To je bila seveda za njen ponosni značaj zelo velika poskušnja. Vendar Jozefa se je udala brez ugovora. Toda oh! drugi dan pa — ne vem že zakaj — ni mogla iti ne k spovedi ne k sv. obhajilu. Žalost uboge deklice je bila vsled tega grozno velika; brez nagle pomoči bi bila zbolela. Jokaje in zdihovaje je v enomer klicala: „Oh, Jezusa ne prejeti, Jezusa ne prejeti! oh koliko terpljenje!“ To je bila pa tudi njena prva in zadnja laž.

Njena vestnost v tej zadevi je bila tolika, da je večkrat zvečer rekla svoji učenici: „Ne morem spati, ker to in to sem govorila. Ali je bila to laž?“ „Ne drago dete! le mirno zasp!“ In mali angeljček je utolažen mirno zaspal. Njene želje po sv. obhajilu so bile tem večje, čem hujše so jo pritiskale bolečine njene

dolge bolezni. „Tako sem potrebna Jezusa sprejeti, je djala večkrat, da mi bo pomagal v terpljenji. Jezus mi pomaga, iz ljubezni do njega terpeti, On mi daja moči!“

d) Njene čednosti.

Čeravno je bila Jozefa še šibka in majhna, je bilo vendar njenih različnih čednosti že prav obilo, kakor krasen šopek spomladanskih cvetlic.

Spoved je bila njenemu k prevzetnosti nagnjenemu značaju silno težka in neprijetna. Vendar je hodila k spovedi z veliko ponižnostjo in resničnim kesanjem in le s silo se je mogla tu solz zderžati.

Posebno veliko veselje je imela za besedo Božjo. Goreča želja ji je bila, da bi ne zamudila kar nobene pridige; in vse si je prizadjala, da bi je res ne. Neki večer je poslušala pridigo o ljubezni Božji in ni mogla ustaviti obilnega joka in solz.

„O ko bi taka pridiga vendar celo noč trajala!“ je rekla z nedopovedljivo ginjenim glasom.

„Kaj meniš? se ji je odgovorilo, ali bi se ti nič ne smilili ubogi pridigar?“

„O, nekoliko bi počivali, med tem bi spovednik pridigovali. In potlej, ko bi bili spovednik trudni, bi spet oni začeli. Tako, oh tako rada slišim o ljubezni Božji govoriti.“

Drug večer, ko je bila pridiga o nebesih, je zapazila Jozefa, da je njena tovaršica Marija iz zgolj veselja se jokala. Pozneje je vprašala eno izmed sester: „Ali si ti tudi vidila, kako se je Marija pri pridigi jokala?“ — „Zakaj pa jokati, odgovori sestra, kedar se govori o nebesih?“ „Oh, ali še ne veš? Saj ni treba jokati iz strahu, da bi nebes ne izgubili, temuč ker je serce tako srečno! Če je serce srečno, potem se joka od veselja!“

Nekoliko časa pred njeno smertjo ste bili sprejeti še dve majhni zamorki v samostan. Jozefina je objela svoji novi tovaršici in je veselo vskliknila: „O kolika sreča, dve mali zamorki več za nebesa!“

In od tistega trenutka jima je bila prijateljica, srednica in učenica. Če je kateri teh ubogih neverških

deklic kterikrat ušla kaka napačna beseda, jo je precej krotko posvarila: „To ni lepo. Arabec tako govori, ker ni keršen; kristjan pa ne govori takih besed, ker ima Jezusa v sercu. Vidve, ki vaji je ljubi Bog tu sem pripeljal, se morate učiti govoriti, kakor kristjani govoré, ki ne rečejo slabe besede.“ Razlagala jima je katekizem, ji učila brati in pobožno k Bogu zdihovati, zlasti pa moliti za milost sv. kersta. Tirjala je od njiju natančnost, snažnost in lepo vedenje; rekla je: „Bog vse vidi.“

Genljiva je bila njena poterpežljivost v grozovitih bolečinah, s kterimi jo je Bog obiskal. Včasih so bile te bolečine tako velike, da so ji začele solze iz oči kapljati; pa nikdar ni bilo slišati pritožbe iz njenih ust. In če je bila kdaj kaj nejevoljna zavoljo tako nenavadno hudih bolečin, se je koj potolažila, ko se je zmišlila na terpljenje Jezusovo. Vse je Bogu darovala in si je vselej v srečo štela, da je mogla kaj za Jezusa terpeti, ker je za njo toliko terpel. „Vsa sem srečna, da smem terpeti, je djalo junaško dete, in da morem tako z Jezusom križ nositi! Jaz terpim; pa zato bom imela lepi raj!“

V neki bolezni ji je bilo treba pritisniti pekoči obliž (flajšter) na razboleni kraj. Uboga sirotica se ga je zelo bala. Bolniška strežnica pride k njej in pravi: „Gospa prednica želi, da ji neko veselje narediš, ali hočeš?“

„Pa kakšno veselje?“

„Ti bom povedala, pa nikar ne bodi žalostna tega; te noče siliti.“

„O, že vem. Obliž mi hočeš pritisniti! Oh tako ne mučiti! tako se ga bojim!“

„Nu, tedaj pa pustive.“ — Bolnica se nekoliko časa pomišlja, potem pa odločno reče: „Naj bo; iz pokorščine si ga dam pritisniti; Jezus mi bo dal za to svoj blagoslov.“

Naslednja noč ji je bila mirna. Ko se je danilo, je rekla sestri postrežnici: „Celo noč nisem nič spala.“

„Ali te je obliž tako pekel?“

„O ne, ne; ne zato; marveč zato sem bila tako srečna, ker sem bila pokorna. Celo noč mi je serce

veselja tolklo, in Jezus mi je rekel, da je zadovoljen z menoj, ker sem ubogala.“

Ker je ravno po noči naj več terpela, jo je strežnica prosila, naj jo vendar brez straha pokliče, kolikorkrat je potrebuje; toda poterpežljiva deklica je ni klicala drugač, kakor v naj hujši sili. Kedar jo je vprašala, kako ji je bilo ponoči, je odgovorila: „Spala sem malo, ker me je roka tako bolela; pa rekla sem več kot petdesetkrat: Naj se zgodi volja Božja.“

Če je pa v presilnih bolečinah vendar le bila kterikrat kaj občutljiva ali nejevoljna, se je koj ojstro pokorila za tak pregrešek. Sama ni vedila, kako bi se poniževala in pokorila; spovedala se je dozdevnega greha in se je britko jokala, češ, da se je ljubemu Jezusu zamerila. Ob kratkem: njeno živo kesanje je bilo tako veliko, da jo je bilo treba le tolažiti in zopet serčnost dajati; to so bile tudi njene edine napake.

e) *Jozefa srečno umerje.*

Kakor je bilo življenje ubogega otroka nenavadno z boleznijo ogrenjeno, tem grenkejši je bila njena smert. Ali poterpežljivost je imela toliko hitrejše to grenkobo spremeniti v nebeško sladkost.

Bolezen male bolnice je bila še čedalje hujši, vkljub vsim zdravilom. Bližal se je že čas, da je smela nedolžna golobica po hudem terpljenji zleteti v rajsko veselje, v sveta nebesa. V sredi mal. travna 1856 je opominjal zdravnik, naj jo denejo v sv. olje. Na to naznanilo se je zablščalo veliko veselje na njenem obrazu.

Bilo je zvečer 21. mal. travna. Jozefa je vsa vesela klicala: „O kolike milosti; davi sem bila pri sv. obhajilu in necoj sprejmem sv. olje; in potem če Bog dá, bom šla v nebesa. O kako dober je Jezus! Ko bi bila med Arabci umerla, bi ne bila tako srečna.“ — Ko se je sv. opravilo začelo, so bile vse sestre zraven. Jozefa je prosila za odpušanje najpred prednico, potem vse sestre, ki so poleg njene postelje se jokale. Gospod spovednik so bili tako ginjeni, da so komaj mogli govoriti besede sv. obreda. Le mala bolnica je bila

vesela in srečna in žareča od veselja, skerbna edino za to, da bi sv. zakramente vredno prejela. Prejemaje sv. poslednje olje je z ginljivo gorečnostjo proti duhovnu stegovala roke, kakor bi hotla reči: „Hiti mi nebesa odpret!“

Potem je obležala zamišljena in polna hvaležnosti za novo milost, ki jo je ravno kar prejela. Pozneje je želela s svojimi tovaršicami govoriti. Uboge deklice pridejo, se vstopijo okrog njene posteljice in se začnejo milo jokati. „Ne jokajte, jih tolaži ljubeznjivo dete, nikar ne jokajte. Jaz grem v nebesa; gori bom veliko za vas molila in za Arabce in za vse male zamorke! Pa ne pozabite, vedno biti prav pridne in pokorne! Ljubite Jezusa in Marijo! In kadar bom umerla, nikar ne jokajte; saj bom tako srečna v nebesih!“

Jozefa je imela na postelji svetinjo in druge reči otročje pobožnosti. Pokazala jim jih je rekoč: „Če je mati zadovoljna, zapustim to vam v spomin.“ Po teh besedah je objela vse, in ko so se še zelo jokale, je rekla: „Pojdite se malo igrat, ljube moje!“ —

Po prejemu sv. olja je živela še 14 dni, ali velike več terpela je tako dolgo. Ves život je bil kakor ena sama rana; nihče se je ni smel dotekniti, ker prizadjalo bi bilo ubogi terpinki neizrekljive bolečine.

Bolečine njene bolezní so bile tako grozovite, da je vsako še tako terdo serce moralo biti ginjeno, viditi malo nedolžno mučenico in slišati njene mile izdihe. Toda njeno zdihovanje ni bilo pritoževanje, le pomoči Božje je tako priserčno prosila. Kadar ji je bilo naj hujše, je zaupljivo vpirala svoje oči na podobo brezmadežne Matere Božje, ki jo je vedno imela pri postelji. Pogostoma je poljubovala Križanega in Marijno podobo.

Njena prebritka bolezen je pa imela še to posebnost, da se ni moglo spoznati, kako ji je prav za prav. Nekterikrat jo je tako hudo napadlo, da so menili, da je prišla že njena zadnja in podelili so ji odpustek za umirajoče in opravili molitve, ki so za smertno uro; nekterikrat je bilo misliti, da je že sklenila, ker ni bilo nobenega znamenja, da še živi. Pa nagloma je spet zavpila: „O nebesa, nebesa! dajte, da grem v nebesa!“

Z Bogom mama, z Bogom škof, z Bogom spovednik; z Bogom moje sestrice, z Bogom vsi!“

Mala umirajoča je včasi začudno pogledovala na desno stran svoje postelje. Znati je bilo, kakor bi vidila kaj posebnega, nenavadnega. Poslednjič pove spovedniku: „Vidim Jezusa, vidim Marijo, vidim sv. Jožefa! Oh kako so lepi! kmalo me bodo seboj vzeli!“

„Ali jih vidiš z očmi sv. vere?“ vprašajo spovednik.

„Ne, vidim jih s temi-le očmi,“ — pravi kazaje z roko na svoje oči.

Zadnjo noč je bila sirotica viditi živa podoba terpečih duš v vicah; ne da se dopovedati, koliko je terpela. „Zakaj, je klicala zdaj pa zdaj, zakaj me prebadajo necoj živo? — zakaj me povsod žgo? — zakaj jedó živo moje meso in tergajo drob iz mene? — O spovednik, kaj imam vendar tako skelečega v sercu?“ „Božjo milost in ljubezen imaš v sercu.“

Rekla je zopet: „Kakšna žerjavica, kakšen ogenj!“ Pošlatale smo jo pa revica je bila merzla ko léd, merzel pot ji je tekkel po vseh udih. In to je terpelo celo noč in še vse jutro družega dne.

Drugi dan slednjič proti poldnu je bila nekoliko zaspala. Čez pol ure, nekako okrog poliene je spet odperla oči in čudovito veselo smehljanje se ji je zazibalo na obrazu. Le nekaj trenutkov po tem je mirno v Gospodu zaspala, njena blaga duša je letela proti nebu tisto uro, kakor je bila naprej povedala. Stara je bila 9 lét.

Mertvo truplo ljubeznjive deklice je bilo neizrečeno lepo. Celo njene majhne tovaršice so zmiraj ponavljale: „O kako je lepa!“ Na obrazu ji je bilo viditi, kakor bi bila govorila: „Jaz sem v nebesih!“ Bila je po navadi razpostavljena v koru; imela je v ročicah križ in lilijo.

Kakor je bilo njeno življenje kratko, je vendar dosegla veliko let s svojimi junaškimi čednostmi. O ko bi vendar vsi otroci saj nekoliko posnemali njeno zvestobo, kako srečni bi bili časno in večno!

14. Jerica Jugovic.

Lepo, ko angelji
V cvetji nedolžnosti
Sladko prepeva
Slovensko dekle!
Virk.

V narodni slovenski pesmi, ki se začinja z besedami: „Rasti, rasti rožmarin“, se slovenska deklica nekako tužno-milo pogovarja sama seboj, rekoč: „Kadar dekle umerla bom, — venček lep imela bom. — Tamkaj bodem ležala — belo vsa oblečena!“

Marsiktera Slovenka je prepevala tako, ali govorila enako, a zgodilo se ji pozneje ni tako. Mnoge pa so ostale od zibeli do groba stanovitne. Živele so nedolžne, umerle nedolžne! In nikamor se belo oblačilo tako lepo ne podaja, kakor na truplo nedolžnega merliča; nikjer se beli venci lepši ne vidijo, kakor na glavi ravno umerle device.

Taka, v resnici do konca zvesta nevesta Kristusova, ležala je v osmini neomadežanega Spočetja prečiste Device Marije l. 1857 na mertvaškem odru — belo oblečena — vsa z belimi venci obdana. — Tužno milo so v adventu 14. grudna zjutraj zapeli zvonovi v prijazni vasi Rakitini, ki ima svoje hiše razpostavljene po široki hribovski dolini, krog in krog s prijaznimi griči obdani, kaki dve uri od železniške postaje Borovniške. Od ust do ust je kakor blisk hitro šlo sporočilo: „Jerica je umerla!“ Vsak je vedel, ktera! Le en glas je šel po vasi, ko je zatisnila oči: „kako je bila dobra, kako pobožna in sveta, kako je bila vsa nedolžna! Blagor njeni čisti duši! Oh kako je srečna! Kdo bi si pač ne želel enako umreti!“ Tako in enako so se pogovarjali, tako so se menili vsi, kateri so jo poznali. In milo so se začeli jokati mnogi — zlasti reveži.

Bila je to Jerica Jugovic, nepozabljiva sestra mnogočislana župnika č. g. Antona Jugovica v Borovnici, ki še zdaj radi o njej kaj hvalnega povejo in vselej z ginjenim srcem pristavijo: „Pač nisem vedel, kaj sem imel!“ —

Pri tem deviškem merliču se je res zgodilo prav po besedi nepozabljivega škofa Slomškega, ki so rekli v neki pridigi, da takrat, ko umerje nedolžen človek, je tako, kakor bi nebeška prijateljica smert prišla in presadila žlahtno cvetlico iz zemeljske puščave v rajski vert.

Pokazal in opisal sem vam že nekatere take rajske cvetlice nedolžnosti. Pa bile so iz tujih krajev. Gotovo ste že sami si mislili: „Kako, da le iz tujih krajev bremo tako lepe izglede otročje nepopačenosti, zakaj neki ne katerih tudi iz naše prelepe slovenske domovine?“

Vem, da med dobrimi ovčicami, ki jih skerbno vodijo naši dobri duhovski pastirji po slovenskih duhovnijah, je živel že marsiktero dobro — prav dobro belo jagnjiče, marsikter ljubeznjiv deček, blaga deklica, ki so angelji Božji z veseljem iz nebés gledali na nje. Pa bili so tudi le angelji, ki so zapisovali njihove mladostne čednosti in dobre dela v bukve življenja, a na zemlji so ljudje, kateri so jih poznali, pozabili jih zapisati. Res, škoda za take ginljive izglede, da se pozabijo!

Toliko bolj me veseli, da vam morem prav veliko lepega povedati o Jerici, ker neki preblag gospod, ki so ranjco prav dobro poznali, so ginljive reč sporočili o njenem čednostnem življenji. In vsi, kateri so ž njo živeli v otročjih in poznejših letih, enako terdijo. Vsi tako pravijo, da Jerica je bila nenavadno dobra — izvoljena deklica: prav taka, kakor se v življenji svetnikov popisujejo deviška dekleta. Kar je mislila in govorila, kar je pisala in delala, vse je bilo v luči sv. vere: Jerica je bila ena tistih srečnih — pravičnih, ki „iz vere živijo“. Zato upam, da jo boste posnemali tudi vi, tolikanj raji, ker je — kakor pravimo — naše gore list, ter iz novejših, skor naših časov.

a) *Predenj je hodila v šolo.*

Rojena je bila Jerica Jugovic 11. svečana leta 1821 v Stari Loki na Gorenjskem. Že v otročji dobi je zgubila svojega ljubega očeta. Kaj se to pravi, precej v detinskih letih zgubiti očeta, to bi vam naj bolje vedeli povedati oni nesrečni otroci, ki so sami

prezgodaj čutili tako zgubo, ki so sami hodili na očetov grob molit, pa jokati se. Vendar še bolj občutljivo gorje bi bila za-njo očetova smert, ko bi ne bila še imela dobre, posebno pohlevne in pobožne matere, ki so tako ljubeznjivo za-njo skerbeli v telesnih in dušnih zadevah, ter jo zgodaj v sv. resnicah podučevali in k dobremu napeljevali. To je bila za-njo nepopisljivo velika sreča; kajti po besedah sv. Krizostoma se že v otročjih letih vloží podlaga za to, kar ima človek enkrat biti. In menim, da za nobeno dobroto bi ne imeli biti otroci tako hvaležni, kakor za skerbno odgojo in za priserčne materne nauke. Blagor jim, kateri jih tako vestno spolnujejo, kakor jih je Jerica!

Jerica je bila nenavadno priden otrok. Milost Božja se je že v prvih letih očitno razodevala pri njej. Bila je krotka, tiha, brez vsake hinavščine, kakor jagnje za vse voljna. Svojo ljubo mamó je na migljeje vbogala in sicer vselej z velikim veseljem. S sestrami in družimi otroci se ni prepirala; nikdar jim ni nagajala. Če se ji je kaj žalega zgodilo, je raji poterpela, da se je lepa zložnost in ljubezen med njimi ohranila. Za otročje igrače ni nič marala, je niso mikale; naj rajše je bila pri materi. Mater je tako rada imela, da se kar ni mogla ločiti od njih, „kar zmir bi se jih bila za obleko držala“, tako mi je pravila o njej njena še živeča sestra. Mati so ji bili na svetu vse. Veče nesreče menda takrat ni poznala, kakor materi se zameriti, mater razžaliti. Z materjo je naj rajše molila doma, z materjo naj rajše šla v cerkev in v cerkvi je naj rajše pri materi klečala. In v hiši Božji se je tako lepo vedla, je tako priserčno molila, da je bila videti, kakor angeljček: mladim in starim ginljiv izgled!

b) Šolska doba.

Prišel je za-njo čas, kterege se dobri otroci veselijo, leni pa bojé, namreč čas za šolo. Jerica je bila zelo vesela, vsa srečna, ko so jo šli mati zapisat v Loko v nunsko šolo. Dobra mati pa so imeli zdaj še bolj ostro oko na-njo, kajti vedili so, kar tudi mi le predobro vemo: da slabi otroci se od dobrih nočejo nič naučiti,

nič lepega se navzeti, pač pa se dobri le preradi dajo hudobnim pohujšati — zapeljati. Zato so svojim hčerkam ukazovali, naj ne hodijo v šolo skoz vas in po veliki cesti, kodar se otroci dervijo dostikrat med kričem, temuč po bolj tihi stranski poti. Še zdaj vé njena sestra povedati, kako je Jerica natanko spolnovala to materno voljo. Nihče bi je ne bil pripravil, da bi bila le stopinjico storila ondod, kodar mati niso dovolili. Ker je tako večidel sama hodila v šolo in iz šole, ni vidila in slišala nič spotikljivega in njeno otroško serce je ostalo čisto kakor zlato, le da se je po lepih naukih, ki jih je slišala pri blagih gg. učiteljicah, od dne do dne bolj čistilo in lepšalo.

V šolo hoditi ji je bilo veliko veselje; zelo je bila žalostna, če je morala kdaj zarad bolezní ali kakega družega neizogibljivega zadržka domá ostati. K učenju je ni bilo treba nikdar priganjati, ne doma ne v šoli. Do vsakega nauka je imela veliko veselje, nad vse ljub in drag pa ji je bil keršanski nauk. Veselje do Božje besede se ji je že na obrazu bralo, in kadar je bila vprašana, je modro in gladko odgovarjala. Ravno to veselje za uk je storilo, da je bil vspeh njenega šolanja tako srečen. Kajti vsako delo se le tedaj naglo in točno opravi, ako se z veseljem, z navdušenjem poprijema, tolikanj bolj je treba pri učenju živega veselja in pogumne vneme. Kogar je treba k učenju še siliti, pritepati, nikdar ne bode veliko nosil v glavi; podoben je nespametnemu stradavcu, ki je zraven polne sklede vedno lačen, zato ker se mu zajemati ne zljubi.

Taka ni bila Jerica. Čeravno bolehná in slabotná, si je toliko prizadevala in trudila, da je bila po vsih štirih razredih med vsemi perva, da je bila vsako leto nad vse pohvaljena, perva v „zlate bukve“ zapisana, obdarovana s prvim darilom.

Pa ne le učenje, marveč vse njeno vedenje je bilo tako lepo, tako izgledno, da se ves šolski čas nikdo ni imel nič pritožiti zastran nje. In vse te otroške čednosti pri Jerici niso izvirale iz strahú; pri njej ni bilo nič hinavskega, nič prisiljenega: „njeno nedolžno serce je bilo čisto ogledalo, odperto vsim učenicam in verstnicam!“

Ni se bilo tedaj čuditi, da jo je vse rado imelo!

Precej ko je jela v šolo hoditi, se je pričela med njo in njenimi učenicami tista ginljiva zveza, ktera je mogoča le pri naj pridniših učencih in učenkah, oziroma na njih učenike ali učenice. Komu namreč ni znano, koliko srečo in koliko otročje veselje čuti nepopačeno mlado serce dobrega šolarčeka ali pridne učenke takrat, ko smé s polnim prepričanjem reči: „V šoli me imajo radi“, ali celó: „imajo me med vsemi naj raji“! Ali kdo bi mogel po drugi strani dopovedati tisto radost, ktero čuti za svoj poklic vneto učiteljsko serce takrat, ko ima pred seboj nedolžnega otročiča; tacega, kteremu se ne more v nobeni reči nič očitati, kteremu se pa vendar vidi, kako se z vsemi svojimi mladimi močmi prizadeva še boljši postati; takrat, ko smé radostno reči: „O da bi bili vsi taki!“ Kako živo nas spominja taka priserčna razmera na milega Jezusa, ki je v svojih mladih letih tudi rastel v milosti pri Bogu, in pa tudi pri ljudéh!

Krajše vam skor ne morem popisati veselih ur, ki jih je imela pridna učenka Jugovic v nunski šoli v Loki. Kdo bo rekel, da ni bil to za njo srečen čas?

Kakor gospé učiteljice, enako so jo čislale tudi njene součenke. Bila je v šoli drugim v spodbudo večkrat pohvaljena; pa zavoljo tega ni bila prevzetna, se ni nad druge povzdigovala, ker je dobro vedila, da vsak dober dar pride od zgoraj, od Očeta luči; zato je le Bogu za vse hvalo dajala. V svojem sercu je bila pripravljena, brez žalosti enakoméno prenesti, ko bi zaslužene pohvale tudi ne bila prejela. Sama je pozneje pravila, kako so jo enkrat ob koncu šolskega leta nune strašile, češ, da ne bode pervega ali celó nobenega darila prejela; in to pripovedovaje je pristavila, da je v svoji otročji priprostosti vse za resnico vzela, da ji pa ni bilo zarad tega nič hudo. Se vé, da so jo hotele učiteljice le poskušati in se še bolj prepričati njenega žlahtnega serca: zapisana in obdarovana pa je bila vendar le spet perva. In součenke ji takrat in nobenkrat niso bile nevošljive ali sovražne, marveč zavoljo tolikanj blagega serca in zavoljo tako ljubeznjivih lastnosti so jo zmir spoštovale in serčno ljubile vse njene verstnice.

Imele so neko posebno zaupanje do nje ter so jo rade kaj popraševale, ne le gledé šolskih nauk, tudi v dušnih zadevah so jo večkrat poprosile za svét. Prav ginljivo je, kar nam vé povedati še zdaj živa priča: „Ko smo se k spovedi pripravljale, smo se ž njo posvetovale in jo zaupljivo popraševale, rekoč: „Jerica! povej mi ti, kako hočem to povedati, kako ono itd.““

c) *Po šoli.*

Stari pregovor, ki si je že sploh po svetu veliko veljavo pridobil, pravi: „Izpred oči, iz spomina!“ — Naj raji, se mi zdi, da se spolnuje ta pregovor pri šolski mladini. Ko se umaknejo šolarji učiteljem izpred oči, jih le preradi tudi pozabijo in v nemar puščajo lepe nauke, ki so jih iz njihovih ust slišali.

Jerica ni bila taka. Tista priserčna zveza med pridno učenko in skerbniimi učenicami, ki smo jo pred omenili, ni terpela samo tako dolgo, dokler je v šolo hodila, marveč do smerti se ni razrušila. Do zadnjega izdihljeja ni mogla pozabiti svojih ljubljenih učiteljic. Velikokrat je z radostnim obrazom v misel jemala in blagrovala šolske leta. Z velikim spoštovanjem in serčno hvaležnostjo je gostokrat naštevala dobrote, lepe nauke, ki jih je nekdanj prejerala v nunskih šolah. Ni dvomiti, da se jih je tudi v svoji pobožni molitvi hvaležno spominjala.

Nasproti pa tudi ona v samostanu ni bila pozabljena. Vsim nunam, ki so jo poznale, ostala je v blagem spominu. In kadar jih je prišla že v poznejših letih obiskat, vselej je bilo veliko veselje na obéh stranéh. Gostokrat je prejela od njih tudi kako prijazno pisemce. Gotovo malokrat je bila tako razveseljena, kakor ob taki priloznosti, ker je vedila, da listek iz rok nekdanjih ljubih učiteljic je vselej poln lepih nauk in dobrih svetov, kakoršne znajo dajati le one osebe, ki jih same prepričane v djanji spolnujejo.

Pa tudi nauk, ki jih je v šoli slišala, ni pozabila; pridobljenih vednosti ni zanemarjala, marveč marljivo jih je še pozneje pomnoževala. Kako lepo je izdeljevala ženske ročne dela! Znala je narejati prelepe

šopke (umetnost, ki takrat ni bila še tako splošnja, kot zdaj), in ponarejati cvetlice, ki so bile pravim tako podobne!

Gladko je znala brati, govoriti in pisati v slovenskem in nemškem. Zlasti v slovenskem jeziku je že ob tistem času znala (s pravimi ločnicami, s pravilnimi odstavki, brez sicer navadnih nemškovalnih napak itd.) tako lepo pisati, da bi mnoge pisma iz njenega peresa, ki se v več krajih skor kot svetinje hranijo, še zdaj, ko je slovenščina in njen nauk že za toliko naprej, lahko veljale za izgled celo mnogim „izprašanim“, ki imajo spričevalo „zrelotnega izpita“ v žepu. Povedali bi lahko mnogo izgledov; omenimo naj le enega. Že l. 1854 je zapisala na podobico, ki jo je darovala svoji prijateljici Nežki R. za spomin, te-le za tisto dobo dovelj gladke verstice:

Vse bogastvo in lepote
 So zgolj nič brez Božjega strahú,
 Le tá posede vse dragote,
 Kdor prav služi samemu Bogu.
 To si, Nežka, k sercu vzemi,
 To pred Tabo vedno naj stoji,
 To naj bodo tvoje misli,
 Le po tem naj duša hrepeni!

Vendar vsi posvetni nauki so ji bili le orodje, le pripomoček, da si je viših nebeških resnic sv. katoliške vere čedalje natančnije priučevala. Keršanski nauk ji je bil že v šoli naj ljubši, in ostal ji je naj dražji zaklad prav do smerti. Jerica je z besedo Božjo, rekel bi, delala kakor ona žena v evangeliju s kvasom, ki ga je vmesila v moko, da se je vse skvasilo. Tudi ona je devala — in do zadnje ure ni nehala devati — kvas Božje besede v svoje rahlo nedolžno serce, da je bilo vse po Božji volji prenareseno, da je strah Božji — nebeški Duh — prešinjal in vodil vse njene mlade moči, dušne in telesne. Beseda Božja ji je zgodaj vžgala plamen žive vere, iz ktere je vzhajalo tako lepo življenje in toliko čednosti!

In da bi ta plamen nikdar ne ugasnil v njenem sercu, ni bila zadovoljna še s katekizmom in tem, kar se je bila v šoli naučila, temuč zvesto in nepremakljivo

je poslušala vsako pridigo in keršanski nauk, kolikor-krat je mogla; marljivo je prebirala pobožne knjige, kolikor je utegnila, naj raji take, ki so jih spisali sveti možje in vodniki pobožnega življenja; radostno, kakor glas iz nebes, je sprejemala nauke svojih dušnih vodnikov; in sploh ji je bilo vselej naj večje veselje o svetih rečeh se meniti, kakor piše neki prijateljici: „Meni je naj ljubše se kaj od dušnih reči pomenkovati, kakor sve tudi osebno vselej navado imele.“ Po tem potu si je nabirala, kakor pridna čebelica, lepih naukov in za keršansko popolnamost potrebnih vodil.

Česar je pa polno sercé, je učil dobrotljivi Zveličar sam, to tudi iz ust gré. Ne le, da ni nihče nikoli slišal nobene pohujšljive iz njenih ust, dajati je znala tudi tako lepe nauke, da je bil večkrat vspéh očiten. Prepričan sem, da mnoge izmed njenih verstnic so ji bile in so, že v življenji, hvaležne in hvalo ji bodo vedile še v nebesih, da jim je pripomogla k lepši kroni. Povém naj le en sam prigodek:

Nekoliko časa pred njeno smertjo so jo prišle obiskat nekatere vaše dekleta. Vstopijo se okrog njene postelje, ona pa se nekoliko podpré ob zglayje in jim začne tako lepo govoriti o svojem nebeškem Ženinu (se vé, da ne pozabi pogrjati tudi posvetnih zapeljivcev), da se niso mogle joka zderžati. Pretresljiv je bil ta prizor: za smert bolna bleda devica na bolniški postelji se vsa vesela smehljá, — močne zdrave in cveteče deklice pa si zraven solze brišejo! Ena — tako so mi ljudje pravili — je domú gredé vsa objokana rekla: „O da bi bila jaz pred šla k Jerici!“

Toda ne samo iz ust gre to, česar je serce polno, tudi iz oči, iz možganov, iz rók itd., vse je sercu pokorno: misli, želje in dela. Zato je bilo pri Jerici vse tako dobro in prav, ker je bilo po veri tako oblačeno njeno sercé. Seme Božje besede je tu padlo na prav dobre tla, zato je obrodilo stoterni sad keršanskih čednosti. Omenimo le nekatere.

d) Njena pobožnost.

Ker je bila v verskih rečeh tolikanj podučena, je pač dobro vedila, da ena naj imenitniših dolžnosti, ki

jih imamo do Boga, je pobožna molitev, s katero vsega-mogočnega Gospoda z zbranim duhom častimo in hvallimo, se mu za prejete dobrote serčno zahvaljujemo in ga ne nehamo zaupljivo prositi za vse potrebne dušne in telesne darove. Vedila je pa tudi, da po nauku sv. Avguština zna le tá prav živeti, kdor zna prav moliti. Zato je večidel ves svoj prosti čas obračala v molitev in pobožne vaje. Ob nedeljah, ko je tudi na doželi ves dan cerkev odperta, je pred službo Božjo in po pravilu dolgo časa v cerkvi klečala in kakor zamaknjena dolgo dolgo molila. Tudi ob delavnikih je cerkovnika prosila, da ji je ob gotovem času cerkev odpiral, kar se je toliko lažje zgodilo, ker je bivala pri gospodu svojem bratu. Nek večer se je cerkovnikov pomočnik, ki ni vedel za njo, zelo prestrašil, ko jo je ob Marijnem zvonjenji zagledal nepremakljivo klečati pred tabernakelnjom; menil je, da je kaka nadzemeljska prikazen iz onega svetá.

Pred sv. Rešnjim Telesom namreč je naj raji molila, do naj Svetejšega je imela prav serafsko pobožnost. Še ko je v Loki v šolo hodila, se ji ni zdelo zadosti, le pri šolarski maši biti, marveč iz ljubezni do Jezusa v presv. Zakramentu je hodila vsak dan, če je bilo le mogoče, tudi ob šestih k sv. maši, zato ker je bilo pri tej maši v nunski cerkvi vselej sv. Rešnje Telo izpostavljeno. Dne pervega sv. obhajila se je že dolgo naprej veselila; komaj ga je pričakovala. In kako skerbno, kako ginljivo je bilo njeno pripravljanje za ta presrečni dan! Prav ta dan se je — sej pri dobrih otrocih ne more drugače biti — kar vidno vnela ljubezen do Jezusa v njenem mladem sercu. Rada bi bila sicer vsemu svetu prikrila, kako je gorelo serce, rada bi bila svojemu Zveličarju bolj na skrivnem služila; ali tako plamteča pobožnost se ne dá popolnoma zakrivati, pokaže se nehoté tudi na zunanjem, na vsem obnašanji. V ginljivo spodbudo je bila vsim, ki so jo vidili, s koliko skerbjo se je pripravljala za sv. zakramente, kako goreče jih je prejemale, s kako hrepenečim in kopernečim veseljem je pogostoma hitela k neusahljivemu studencu Božje milosti in ljubezni. Pa kakor je bila sama po lastni skušnji prepričana, kako neogibno potrebno je večkratno pre-

jemanje ss. zakramentov, ako hoče slabotni, omahljivi človek — zlasti v viharjih in vihrastih letih nevarne in neskušene mladosti — v dobrem stanoviten ostati ali celo napredovati v keršanski popolnosti: tudi svojim verstnicam in tovaršicam ni vedila za boljši nauk in svèt, kakor da jim je pri sleherni priložnosti priporočevala pogostno prejemanje ss. zakramentov! In če je vidila, da njeno ogrevanje ni bilo brez vspeha, je bila zelo vesela. Pripoveduje se, da je take osebe, ki so šle od sv. obhajila — z Jezusom v očiščenem sercu — posebno čislala; takim je naj raji postregla, naj raji kaj v dar dala.

Drugi prostorček v njenem deviškem sercu je bil za prečisto Devico, Božjo Mater Marijo; kajti še misliti si ne moremo dobrega kristjana, da bi Marije ne ljubil in ne čestil: ako Marije ne sprejme za svojo mater, bo kmali tudi Jezusa zgubil. Marijne pridige poslušati, Marijne knjige brati, Marijne pobožnosti opravljati, Marijne pesmi peti, Marijne svetinice in podobice za vezilo dobivati in Marijne čednosti posnemati: to ji je bilo rajsko veselje!

Živela je namreč ravno ob času, ko se je bila začela po naših ljubljenskih krajih tako krasotno razširjati slava Marijna. Mnogi slavni možje in blagi gospodje so začeli v čast nebeški Kraljici lepe knjige pisati, navdušene pesmi zlagati in ginljive napeve izdajati. Zlasti so ti marljivi gospodje Marijne cvetke — bele šmarnice! — v šopke povezovali, na Marijne oltarje pokladali ter tako začeli širiti prelepo šmarnično pobožnost, ktera je zdaj Slovincem že sploh tolikanj priljubljena! Mnogo teh gospodov še živi in slavno nadaljujejo med nami tako slavno začeto Marijno delo. Kdo jih ne pozna!

Kako je bila blaga Jerica oveseljena, kadar je prinesla „Zgodnja Danica“ kako novo Marijno pesem! In bolj ne vem če bi jo bila kaka ljubljanska novica razveselila, kakor če je tedanji orgljar kupil kako „novo Marijno“ pri g. Riharji v Ljubljani. Ko so se bile po nekterih slovenskih krajih že šmarnice začele, Jerica tako dolgo ni mirovala, da so se začele tudi v Rakitini. Zlasti je vnemala in nagovarjala k temu mladino; in ne zastoj. Kmali se je nabralo toliko, da se je mogla

naročiti lepa Marijna podoba brezmadežnega Spočetja; cvetlice in šopke je znala sama prav krasno izdelovati; še nektre zapreke je bilo odstraniti: in prišel je majnik — Rakičanje so imeli šmarnice med prvimi na Slovenskem! Oj kako se jih je Jerica že naprej veselila vsako leto! Kmali po novem letu, ki je bilo njeno zadnje, je pisala ljubljanski prijateljici pismo, v katerem se bere razun družih lepih reči taki le stavek: „Ne mislim pred v Ljubljano iti, kakor v majniku, da bom vendar Marijno lepoto ogledovala po cerkvah, ako bo Božja volja!“

V nekem drugem pismu sama razodeva, koliko zaupanje je imela do Marije: „Jaz zamorem“, tako piše, „iz lastne skušnje poteriti, koliko razun zaupanja v predobrotljivega Boga zda tudi detinsko zaupanje v Njegovo brezmadežno Mater Marijo. Moja ljuba sestra Urša je v soboto po velikem Šmarnu hudo zbolela. Bila je 11 tednov bolna; zdravniki niso celó nič več imeli upanja, da bi še kdaj ozdravela; bila je popolnoma vdana v voljo Božjo in pripravljena umreti, — že smo ji svetili. V tacih okolišinah se spozná, koliko zda, ko je človek že v mladosti dobro podučén. Iz njene izbice se je ravno na Žalostno goro (pri Preserjih) vidilo; nekterikrat sem zdihnila k Nji. — Moje zaupanje v Marijo ni bilo osramoteno, kmali je bila sestra ozdravela. Če hujši je vojska, imenitniši je zmaga!“

Ne bomo naštevali dalje njenih mnogoverstnih pobožnosti, le eno še omenimo: njeno goreče in zaupljivo češenje svetnikov in svetnic Božjih. S kolikim veseljem je prebirala krajše in daljše popise njihovega spodbudnega življenja! S kolikim stermenjem je občudovala njihovo vzvišeno popolnost in junaško gorečnost! Zlasti, kadar je brala življenje kake svete device, ki je Boga posebno ljubila, je izdihnila: „O kako v tesni zvezi ljubezni je bila že tukaj s svojim nebeškim Ženinom sklenjena!“ Življenje svoje patrone si je dala po učénem gospodu še posebej slovesko sestaviti, da bi ga prav dostikrat brala in tem živejše v spomin in v serce vtisnila. Lepo spisana knjižica, „življenje sv. Jederti“ v njeni zapuščini, nam še zdaj sama priča da jo je imela prav velikokrat v rokah ter se prav gostokrat pogledala v to jasno deviško življenje, kakor v čisto ogledalo! —

In koliko milosti so ji sprosili svetniki v nebesih pri ljubem Jezusu, kdo bi vedel to povedati! Zdaj ima priložnost se jim zahvaliti, ko je zaupljivo že sama med njimi v presladki nebeški družbi!

e) *Njene tri naj ljubše čednosti.*

Pobožnost v ožjem pomenu ali molitvenost je prav lepa reč. Vendar sama za-se, če ni z drugimi keršanskimi čednostmi zedinjena, je sirota, ktera pred tronom Božjim ne bode milosti našla. Jezus je že takrat, ko je bil na zemlji, obsodil hinavsko pobožnost, ki misli brez lepega življenja, brez natančnega spolnovanja zapovedi Božjih in cerkvenih priti v nebesa; rekel je: „Ne vsak, kateri pravi: Gospod, Gospod, pojde v nebeško kraljestvo, temuč kateri spolnuje voljo mojega Očeta, kateri je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo!“ Molitev tedaj je veliko, je dolžnost, pa še ni vse; molitvenost je imeniten pripomoček, neogibno potreben pripomoček za pravo svetost, pa sama za-se še ni svetost, ter se lahko reče: brez pobožnosti ni keršanske popolnosti; pač pa se vidi sem ter tje pri hinavskih nekakšna pobožnost brez keršanske pravičnosti, ktera zahteva hudega se varovati in dobro delati.

Jerica je oboje čudovito lepo združevala. Pogosto in pobožno je klicala Gospoda, kakor je bilo v prešnjem odstavku rečeno, zraven pa se je prizadevala, kolikor mogoče, njegovo sveto voljo zvesto spolnovati, tudi v vseh družih keršanskih čednostih napredovati. Zane-marjala ni nobene; vendar pred vsem se je trudila za tri čednosti, ki so nekako podlaga bogoljubnemu življenju. To nam je sama zapisala tako-le: „Nebeški vertnar se je res milostljivo na me ozerl, da mi tri cvetlice kaj prijetno dišijo, namreč vijolica ponižnosti, lilija čistosti in vertnica roža keršanske ljubezni.“

Oh kako je prav imela, da je bila za te tri čednosti Bogu tolikanj hvaležna; o kako prav je ravnala, da se je ravno za te tri toliko prizadevala! Kaj pa je, če smem vprašati, kaj pa je mladina brez ponižnosti, brez čistosti, brez ljubezni do Boga in do bližnjega?!

Ne angeljem, marveč satanu so podobni mladenči in dekleta brez teh čednosti! Napuh, ta pošast, ki se zlasti dandanašnji velikrat že pri otrocih kaže, ta pošast je zaveržene angelje treščila iz visokih nebés v globoko brezno peklenško; nečistost spremeni angeljsko lepoto v satanovo nagnjusnost; brez keršanske ljubezni pa kristjan tudi nič ne veljá, kakor nas uči sv. apostelj Pavel, rekoč: „Ko bi človeške in angeljske jezike govoril — ko bi znał prerokovati, in bi vedil vse skrivnosti, in imel vso učenost; in ko bi imel vso vero, tako da bi gore prestavljal: ljubezni pa bi ne imel — nič nisem.“ (I. Kor. 13, 1. 2.)

Kako krasna in veličastna je bila Jerica zlasti vsled teh treh čednosti pred Bogom in pred ljudmi! Kako lepo res ji je cvetela vijolica ponižnosti! Posvetnega bogastva sicer ni imela, da bi bila mogla prevzetna biti, a v svojem sercu je imela nakopičenega toliko bogastva nebeških zakladov, da bi bila lahko ponosna, lahko se čez druge povzdigovala. Toda Jerica je vedno ponižne misli ohranila o sebi in o svojih čednostih. Ničesar se ni tako bala, kakor tega, da „se samolastna ljubezen tje ne vrine, kjer ima biti Božja ljubezen“. To bolezen, ktere se je tako varovala, imenovala je „hudo dušno merzlico“. Rada je ponavljala besede sv. Kolete: „Lastno voljo zatajiti je večje cene, kakor vse bogastvo sveta zapustiti.“ — Če jo je kdo kaj pohvalil, je pohlevno rekla: „Bogu bodi hvala, Darivcu vsega dobrega!“ Vselej je znala kak izgovor dobiti, da je brez hinavščine zavernila hvalivca. Tako n. pr. je odpisala na pohvalo svoje znanke: „Oh, pri sodbi Božji me boš pač v drugi podobi vidila, ki me zdaj za predobro misliš! pred svetom — ali pred Bogom — se neomadežnega ohraniti je velik razloček! Klicati moram iz globočine serca s prerokom: Usmili se me, o Gospod, po svoji veliki milosti! itd.“

Jerica je bila prav dobra pevkinja, zlasti drugi glas, „alt“, je kaj prijetno pobirala. In kdo ne vé (zamera gori ali doli), da so pevci in pevkinje radi prevzetni! O njej pa priča njena tovaršica, ki je hodila ž njo na kor in k pevskim vajam, da je vedno le zadnja

hotela biti; kakor se pri družih prevzetnost ne more skrivati, tako je njena ponižnost vsim bila znana.

Kaj hočem pa reči še le o njeni drugi cvetki — beli liliji nedolžnosti, ki je krona vsih čednosti! Za to nežno snežno-belo cvetlico se je tako bala, da ji je bila naj manjša sapica nespodobnosti zadosti, da je urno ubežala. Njena ravno kar omenjena tovaršica, mladostna prijateljica, pripoveduje, da jo je ob taki priložnosti, če je bilo le naj manjšo nespodobno reč viditi ali slišati, kar od zadej za obleko potegnila, kakor bi hotela reči: „Bežite od tod!“ — O neki priliki jo nekdo za roko prime — brez kake napačne misli; ona pa urno in spoštljivo roko umakne, ker njeno nedolžno serce ji pravi, da se to ne spodobi. O kako zdaj Jerici vse to prav prihaja, ko spremljuje Jagnje Božje po nebeških višavah ter prepeva pesem, ktere drugi ne morejo peti, kakor le oni milijoni izvoljenih, kateri so nedolžnost ohranili od zibeli do groba!

Sploh je znano, da je bila rada vesela, večidel dobre volje. In kdor bi mene vprašal, zakaj neki, vsakemu bi odgovoril: zato, ker je bila nedolžna, je bila lahko tako vesela, je lahko že na zemlji začela peti tisto rajsko pesmico, ktere ne morejo umeti oni, kateri šeste zapovedi natanko ne spolnujejo. Naj reče svet nečimerni, kar mu je drago, naj sodi svoje otroke, kakor mu je ljubo, res je pa vendar le in bo ostalo vsikdar res, kar pesnik poje, namreč, da le

„V cvetji nedolžnosti

Sladko prepeva

Slovensko deklé!“

O njeni veliki ljubezni do Boga je bilo že govorjenje, ko sem razkladal njeno gorečo pobožnost; pristaviti imam le še dve reči, ki nam še posebno žarko kažete plemenitost njene vzvišene ljubezni Božje.

Slavnoznani pobožno-marljivi pisatelj slovenski č. g. J. Volčič mi pišejo, da so štiri dni pred Malo mašo leta 1854 z nekterimi prijatelji prišli obiskat svojega dobro znanega in priljudnega znanca v Rakitini. Neznansko je lílo, da so vsi premočeni pribredli v prijateljsko hišo. Pridna Jerica je urno nanesla gospodove obleke v gorko hišo, da so se preoblekli in vsak svojo

obleko posušili. Obilno je bilo smeha, ko so se vidili gospodje v tuji obleki, ktera je vsakemu drugač stala, le prav nobenemu ne. Tudi Jerici se je dobro zdelo, da je bilo častitim gostom tako ustrezno. „Kako nedolžno serce je imela ne bom pozabil“, pišejo dalje. „Čez noč se je zvedrilo in prihodnji dan je bil lep. Na vse zgodaj je bila obleka naša vsa suha, osnažena in „okertačena“. Vsi veseli gremo po sv. maši na vert, kjer sem se dušni lepoti blagega dekleta še bolj čudil. V sredi lepo rastečih cvetlic so sem ter tje ležale tudi buče; pa te buče so kazale pobožnost njeno. Na eni je bilo izraženo Jezusovo presv. Ime; na drugi Marijno presladko Ime; na tretji je bilo pisano: Jezus, Marija; na četrti: O Marija, naša Mati; na peti: Jezus, jaz te ljubim. In tako je vsaka buča nam pripovedovala, kako lepo je serce dekleta, ki jih oskerbljuje. Mene je to ginilo.“ In koga bi ne ginilo, ko vidi očitne znamenja tolike ljubezni Božje?

Druga dogodba je pa taka-le. Loške nune, njene nepozabljive učiteljice, so hotele ob neki priložnosti s prav priserčnim darčkom razveseliti svojo nepozabljeno učenko v samotni Rakitini. Poslale so ji lepo podobo Božjega Deteta, krasno iz voska narejeno (gospod brat imajo ta dragoceni spominek še zdaj na svoji omari). O ko bi jo bili vi le vidili, kako se je vendar razveselila te podobe, ko jo je pervikrat zagledala! Kar na kolena je padla pred njo, in moliti je začela, tako živo ji je pred oči stopilo tisto Dete, ki je bilo v betlehemskem hlevčku, čeravno s človeško natoro, vendar vsigamogočni, vse ljubezni in časti vredni Bog!

Prav posebno je pa Jerica pokazala, kako zeló Boga ljubi, tudi s svojo izgledno ljubeznijo do bližnjega vsled besedi sv. aposteljna, ki pravi: „Ako kdo ne ljubi svojega brata, ki ga vidi, kako bo ljubil Boga, ktereга ne vidi?“ Kako popolnoma je bila ta čednost pri njej, povedali bi naj lože č. gospod njen brat, ki jim je tako zvesto stregla; povedati bi vedili (ko bi še živeli) njena ranjca mati, ki jim je toliko lét vselej vse storila, karkoli si je mogla misliti, da jim bode všeč, in jim je tako dobrodejno slajšala grenkobo dolge bolehnosti in lajšala težavno breme starih lét. Povedati bi nam utegnili be-

rači in bolniki, domači in od drugod, kako usmiljeno je bilo njeno serce, in kako modra njena glava, ker je znala vse tako v prid obračati, da hiša ni preveč terpela, ubogi terpini so pa vendar le pomoč in tolažbo prejekali. Povedati bi znale njene verstnice in tovaršice, kako se je varovala koga žaliti, in kako skerbno se ogibala vsakoršnega opravljanja. Povedati bi vedili vsi, ki so jo poznali, kako je bila prizanesljiva, kako je vsako še tako hudo razžaljenje precej zadržala in odpuščala, še preden je prav do serca prišlo! Pa kjer sem popraševal, sem dobil odgovor, da ni mogoče po vrednosti popisati njene ljubeznjive dobrotljivosti, toliko je bila. Kmetiški priletan mož mi je rekel: „Take ni bilo še v Rakitini in je ne bo“. Neki gospod so jo skrivaj opazovali v trenutji, ko je miloščino delila beračem: tako jim je lepo in ljubeznjivo stregla, da so gospod nehoté izdihnili: „O kako imaš, Jerica, vendar zlahkno serce!“ Spet tretji piše: „Ljubeznjivo nam je stregla, kakor le res nedolžna duša zna“; in še četerti pristavlja: „To je bila res izvoljena duša!“ Drugi enako. — Po vsem tem tedaj tudi jaz ne morem drugzega zapisati, kakor to, da je bila dobrota njenega serca neizrekljiva, nepopisljiva. Kajti res so v človeškem življenji nekatere reči, ki se ne dajo z besedo dopovedati in ne s čerkami popisati. V pričo nedolžnih, v resnici svetih ljudi se nam zdi tako nekako prijetno, olajšano, tolažljivo — in vendar sami ne moremo povedati, kako in zakaj. Imajo že taki neko nebeško predpravico: da so sami veseli, pa tudi druge razveseljujejo! V življenji svetnikov imamo za ta stavek toliko izgledov!

Jerica je bila zadovoljna s svojim stanom; to je sama rekla. V samostan bi bila rada prišla, pa je bila bolehnna in slabotna. Nekemu gospodu je razodela želje, da bi šla rada k usmiljenim sestram, ta pa ji odgovori: „Jerica, sej si doma lahko usmiljena sestra.“ In res je bila, tako, da prav njej veljajo besede one pesmice, ki jo je nekdanj tako rada prepevala:

Kakor vijol'ce cvet
Razveseljuje svet
Modro, ponižno
Slovensko deklé.

f) Njena bolezen, smert in pogreb.

Mnogo jih je želelo, da bi bila še dalje živela; pa Bogu je dopadlo jo iz zemeljskih britkosti k sebi v rajsko veselje poklicati. O svoji zadnji boleznii sama tako piše: „Božja ljubezen me je postavila v šolo terpljenja. Nisem še tukaj tako hude zime imela, kakor letos. V penziju živim, kašelj in bolečina v persih pri vsem mehkuženji in varnosti le narašča; ko iz hiše grem, moram usta zavezati, tako mi merzel zrak sapo maši. Gospod pravijo, da bo zdaj, ko se ogreje, bolje; jaz pa mislim, da me bo položilo — po naravnih postavah ne morem drugač misliti: pravo sušico imam. Le ako mi usmiljeni Bog zavoljo matere in gospoda nekoliko življenje podaljša, bo drugač.“

Res je bilo tako: nemila sušica (jetika) jo je bila položila na posteljo, več mescev jo je mučila, in slednjič upognila to šibko pa krasno cvetlico. Pa preden ji je neprizanesljiva smert prestrigla nit življenja — v zadnji boleznii — kazala je nekako še naj lepše cvetje, tako rekoč v svitu zahajajočega solnca. Naj bolj zanesljiva sodba človeškega življenja je ta-le: v ognji se čisti zlato, v nesreči in boleznii pa serce pokaže, kakšno je!

Nesreča namreč in zlasti bolezen pride kakor velik „vprašaj“ k hiši človeškega telesa in tako hlastno in občutljivo poterka na serce, češ: „kakšno si?“ da mora biti koj odgovor, kakor že: dobro ali slabo. Slabi in polovičarski kristjani, sploh ljudje slabega serca, postanejo koj otožni, sitni, pusti, čmerni, jezni, obupljivi; dobri, sveti kristjani pa ostanejo v naj hujših križih, bodi da tudi že smert skoz okno po njih gleda, ostanejo mirni, utolaženi, celó veseli in v voljo Božjo vdani ter ravno s tem jasno pripovedujejo vsim: kako blago serce jim biije v persih. Predragi! če se imamo še sploh kaki reči čuditi, čudimo se takim, ki so v nesreči veseli, ki se ob smertni uri smehljajo ali celó pojejo!

Med take štejem Jerico. Kakor v prešnjih večkratnih boleznih, tako je bila tudi v zadnji vsa v voljo Božjo vdana in mirna. Nekoliko tednov pred svojo smertjo je zaupljivo poprašala nekega duhovna, ki so ji bili že v življenji mnogo lepih nauk in svetov dali: „Vedno ste

bili odkritoserčni do mene, prosim, povejte mi, kaj mislite, bom še kdaj ozdravela ali ne? nekteri mi še upanje dajejo.“ Niso si upali prikrivati očitne nevarnosti, s težkim srcem ji rekó: „Pri Bogu je vse mogoče, — ali bolezen je že tako daleč segla, da zdravja, škoda res, ne moremo več pričakovati.“ In Jerica? — prav sladko se je nasmejala in rekla: „Sej jaz tudi ravno to mislim; naj bo, kakor je Bogu dopadljivo, naj se zgodi Njegova sveta volja!“

Zgodila se je Njegova sveta volja — 14. grudna 1857 zjutraj ji je zazvonilo, kakor je bilo že rečeno v začetku. Umerla je ravno v osmini brezmadežnega Spočetja Device Marije, katero je v življenji tako priserčno častila; še zadnje leto, ko se je dogovarjala, da bi v majniku prišla zarad milejšega zraka v Ljubljano in pri Riharjevi Jerici stanovala, je veliko radost čutila, ne toliko za ljubljanski zrak, marveč za ljubljanske „Šmarnice“: „O kako bi me veselilo, je pisala, v tem času doli biti!“

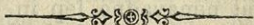
Pogreb je bil nenavadno lep in ginljiv, zato ker je bil merlič nenavadno čestitljiv! Veliko ljudi se je zbralo v praznični obleki, ker vsa duhovnija jo je spoštovala in rada imela. Bilo je tudi več duhovnov. Ko prinesejo Jerico v cerkev, po kateri se je v zdravih dneh njen mili pobožni glas s kora razlegal, stopijo č. g. Frančišk Anžlovar, njen nekdanji katehet, na prižnico, in pri prvih besedah, ki jih izrekó: „O kje si, Jerica! moja tako pridna učenka, kje si!“ se je zaslišal glasni jok! V govoru so ob kratkem naštevati in razkladali njene zasluge, čednosti in dobre dela ter sploh njeno bogoljubno življenje. Prav živo so jo priporočali za izgled vsim, posebno pa ženski mladini, dekletom, naj jo stanovitno posnemajo!

* * *

O slovenska mladina, posnemaj take izgledе! Tvoj posebno hud greh je mlačnost, merzlota za Božje, nebeške reči! Vedi, da nebeško kraljestvo ni za lene, za mlačne: nebeško kraljestvo silo terpi: treba je serčnosti, vneme, ognja, truda in vojske! Ljuba mladina, za vse

si tako živa, tako vneta in serčna, celó stanovitna: zakaj ravno za nebesa delaš tako omahljivo, tako polovičarsko, tako prisiljeno, tako merzlo, tako počasno! Zbudi se, vzdigni se! Mlada kri ti po žilah teče: tedaj urno, hrabro, vneta, ognjevito proti nebesom — sursum corda — na kviško mlade serca!! — Tu ti ne gre za kosček kruha, za mali dobiček, za kratko službico, za enkratno veselico: pridobiti — priboriti ti je to, česar nobeno oko ni vidilo, uho ni slišalo, nobeno človeško serce ni občutilo, kar je Bog pripravil tistim — in le tistim, ki ga ljubijo — za vse večne čase!

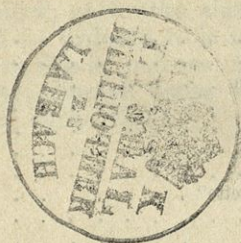
Kazalo.

	Stran
Vvod	III
1. Jezus in otroci	1
2. Bernardinica iz Lurda	5
3. Janez Mihael Kostelo	15
4. Adelina	23
5. Pija IX. mlade leta	35
6. Več Marijnih otrok	50
a) Na hribu „La Salette“	52
b) V Pontmainu	55
c) V Ditrihovem	60
d) Marpingenu	66
7. Janez Vianney	82
8. Frančiška Malvina O' Connor	90
9. Jernejica Kapitanio	96
10. Marija Lataste	101
11. Bernard Ovenberg	108
12. Katarina Emerih	112
a) Njeni starši in prva odgoja	113
b) Njeno zatajevanje	115
c) Njena vestnost	115
d) Njena ljubezen do bližnjega	116
e) Njeno prvo sv. obhajilo	118
13. Anna, zamorska deklica	119
a) Kako je bilo Amni pred	119
b) Škof kerstijo Amno	123
c) Jozefina sprejme sv. birmo in prvo sv. obhajilo	124
d) Njene čednosti	127
e) Jozefa srečno umerje	129
14. Jerica Jugovic	132
a) Preden je hodila v šolo	133
b) Šolska doba	134
c) Po šoli	137
d) Njena pobožnost	139
e) Njene tri naj ljubše čednosti	143
f) Njena bolezen, smert in pogreb	148

Kazalo.

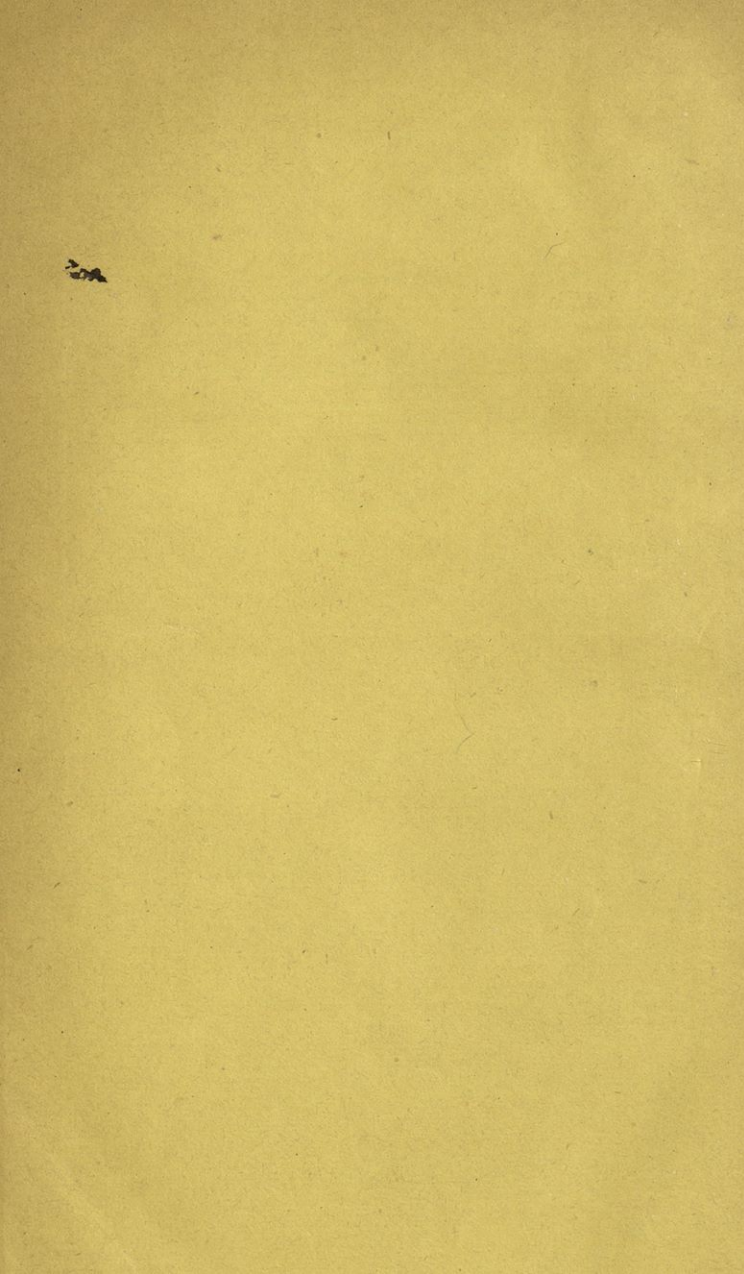

145
144
143
142
141
140
139
138
137
136
135
134
133
132
131
130
129
128
127
126
125
124
123
122
121
120
119
118
117
116
115
114
113
112
111
110
109
108
107
106
105
104
103
102
101
100
99
98
97
96
95
94
93
92
91
90
89
88
87
86
85
84
83
82
81
80
79
78
77
76
75
74
73
72
71
70
69
68
67
66
65
64
63
62
61
60
59
58
57
56
55
54
53
52
51
50
49
48
47
46
45
44
43
42
41
40
39
38
37
36
35
34
33
32
31
30
29
28
27
26
25
24
23
22
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

1. Žena v družini
2. Poročnica in družina
3. Janez Mihel Kozelj
4. Adela
5. Pava IX. mlajši kralj
6. Željko Kozelj
7. V. Komisar
8. V. Komisar
9. V. Komisar
10. V. Komisar
11. V. Komisar
12. V. Komisar
13. V. Komisar
14. V. Komisar
15. V. Komisar
16. V. Komisar
17. V. Komisar
18. V. Komisar
19. V. Komisar
20. V. Komisar
21. V. Komisar
22. V. Komisar
23. V. Komisar
24. V. Komisar
25. V. Komisar
26. V. Komisar
27. V. Komisar
28. V. Komisar
29. V. Komisar
30. V. Komisar
31. V. Komisar
32. V. Komisar
33. V. Komisar
34. V. Komisar
35. V. Komisar
36. V. Komisar
37. V. Komisar
38. V. Komisar
39. V. Komisar
40. V. Komisar
41. V. Komisar
42. V. Komisar
43. V. Komisar
44. V. Komisar
45. V. Komisar
46. V. Komisar
47. V. Komisar
48. V. Komisar
49. V. Komisar
50. V. Komisar
51. V. Komisar
52. V. Komisar
53. V. Komisar
54. V. Komisar
55. V. Komisar
56. V. Komisar
57. V. Komisar
58. V. Komisar
59. V. Komisar
60. V. Komisar
61. V. Komisar
62. V. Komisar
63. V. Komisar
64. V. Komisar
65. V. Komisar
66. V. Komisar
67. V. Komisar
68. V. Komisar
69. V. Komisar
70. V. Komisar
71. V. Komisar
72. V. Komisar
73. V. Komisar
74. V. Komisar
75. V. Komisar
76. V. Komisar
77. V. Komisar
78. V. Komisar
79. V. Komisar
80. V. Komisar
81. V. Komisar
82. V. Komisar
83. V. Komisar
84. V. Komisar
85. V. Komisar
86. V. Komisar
87. V. Komisar
88. V. Komisar
89. V. Komisar
90. V. Komisar
91. V. Komisar
92. V. Komisar
93. V. Komisar
94. V. Komisar
95. V. Komisar
96. V. Komisar
97. V. Komisar
98. V. Komisar
99. V. Komisar
100. V. Komisar

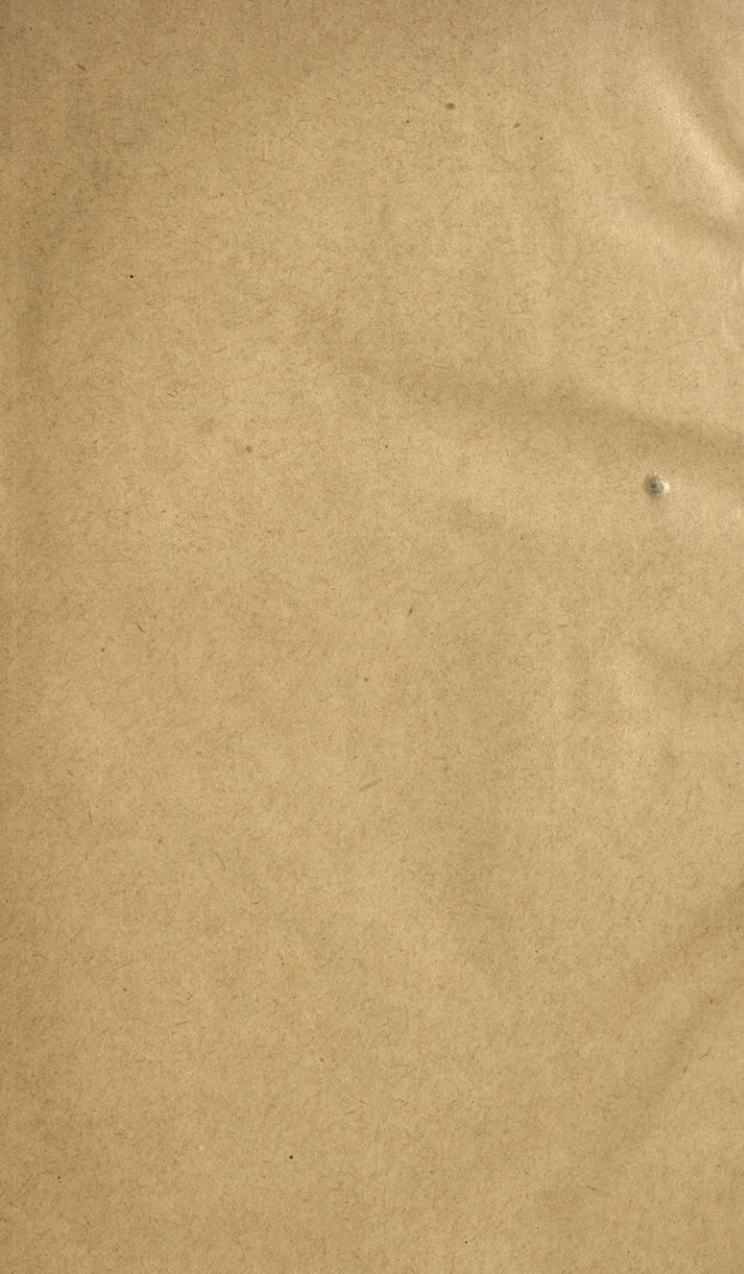

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIZNICA

COBISS #

00000320661

